XVI'dan XX. Yüzyıla

Belgelerle Edirne

ORAL ONUR



XVI'dan XX. Yüzyıla

BELGELERLE EDİRNE

Hazırlayan

Oral Onur

XVI'dan XX. Yüzyıla BELGELERLE EDİRNE

ISBN 975-00071-2-3

1. Baskı, 1000 adet, Kasım 2006

İçerik Editörü

Altay Onur

Kapak

Ruhi Duruktuna

Fotoğraflar

Oral Onur
T.C. Başbakanlık Arşivi (İstanbul)
Bülent Bankacı Arşivi

Dizgi

Girişim Dizgi-İstanbul
Tel: (0212) 513 28 29

Baskı

EGE BASIM VE REKLAM SANATLARI LTD. ŞTİ.
Esatpaşa Mahallesi Ziyapaşa Caddesi
No:8 Üst Göztepe - İstanbul
Telefon: 0216.472 84 01 (Pbx)
Faks: 0216.472 84 05
E-posta: ege@egebasim.net
URL: www.egebasim.net

İletişim ve Dağıtım

Oral Onur
Maarif Cad. No:20 22100 Edirne-Türkiye
Tel: (0284) 225 59 63 • GSM: (0535) 201 55 11
E-posta: aonur@aonur.name.tr
URL: www.aonur.name.tr

İÇİNDEKİLER

SUNU

Edirne ile birçok kayıt, belge ve dökümanı senelerce topladım. Belgelerin çoğunu İstanbul Başbakanlık Arşivinden almıştım. Bu belgeler Edirne tarihini aydınlatmak için çok yararlı olacaktır. Bu kitabı, hem arşivdeki belgeleri ve hem de benim yıllarca topladığım belgeleri bir araya getirerek hazırlamış oldum. Bu kitabı, hem arşivlerdeki belgeleri gün ışığına çıkarmak, hem de yıllarca topladığım dökümanları bir araya getirerek Edirnemiz'in yakın çağlara ait tarihini okuyuculara ve gelecek kuşaklara yararlanmaları amacıyla sunuyorum.

Belgelerin çoğu Arap harflidir. Yazıların okunmasında bana yardımcı olan Hamdi Kayışbudak'ı rahmetle anıyorum. Edirne eğitimcilerinden Hamdi Bey ve hanımı Ayşe Kayışbudak, cumhuriyet dönemi öğretmenlerindendir. Edirne hakkında çok anıları olan bu iki merhum öğretmenin, mesleklerinde Edirne'ye büyük hizmetleri dokunmuştur. Onlarla çok sohbetim olmuştur. Ruhları şad olsun diyorum.

Ayrıca bu kitabın dizgi ve taramasında yardımcı olan oğlum Altay Onur'a, baba olarak teşekkürüm sonsuzdur.

Kitabımın yayımlanmasında yardımını esirgemeyen Edirne Valisi Sayın Nusret Miroğlu'na sevgi ve saygılarım vardır. Bu kitapla Edirne tarihindeki önemli bulguların ortaya çıkmasını sağlamamda yardımcı olan Sayın Valimin tutumu unutulacak gibi değildir. Sayın Nusret Miroğlu'na Edirne ve Edirneliler adına teşekkür eder, saygı ve sevgilerimi iletirim.

Oral Onur

ÖNSÖZ

Araştırmacı Oral Onur, bu defa devlet arşivlerinden bulduğu Edirne ile ilgili çeşitli tarihi belgeleri ve dokümanları bu kitapta toplamış bulunuyor.

Kitap, Edirne'nin geçmiş tarihi ile ilgili hiç bilmediğimiz, görmediğimiz, işitmediğimiz ve rastlamadığımız birçok konuya değinerek yakın tarihimize önemli bir açıklık getirmektedir.

Edirne'yi bu yönleri ile, ilgililerin bilgisine sunmak üzere, Valiliğimiz bu değerli kitabın yayınlanmasına destek olmuştur.

Bu vesile ile, Edirne'nin geçmiş tarihini ve kültürünü, bilinmeyen yönleri ile araştırıp, inceleyen Oral Bey'i şahsen takdir ediyor ve kutluyorum.

"DÜNYADA HER ŞEY BİTER, EDİRNE TARİHİ BİTMEZ" sözü bu kitap ile bir kere daha anlam kazanmıştır.

Edirneli hemşehrilerimizin ve tarihçilerin bu kitaptan çok yararlanacaklarını umuyorum.

Anıt Kent Edirne'nin geçmiş tarihindeki büyük bir boşluğu dolduran kitabın yazarı araştırmacı Edirne'li Oral Onur'u, bu hizmetinden dolayı kutlar, sevgilerimi sunarım.

Nusret Miroğlu
EDİRNE VALİSİ

KANUNNAME-İ İHTİSAB-I EDİRNE
(EDİRNE BELEDİYE KANUNU)

Türkler, Anadolu toprakları üzerinde hükümet kurduklarında, her alanda bugün dahi önemli sayılacak uygarlık örnekleri vermişlerdir. Standart konusu da bunlar arasındadır. Yaklaşık beş yüz yıl önce Bursa, Edirne, Sivas, Erzurum, Diyarbakır, Çankırı, Aydın, Mardin, Karahisar, Musul, Rize, Amasya, İçel, Arapkir, Karaman ve daha pek çok yerin mahalli özelliklerine ve üretim çeşitlerine göre standart kuralları konulmuş ve ciddi olarak uygulanmıştır.

1501 yılında, Sultan İkinci Bayezid Han tarafından, standardizasyon fermanı olan **Kanunname-i İhtisab-ı Edirne** (Edirne Belediye Kanunu) ve daha sonra oğlu Yavuz Sultan Selim tarafından, **Standardlar ve Tüketicinin Korunması Kanunnamesi** çıkarılmıştır. Fermanda, bütün tarım ve hayvan ürünleriyle o tarihteki sanayi ürünleri, gerek özellik, gerek fiyat yönlerinden standard esaslara bağlanmış ve özel bir örgütle bunlar kontrol altında tutulmuştur. Tuz, ekmek, sebzeler, et, yumurta, süt, yoğurt, peynir, tekstil ürünleri, tatlılar, börekler, orman ürünleri, mücevherat, mutfak eşyaları, deri ve deri ürünleri, kürkler ve ayakkabılar gibi çeşitli maddelerin özellikleri ayrı ayrı belirtilerek, bugünkü anlamda standardize edilmiştir. Günümüzde, bu ürünler için verilen birçok özellik, sanayi ve ticarî çalışmalarımızda da önemini hâlâ korumaktadır.

Edirne İhtisap Kanunnamesi:(1)

XV. ASRIN SONUNDA
BAZI BÜYÜK ŞEHİRLERDE EŞYA VE YİYECEK FİATLARININ TESBİT VE TEFTİŞİ HUSUSLARINI TANZİM EDEN KANUNLAR

Sûret-i kanunnâme-i ihtisab-ı Edirne bi-ma'rifet-i mevlânâ Muhyüddin Kadı-i Edirne el-ma'rûf bi-yarluca fî evâsıt-ı zilhicce, sene: 907 (1501)

"1. **Kasabalar** eti altı ay üç yüz elli dirhem bir akçaya satarlar. Altı ay üç yüz dirhem bir akçaya satarlar. **Kuzı eti** dâyimâ koyun etinden elli dirhem eksük satıla Şol vakte değin ki şişek ola Ol vakit koyun etiyle beraber satıla. Şimdiye değin Edirne'de âdet bunun üzerine imiş.

Ve **kuzı derisi**nin a'lâsının yüzi yüz akçaya evsatının doksan akçaya ednâsının seksen akçaya.

Koyun derisinin a'lâsı ki Buğdan koyunu derisidir yüzi üç yüce Eflâk koyunı derisinin yüzi iki yüz yetmişe. Dobrıca koyunı derisinin a'lâsının yüzi yüz altmışa yüz elliye evsatının yüz otuza ednâsı yüze seksene.

Ve ammâ **meşi**nin a'lâsı nevbetden çıkduğı gibi biri biri üstüne satılur ise yedişere evsatı altışara ednâsı beşere.

Karasığır derisinin kim ham ola a'lâsı otuz beşe kırka evsatı yiğirmi beşe otuza ednâsı ona on bire işlenmiş olıcak a'lâsı yetmişe evsatı altmışa elliye ednâsı kırka otuza.

Bu narh mecmu' başmakcıların ve babuccıların ve debbağların ittifafıyle ta'yin olundı.

---

(1) T.T.K. BELGELER, cilt III, sayı 5-6 (1966).
Topkapı Sarayı Revan Köşkü Kitaplığı.
1935 No.da Kanun Mecmuası.
1936 No.da Kanun Mecmuası.
Yine Edirne'ye ait bir ihtisap kanunnamesi Bayezıd'ta Veliyüddin Efendi Kütüphanesi'nde 1970 No.'da bir münşeat mecmuası içerisinde vardır.

Edirne İhtisâb (Belediye) Kanunnâmesinin İlk Sayfası

Su sığırı derisi kim ham ola a'lâsı yüze doksana seksene evsatı yetmişe altmışa ednâsı elliye elli beşe. İşlemişinin a'lâsı yüz kırka yüz elliye yüz altmışa dahi satulurmış. Evsatı yüz otuz beşe ednâsı yüz onbeşe yüz yiğirmiye yüz yiğirmi beşe.

Kuru göni alub yağlayub satanın dahi ona göre harcı hisab oluna.

Kasablar deriyi kasabâne (ile yüzeler Eflâk bıçağiyle yüzmeyeler eğer yüzüb deriyi yırtacak olurlar ise muhtesib hakkından gele).

Ve dahi ham deriyi debbağa satalar gayrı kimesneye satmayalar. Debbağlar dibağat itdikden sonra şehirden taşra satmayalar şehirlüye satalar. Ve sahtiyanı başmakcılara satalar anlardan artar ise tâcire satalar. Tâ ki şehir halkına müzâyaka olmaya.

Keçi derisinin kim ham ola a'lâsı sekize evsatı yediye altı buçuğa ednâsı beşe beş buçuğa. İşlenmiş kırmızısının nevbetiyle çıkduğı gibi biri biri üstine satılacak olur ise on sekize satıla. İçinden eyüsin çıkarub satmalu olıcak yiğirmi beşere yiğirmi ikişere satalar. Erguvani dahi olsa hisab üzere dürüdürler.

Bâki renklerin dahi nevbetiyle satılacak olursa on beşe on altışara on altışar buçuğa. Anların içinden gayet eyüsin almalu olurlar ise on sekize yiğirmiye satalar.

2. **Babucın** kırmızısının gayet a'lâsı su sığırı göniyle olub tokalı olur ise on ikişere. Ammâ kara sığır göniyle olacak olursa a'lâsı ona evsatı dokuza sekize ednâsı yediye altıya. Çiçek inüb çıkdıkca ana göre hisab oluna.

Haffaflar kırmızı cizmenin a'lâsı otuza evsatı yiğirmi sekize ednâsı yiğirmialtıya Bâki renklerin a'lâsı yiğirmi dörde evsatı yiğirmi ikiye ednâsı yiğirmiye.

İç edügin a'lası on beşe evsatı on üçe ednâsı on ikiye.

Şirvanî başmak a'lâsı yiğirmi iki evsatı yiğirmi bir ednâsı yiğirmi Acem başmağı a'lâsı yiğirmi dört evsatı yiğirmi iki.

Edirne Sancağı İhtisap
(Kasap-Bakkal-Narenciye-Kuyumcular v.s.) Yasası

Sağrıcılar bir deriyi on beşe alsalar beş dahi harcları olurmış. İşlenüb sağrı oldıktan sonra yiğirmiye yiğirmi beşe salarlar imiş. Bu at derisi alıcakdır. Ammâ katır derisi olsa yiğirmi beşe otuza ba'zı vakıt otuz beşe alınurmış. Harcından sonra elliye elli beşe satarlar imiş. Mukarrer kılındı.

3. **Sarraclar (Osmanlı) Osmanî eyer** kim mükemmel l'al renk ola sinebendiyle gayet a'lâsı altı yüz beş yüz elliye evsatı dört yüz elliye beş yüze ednâsı dört yüze üç yüz elliye **Ağ eyer** kim Osmanî ola beş yüz akçaya **Şarkî eyer** kim la'l renk ola gayetde eyüzi altıyüze evsatı beş yüze ednâsı dört yüze. Vesâyir renklerin a'lâsı ki sahtiyan ola yüz ona yüz evsatı seksene. Al sahtiyan kim renklü ola tahılbâzından ayru a'lâsı yüz yiğirmi evsatı yüz ona ednâsı yüze **Akıncı eyeri** mükemmel doksan ve seksen ve yetmişe **Oyan** kim kırmızı sağrı ola ve kara sağrı ola kenârı dikme ve bükme ola a'lâsı seksen akça evsatı yetmiş ednâsı altmış. Ve kırmızı sağrı ki **kemiklü** ola ve sâde ola elli beş akçaya ve oyan ki **müşebbek şakaklu** ola ve iki kat enseliklü ola a'lâsı altmış evsatı elli beş ve elli ednâsı kırk beş ve kırk akça. Şakaklu **mogali oyanın** a'lâsı kırk beşe evsatı kırk ednâsı otuz beş. Ve oyan kim şakaksız ola otuz akçaya. Ve oyan kim **bulgarî şakaklu** ola a'lâsı kırk akçaya evsatı otuz beş ednâsı otuz akçaya. Ve **sâde oyan** ki Osmanî ola onar akçaya sekizer akçaya yedişer akçaya. Ve **eski Osmanlı** oyan ki iki kat ola iki enseliklü ola a'lâsı yiğirmi evsatı on sekiz ednâsı on altı akçaya ola.

Yular kim iki kat ola zincirle a'lâsı on dört evsatı on iki ednâsı on akçaya ola. Sâde yuların a'lâsı sekiz akçaya ve yedi akçaya evsatı altı ve beş akçaya ednâsı dört akçaya.

Bu sarrac esbâbının narhları kendülerin ittifakiyle kabul itdikleri narhdır.

4. **Etmekciler** bir kile un on bir akçaya iken çaşni tutuldı. Fakir hâzır oldım. Cemî' kedhudâların hâzır oldular. Cemî'imizin katında cemî' harc görüldükten sonra bir kileden on beş akçalık etmek çıkdı. On bir akçası un bahâsı üç akçası harcına bir akça kendüye kaldı. Bir mudda yiğirmi akça oldı. Yedi yıldır ki ol hisab üzere etmeğün narhını kaldırurız indirürüz nizâ' olunmaz mukarrer kılındı.

5. **Başcılar** bunda âdet bunın üzerinedir ki kaçan eti dört yüz dirhem bir akçaya satalar. Başcılar dört başı paçasiyle bir akçaya alurlar. Bişmiş başın birin beş pula virirler. Ve et üç yüz elli dirhem olıcak yedi başı paçasiyle ikiakçaya alurlar birini beş pula virirler imiş. Ve et üç yüz olıcak üç başı paçasiyle bir akçaya alurlar imiş bir başı altı pula satarlar imiş. Ve et iki yüz elli olıcak beş başı paçasiyle iki akçaya alurlar imiş bir bişmiş başı yedi pula satarlar imiş. Ve gâh olur imiş ki iki başı paçasiyle bir akçaya alurlar imiş ol vakit birin bir akçaya satarlar imiş. Yine anın üzerine mukarrer kılındı. Kuzı başının altısı bir akçaya ola bişmişinin ikisin bir akçaya virirler imiş. Ve dördin bir akçaya alsalar birini altı pula virirler imiş.

Bu kanun merhum Sultan Mehmed tâbe serâhu zamanından beru mukarrer kanunmış yine mukarrer kılındı.

Ve kaçan ki koyun başının ikisi bir akçaya ola sığır başının biri iki akçaya olurmış. Ve koyun başının üçi bir akçaya olsa sığır başının biri üç akçaya olur imiş. Evvelden kanun budur didikleri sebebden yine mukarrer kılındı.

6. **Aşcılar** bişürdükleri aşı pâk bişüreler ve çanakların pâk su ile yuyalar ve tezgâhlarında kâfir olmaya. Ve iç yağiyle nesne bişürmeyeler. Ve bir akçalık eti her ne narh üzerine alurlar ise beş pare olur bir akçalık aş alanın aşına bir

pare koyalar. İki pulluk dahi etmek vireler. Bir akçalıkdan artuk alsalar ya eksük alsalar bu hisab üzerine vireler. Cemî' Edirne'nin aşçıları ittifakiyle teftiş olundı.

7. **Bakkallar balı**n kantarı yüz elliye olsa bir vukıyye balı dörder akçaya satalar artması eksilmesi ol hisab üzerine ola.

Sâda yağ'ın kantarı ikiyüz otuza olsa altı yüz dirhem ki ana bir ünke dirler kendüler sekize alurmış dokuza satalar.

Peynirin kantarı yetmişe olsa iki yüz dirhem bir akçaya satalar artması eksilmesi ana göre ola.

Kara üzümin kantarı otuza olıcak bir vukıyyeyi bir akçaya satalar. Artması eksilmesi dahi bu hisab üzere ola.

Bâdemin kantarı bil-fi'l iki yüz ona olduğı sebebden vukıyyesin altıya satalar dinildi. Artması eksilmesi ana göre ola.

İncirin kantarı altmışa bulunduğu sebebdan iki yüz elli dirhem bir akçaya satalar dinildi. Artması eksilmesi ana göre ola.

Razzakı kızıl üzümin kantası altmış sekize bulunduğı sebebden iki yüz otuz dirhem bir akçaya satarlar dinildi. Bu asıl kılındı. Artması eksilmesi dahi ana kıyas oluna.

Şediye üzümin kantarı elliye olıcak üç yüz dirhem bir akçaya satalar.

Köfterin kantar harciyle doksan üçe bulunduğı sebebden yüz altmış dirhem bir akçaya satalar dinildi.

Firengi fındığun kantarı harciyle doksan üçe bulunduğı sebebden yüz altmış dirhem bir akçaya satalar dinildi. Artması eksilmesi dahi buna kıyas oluna.

Kaplanî kayısının kantarı iki yüze bulunduğı sebebden vukıyyesin beşe satalar dinildi. **Garbî kayısı** dahi ol vechiledir.

Zerdalü harciyle doksana bulunduğı sebebden yüz altmış dirhem bir akçaya satalar dinildi.

Erük kim Kara Arslanî ola Tamaskene erüğinden kantarı on artuga satılurmış. Meselâ yüze Kara Arslanî ola Tamaskene doksana olur imiş. Kara Arslanînın vukıyyesin üçe Tamaskenenin iki buçuğa satalar dinildi.

Irakı sabunın kantarı iki yüze olıcak vukiyyesin beşe satalar. Bu hisab üzere arta eksile.

Bekmezin kantarı altmışa bulındı. İki yüz elli dirhem bir akçaya satalar dinildi.

Zeytun yağının kantarı iki yüz kırka bulındı vukiyyesi altıya satıla dinildi.

Şiricin kantarı iki yüz yiğirmiye bulındı. Vukıyyesi beş buçuğa satıla dinildi.

Bezirin kantarı harciyle yüz ırk sekize bulındı. Vukıyyesi dörde satıla dinildi.

Emrud kurusı elli sekize bulındı iki yüz elli dirhem bir akçaya satıla dinildi.

Trabuzan fındığı kantarı yetmiş dörde bulındı. İki yüz dirhem bir akçaya satıla dinildi.

Nârdankin kantarı iki yüze alınsa vukıyyesi beş akçaya satıla dinildi.

Summak-ı meshûkun kantarı yüz elliye alınsa vukıyyesin dört akçaya satalar. **Dâne summak** kantarı yüz ona olsa vukıyyesi iki akçaya satıla. **Sirke**nin sekiz yüz dirhemi bir akçaya alınsa âdet olmış ki yine sekiz yüz satıla. Mukarrer kılındı.

Koz içinin kantarı yüz ona olsa vukıyyesi üç (akçaya) satıla.

Pestil kantarı yüz ona alınsa vukıyyesi üçe satıla.

Helvacılar ve **şerbetçiler** kanuni bunların arasında buymuş ki muhtesib her nev'e helvanın harcın göre ve hâsılın göre onun on bir üzerine narh vire.

Ve **kara üzüm** vukıyyesin şerbetciler bir akçaya alsalar altı yüz dirhem şerbet bir akçaya vireler.

8. **Hayyatlar** astârlu **çuka kaftan** ki munattaka dikile yiğirmi akça virile zîr ve bâlâ dikseler yiğirmi beşe vireler.

Ve yarar **sof sinciflü çuka kaftan** otuza dikile. Ve fiston kemhâ ve kadife yirmi beşe dikile. Mirahûriler kemhâ olsun kadife olsun otuza dikile. Murabba' olur ise otuz beşe dikile. **Fiston çuka** otuza dikile. Ve **zenâne derlik ki şeritlu ola** iki akçaya dikile. Sâde olsa on beşe dikile. Ve **cebe kaftan** ki gayet a'lâ ola elli akçaya dikile. Evsat kırk beşe dikile ednâsı kırka dikile. **Zenâne kadife ve kemhâ kaftan** ki doğnuk veya top yaka ola otuz beş akçaya dikile. Ve **dolama kemhâ** olsun mele olsun boğası olsun gayetde a'lâsı otuz akça evsatı yiğirmi beş akça ednâsı yirmi akçaya dikile. Ve **doğru kaftan** ki gayetde a'lâ ola iki barmak nükendesi ola otuz akçaya dikile. Evsat yiğirmi beş ednâ yiğirmi akçaya dikile.

9. **Çukacılar** satduğı kaftan çukanın eteği iki boyunca ola. Ve yakalar buçuk arşundan girah eksük ola. Ve beli dahi âdet üzerine beş rubu' ola. Direzleri eksük olmaya. Ve bir geyim ki ana **şeytanî** dirler imiş âdet üzerine ola öni ardı tamam ola. Ve kadife yakayı Müslümanlar nice keserler ise Yahudiler dahi öyle eyleyeler. Ehl-i hibre behâne bulmayalar Eğer bulurlarsa muhtesib hakkından gele. Ve **bazarî kaftanı** düğmesiyle satalar.

10. **Hallâclar** yüz dirhem penbeyi bir akçaya atalar. Bahâsına nazar olunmaya Panbuğın kantarı üç yüz sekize alınsa vukıyyesi kendülere yedişer akçaya olur sekize satalar. Eğer atılmış satarlarsa dört akça faidesine satalar onı on bir olur.

11. **Boyacılar** iki en destimâli bir akçaya boyayalar. Çivid ile boyarlarsa bir kaftanlığı yediye sekize boyayalar. Eğer kara boya olacak olur ise ol dahi ol narh üzerine ola. Zirâ kara boyanın harcı (narhı) var imiş. Eyü boyayalar ehl-i hibre kalpdır dir ise muhtesib hakkından gele.

12. **Kebeciler** aldıkları kebenin arşunın nice alurlar ise yine arşunla satdıkları vakit on iki pul ası ile virürüz didükleri sebebden mukarrer kılındı. Ve diküb satarlar ise eyü dikeler bir dikilmeğe dahi ihtiyaç kalmaya. Anı dahi muhtesib gözleye.

13. **Neccârlar** ve **bennâlara** bir günin ücreti on akça ola iki akça dahi yemeklik ola. Kış gününde ücret sekiz akça ola iki akça dahi yemeklik ola. Bir neccâr bir işe başlayub koyup gitmeye eğer özr-i şer'î olmadın koyub gidecek olur ise bir gayri neccâr ya bennâ ol işi küllî tamam ide. Eğer da'vet olunub ol giden hatırın gözleyüb gelmiyecek olursa cebrî getüreler.

14. **Alef-furûşân** kadîmden âdet buymuş ki bir kile arpa kendülere niceye olur ise buçuk artuğa satalar mukarrer kılındı.

15. **Attarlar** fülfülin kantarı dokuz yüz elliye alınsa vukiyyesi kendülere yiğirmi bir buçuğa olur imiş. Yiğirmi dörde satalar. Ammâ kızıl boya ve şeb ve kara boya ve kemmun ve şeker ve bunların emsâli şol nesneler ki dâyimâ ana ihtiyac olunur ola onın on bir üzerine satalar. **Dımışkî kâğıd**ın huzmesi yüz ona alınsa destesi altıya satıla.

16. **Keçeciler** bir vukıyye yüni bir akçaya vireler. Eğerim keçesin sekize satalar. Ve at içrüği keçeyi beşe satalar. Ve teğeltüyi ikişer buçuğa satalar.

17. **Mûtâblar** kara çul ki yakalu ola gayetde eyü ola tûli on iki karış ola otuz iki akçaya satalar. Ve şol çulı ki tûli on karış ola ve arzı yedi karış ola yiğirmi sekiz akçaya satalar. Ve şol çul ki yakasız ola dokuz karış ola arzı altı karış ola yiğirmi akçaya satalar. Ve torba kim gayetde a'lâ ola siyah ola beş akçaya satalar. Evsat dört akçaya ednâsı üç akçaya.

18. **Na'lbendler** şol na'l ki yüz ayağın yetmiş akçaya alurlar geyimin beşe nallayalar. Ve şol na'lın ki yüz ayağın altmış akçaya alurlar geyimin dört akçaya na'llayalar. Eğer na'lladıkları vakıt mıh değürseler tımar ol na'lbend üzerine olur.

19. **Palandûzân** düzdükleri palanın için onat vechile dolduralar boş yer komıyalar. Ve eskimiş çürümüş abadan eylemeyeler. Bunın gibi semerleri yiğirmi beşe satalar. Eyücesin otuza satalar.

20. **Bazırgânlar** bezzâzlar takyeciler valeciler taftacılar kumaşlarını taşradan getürseler onın on bir üzerine satarlar. Eğer oturdukları yerde alırlar ise onun iki pul asasına ya buçum asısına satarlar. Ve mu'âmeleye akça virdikleri vakıt onun on ikiden ziyadeye vermiyeler.

21. **Kazzazlar** yedi kenarlu düğmeyi bir akçaya vireler. Dokuz kenarlı düğmenin takımın bir buçuğa eyücesin iki akçaya vireler. On bir kenarlu olur ise iki buçuğa satalar eyücesin üçe satarlar.

22. **Kuyumcular** sâde gümüş işleseler dirhemine bir akça ala. Minekârî işleseler dirhemine ikişer akça alalar ve sâde altun işleseler miskaline üç akça alalar ve müşebbek işleseler miskaline beş akça alalar. Mengûş kim kalemkârî ola miskaline sekizer akça alurlar. Altun üsküf işleseler sadesinin miskaline üçer akça alalar. Münekaş işleseler altışar akça alalar eğer gayetde eyü olursa. Ednâ olur ise beş akça alalar. Bilezük sâde miskalin üç akçaya münekkaş olsa beş akçaya cevherî olsa sekiz akça ısdıfan dahi bilezük resmin gözler. Ve gümüş düğmeleri gayet hâlis işleyeler. Bakır katacak olurlarsa muhtesib hakkından gele. Altun ditreyik miskalin beşer akçaya bir miskalden gerekse on beş gerekse yiğirmi keseler. Eğer gönlek düğmesi hâlis gümüşden ola on dirhem gümüşden yüz dane düğme olur imiş gümüşi üçer akçaya altışar pula. On iki akça dahi altun bir akçalık kömür ve jive cümle harc elli akça iki düğmeyi bir akçaya virürler imiş. Yüz düğmede kendülere sekizer akça fâide göründi. Kendülerin rızasiyle mukarrer kılındı. Muhtesib gözleye kalp işlerlerse haklarından gele. Ve gümüş yüzük kim sâde ola bir dirhemin bir akçaya eğer kalemkâri olursa beş akçaya. Bu dahi kuyumcuların ittifakiyle yazıldı.

Hamamcılar futaların gayetde temiz tutalar. Ve hammamı dahi yuyalar pâk ideler. Dellâklar usutraların eyü ideler. Ve kâfire virdükleri futayı usturaların Müslümana virmeyeler.

Tuzcular tuzun kilesin nice alurlarsa bir akça faydasına satalar. Pâre tuz kim ana Eflâk tuzı dirler yazın dört yüz dirhem bir akçaya satalar kışın üç yüz elli dirhem ya üç yüz bir akçaya satalar zirâ kış eriken olur.

Ağaççılar ref ağacının tûli âdetde otuz karış olur imiş onara dokuza sekizere yedişere alınur imiş. Vaktine göre birer akça artuğa satalar. Katıl yiğirmi beş karış olur imiş beşere alınca beş buçuğa altıya satalar. Altıya alınsa yine öyle satalar. Dörde dahi alınsa vaktine göre ol hisab üzere satalar. Bedevre tahtasının yüzin onara alsalar onın onbir üzerine satalar. Bıçkı tahtası kim tûli on iki karış ola bir tahtası nice alınur ise iki pulu buçuk faydasına satalar. Balta tahtası ki on altı on beş on dört karış ola ikişer pul buçuğar faydasına satalar. Ammâ muhtesib tûlin ve arzın gözleye getürene yasak ide eksik kesmeyeler.

23. **Kazancılar** eski bakırdan nesne işlemeyeler yeni bakırdan işleyeler. Çekücle işlendiği takdirde bir mantarda harclarından zâyid kendülere ikiyüz akça fayda kalurmış. Bu takdirce bir vukıyye tepsi ki çekücle işlenmiş ola on sekize vireler. Bâki avadanlık dahi bu kıyas üzere ola. Artuk eksük işledüği dahi buna kıyas oluna. Kebkebiler kebkebün kalayla olsun ayrısı olsun uvağı bin dâne kebkebi yediye virürüz dirler. Ammâ ısmarlasalar fermûde işlense ol vakıt binün ona virürüz dirler. Zirâ ol vakıt ziyade demir harcolunur didiler. Cemî'si bu emirde ittifak itdikleri sebebden mukarrer kılındı. Kaçan tâcire binin yediye virseler tâcir yedi buçuğa vire.

24. **Okçılar** kaçan çam ağacından ok yonsalar yeleni dahi kaz yüninden olsa kendü ihtiyarlariyle beş ok bir akçaya virirler imiş mukarrer kılındı. Belki okının ki yeleni kartal yüni ola birer akçaya vireler. Tavşancıl yüni olursa iki akçaya vireler. İki haki ok yonacak olurlar ise ikisin bir akçaya vireler. Eğer sekizen alıcak olur ise üç akça harcı var imiş dörde satalar.

25. **Yaycılar** cağa yayı(nı) kadîm-ül-eyyâmdan on beşere yigirmişere alınurmış. Ba'zı kimesneler bu on beşe alınmış yaya cilâ vurub efşan ider imiş orta yayiyle beraber yüze yüz yiğirmiye satarlar imiş. Hudâvendigâr halled-allahu saltanatehu kıbelinden bir def'a men' olınub yasak olunmış imiş hâli üzere koyalar tagyir itmeyeler. Yine ol hükm-i padişahî mukarrer kılındı. Muhalefet idenin muhtesib hakkından gele kırk akçadan ziyadesin yine satandan alıvire.

26. **Yekserciler** bin bidun yekserisin ona alalar on buçuğa vireler. Kendüler niceye alurlar ise buçuk artuğa satalar. Tahta yekserisin ki gayetde eyüsi ola binin otuz beşe alurlar imiş kırka satalar. Otuza otuz ikiye aldukların otuz beşe otuz dörde satalar. Yiğirmi sekize yiğirmi beşe aldıkların yiğirmi sekize otuza satalar. Ağac yekserisin ki kantarın (yüz yiğirmiye alalar vukıyyesin üç buçuğa satalar) eğer kantarın yüze alsalar vukıyyesin üçere satalar. Çubuk demürin kantarı altmışa alınsa iki yüz elli dirhem bir akçaya satalar. Firengi çelik kantarı üç yüz elliye alınsa vukıyyesin ona vireler. Kantarı bahâsı artub eksilür ise ana göre hisab oluna. Saban demürin niceye alurlar ise onın on bir üzerine satalar.

27. **Çilingirler** Osmanî başmağa ve cizmeye müte'aref na'ılçai bir akçaya vireler (vuralar). Harezmî cizmenin bir buçuğa ola eyüsi iki akçaya ola. Ve oğlancıklar başmağına ve cizmesine buçuğa vireler (vuralar). Gayetde eyüsi olur ise bir akçaya ola.

28. **Mumcılar** ve **sabuncılar** yağın kantarı yüz ona alınsa yüz dirhem mumı bir akçaya satalar yüze alsalar yüz on dirhem vireler. Ve sabunı yüz kırk dirhem bir akçaya vireler yüz otuz dirhem bir akçaya ola. Kantarın bahâsı artub eksilürse ana kıyas oluna. Mumun fitili yağlı ola. Kurı panbuk üzerine mum dökmeyeler ve yağına su katmayalar ve sabunı katı bişüreler çiğ komayalar. Eğer kalb işlerler ise muhtesib hakkından gele.

29. **Ketancılar** ketanın kantarın yüze alsalar vukıyyesin iki buçuğa vireler. Eğer yüzin ona alsalar veya yedi yüz on beşe alsalar üçere vireler. Eğer yiğirmiye yiğirmi beşe alsalar üçer buçuğa vireler. Eğer kantarın otuza otuzbeşe alsalar vukıyyesin dörde vireler.

30. **Kılıccılar bıçakcılar** Dimişkî deyü Firengî işlemiyeler. Ve her birini ayru satalar. Ve suyın onat vireler Dimişkî etlik bıçakların destesin yüze alsalar onın on bir üzerine satalar. Eğer sağrı kın düzdürüb satarlar ise a'lâsın on beşe evsatın on dörde ednâsın gâh buçuk asısına gâh sermayesine virürler imiş. Kendü rızalariyle mukarrer kılındı.

31. **Kalemtıraşları**n kaçan destesin otuza ya kırka ya elliye alsalar aldukları gibi satarlar ise kim eyüsin çıkarmayalar ve kın düzdürmeyeler destesin iki akça fâidesine virürler imiş mukarrer kılındı. Eğer kın düzdürüp satacak olurlar ise sermayesinden zâyid iki akçaya ya üç akçaya faydasına satalar a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibar oluna. Eğer Firengî işleyecek olurlarsa anun dahi a'lâsın evsatın ednâsın gözleyeler. Her destede üç akça dört akça faydasına satalar.

32. **Harratlar** bir sâde çıkrık düzülse ber akça harc olub iki günde düzerler imiş. Ednâsın on iki akçaya evsatın on üç on dört akçaya a'lâsın onbeşe onaltıya onyediye onsekize satalar. Ehl-i hibre değer didiklerine göre (satalar). Sâde beşik düzseler yedi akça harcı var imiş sekize dokuza onu satalar beşiğine göre. Menukkaş düzseler otuza kırka elliye satalar. Ehl-i hibre hükmiyle Sâde özge düzseler bir akçaya satalar. Münekkaş düzerler ednâsı beş akçaya evsatın yedi a'lâsın ona satalar. İğin onın on ikisinin bir akçaya verürler imiş mukarrer kılındı.

33. Her nesne ki taşradan şehre satılmağa gelür şöyle gerekdir ki ol nesneyi şehir halkından bir kimesne karşılayub almağa koymayalar. Bazarda her nesne kendünin mevzı'-i mu'ayyenesine gele. Meselâ yemiş aslında(n) her ne olur ise yemiş bazarına gele. Anda cemi' Müslümanlar göreler her kişi mikdarınca bir hisse ala. Cemî'isin bir kişi almaya. Ve dahi içlerinde bir âdet var imiş ki ana helke dirler imiş andan bu halka hayli zarar görünür imiş muhtesib anı gözleye itdirmeye. Eğer iderlerse hakkından gele. Ve balık ve havyar dahi bazara gele anda alışalar. Ve ketan dahi ketan bazarına gele anda alışalar (üleşeler) cemî'isin bir kişi almaya ittifakla her kişi kudreti yetdikce bir hisse ala. Eğer gayrı alıcı bulunmıyacak olursa ol vakıt cemî'sin bir kişi alsa câizdir. Ammâ getüreni avk idüb bu gün dursun irte alavuz dimeyeler. Ba'zı kimesne olurmış ki bazara gelmezmiş halk tamamen alur imiş andan sonra gelüb bu alanlardan hisse taleb ider imiş. Eğer ol kişi amdle gelmezse ihtiyar bu alanların elinde ola dilerlerse kendü hisselerinden ana hisse çıkarıvireler dilerlerse virmeyeler. Eğer bir özri olub gelmediyse geldiği vakıt ana dahi kendü hisselerinden bir hissecik vireler. Yahud her tâifenin kedhudâsı anun içün bir hisse alıkoya gelüb alursa febihâ almaz ise bir mahalline vire. Ve na'l ve mıh ve deri dahi anların gibidir. **Tahriren fî evâsıti zilhicce sene 907 (Zilhicce 907 ortaları = Haziran 1502 sonları)"**

1829 Osmanlı-Rus Savaşına Ait Bir Rus Anıtı

(UNUTULAN BİR ANIT)

HEYBELİADA'DA EDİRNE İLE İLGİLİ RUS ANITI
EDİRNE ANTLAŞMASI
1245/1828-1829

OSMANLI-RUS SAVAŞI SONUNDA 14 Eylül 1829
Tarihinde İmzalanan Antlaşma

Edirne Antlaşması ile sonuçlanan Osmanlı-Rus savaşının başlangıcı 1821 tarihinde başlayan MORA ayaklanması olarak bilinmektedir.

Avrupa Devletleri (İngiltere, Fransa ve Rusya) bu ayaklanmayı desteklemişler ve bu ayaklanmanın hemen arkasından bunu bir Avrupa sorunu olarak gören Rusya 1826 AKKİRMAN Antlaşması ile EFLAK-BOĞDAN VE SIRBİSTAN'a imtiyazlar kazandırılmasını Osmanlı'ya kabul ettirmişti.

Bu antlaşmanın arkasından üç Avrupa Devleti Osmanlı'ya bir nota vererek Yunanistan'a muhtariyet tanınmasını talep etmişlerdi. Bu notadan sonra 20 Ekim 1827 tarihinde Avrupa'nın üç devletinin donanması NAVARİN'de Osmanlı gemilerini batırmışlardı. Osmanlı Devleti bu üç Avrupa Devletinden tazminat isteyince Rusya bunu bahane ederek 26 Nisan 1828'de Osmanlı'ya savaş açmıştı.

Rus ordusu büyük bir hızla Romanya üzerinden Osmanlı Devletine taarruz etmiş ve Keçecizade İzzet molla Rusya ile bir antlaşma yapılmanın gereğini söylemiş ise de Rusya'ya karşı savaş kaçınılmaz olmuştu.

Romanya ve Silistre'yi ele geçiren Rus ordu kumandanı DİEBİTCH Edirne'ye doğru ilerlemiş, Anadolu tarafında ise Rus birlikleri Bayburt önlerine kadar gelmişti. 22 Ağustos 1829'da Rus orduları hiçbir mukavemet görmeden Edirne'yi almışlar, Kırklareli ve Lüleburgaz'ı işgal etmişlerdi. Rus gemileri İstanbul Boğazına saldırırken barış görüşmeleri için Osmanlı Devleti Başdefterdar Mehmed Sadık ile Anadolu Kazaskeri Abdülkadir Efendiler temsilci olarak Rus önerilerini görüşmek üzere Edirne'ye gittiler.

Osmanlı Devleti yapılan önerilere göre, Yunanistan tam bağımsız olacak, Sırbistan ve Eflak-Boğdan'a bazı imtiyazlar verilip Osmanlı'dan yüklü bir tazminat da bu antlaşmaya girecekti. Osmanlı Devleti tarafında Saffet Paşa ve onun katibi Mehmed Ali Paşa (Evkaf Nazırı) imzaladı.

Edirne Antlaşmasında Rusya'nın önerileri şöyle idi:
1- Mora maddesi
2- Tazminat-ı seferiye
3- Eski Ticaret tazmini
4- Silistre ile memlekeynin (Eflak ve Boğdan) rehin olarak Ruslarda kalışı,
5- Anadolu'da dört kalenin külliyen terki,
6- İbrail ile Yerkök kalelerinin yıkılması,
7- Eflak Arazisinin ilhakı,
8- Beş nahiyenin Sırpliya verilmesi

Avrupa devletlerinin araya girmeleri ile dış ülkelerden gelen Heyetler Edirne'ye gelmişlerdir. Önce Prusya Sefiri İstanbul Tophane önüne gelen vapur ile Tekirdağ'a ve oradan Edirne'ye ulaşmıştır. Prusya sefirinin yaptığı öneriler Halil Paşa ve Aliş Paşalarla Balkanlar Defterdarı sabık Necip Efendi Rusya'nın istediği doksan altı bin kese ticaret tazmini ile yedi yüz bin kese tazminat-ı seferinin ödenmeleri Osmanlı Devleti tarafından kabul görmüştür.

Lütfi tarihine göre Edirne'de yapılacak anlaşma yeri olan Saraçhane'deki evin bir odası meyhane haline getirilmiş ve Rus heyet mensupları bu odaya girip çıkıp içki içerek ileri geri konuşmalarda bulunmuşlardır.

İngiltere temsilcisi Sabir Efendi, Fransa temsilcisi Juba ve Nemçe tercümanı ile ödenecek tazminatın taksitlere bağlanması Osmanlı Devleti tarafından istenmiştir.

Osmanlı Devleti eğer Rusya Osmanlı'nın önerileri kabul etmezse hemen onbeş bin askerin İstanbul'u korumak üzere Rami Kışlasına getirilmesi dahi düşünülmüştür.

En sonunda Osmanlı Devleti şartları kabul ederek Edirne Antlaşması sağlanmış oldu.

Rus ordusu ve generali Orlof, Lütfi tarihine göre: "Rusyalı Edirne'yi bin iki yüz kırkbeş senesi Sefer ayının yirmisine müsadif seneyi merkum Ağustosunun sekizinci Perşembe günü istila edip, seneyi merkum cemaziyelevvelinin yirmi üçüne müsadif Teşrinsaninin sekizinci cuma günü Edirne'yi tahliye ettiği ve Edirne'de Rus ordusunun müddet-i ikametinin doksan üç gün idiği anlaşılmıştır."

Görüşmelere 3 Eylül'de Orta Saray'daki Bostancı Dairesinde başlandı. Rus Delegeleri Kont Alexis Orloff ile Friedrich Pahlen önerilerinin kabul edilmesini aksi halde savaşa devam edeceklerini bildirmesi üzerine 12 Eylül 1829'da Antlaşma Edirne'de imzalandı.

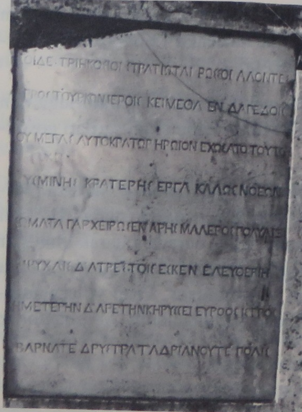
Edirne Antlaşması, asıl antlaşma metniyle ona ekli bir SÖZLEŞME ve bir SENETTEN oluşmaktaydı. Onaltı maddelik olan antlaşma EBEDİ SULH'tan söz edip Rumeli'deki Osmanlı-Rus sınırı Tuna nehri kabul ediliyordu. Tuna'nın kolları arasında bulunan YILAN (Serpentes) Adaları Rusya'nın oluyordu. Nehrin her iki tarafında hiçbir Devlet istihkam yapmayacaktı. Doğuda Erivan ve Nahcivan hanlıkları ve Kars Ruslara bırakılmaktaydı. Ekli senede göre VOYVODA'lar yerli Boyarlar'ca seçilecek ve ömür boyu kalackalardı. Rumeli'de müslümanların oturdukları yerler Eflak-Boğdan'a ait olacaktı. Osmanlı Devleti Akkirman Antlaşmasının Sırbistan'a ilişkin hükümlerini uygulamaya kabul ediyordu. Altıncı maddeye göre Boğazlar Rus ve yabancı devlet gemilerine açık olacaktı. Yedinci maddeye göre Rus tüccarlarının 1806 savaşındaki zararları Osmanlı tarafından ödenecekti. (Dört taksit 1.5000.000 macar altını) Anadolu'da Ahıska, Anapa, Poti kalelerle 10.000.000 Macar altını Osmanlı ödeyecekti. Dokuzuncu madde ise Yunanistan'a tam egemenlik verilecekti. Onuncu madde Rusya Devletine ilk taksit olarak 100.000 altın ödenecekti. Diğer bir maddeye göre ödemeler bitinceye kadar Eflak-Boğdan ve Silistre savaş tazminatı olarak Rus devletine kalacaktı ve onbirinci maddeye göre Ruslar Edirne ve Rumeli'den çekilecekti.

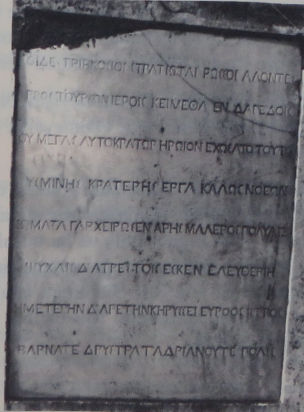
Edirne Antlaşması Rus ilerleyişini önleyemeyen Osmanlı İmparatorluğu'nun diplomaside başarı elde edemeyerek galip devletin dikte ettiği şartları göstermektedir.

Bu savaşta Rus Ordusunun Rumeli'de Edirne'de (Adrianopel) Maritza (Meriç) ve Aspessos (Arda)da esir alınan 300 Rus askeri tutsak olarak Heybeli Adaya (Halki) getirilmiş ve bu tutsaklar uzun yıllar burada kalarak ölmüşler ve bunların anısına adada orman içinde (şimdi Deniz Lisesi Hazırlık Okulu yanında) bir anıt Rus Hükümeti tarafından yaptırılmıştır. Uzun yıllar unutulan bu anıtın korunması Rus elçiliği tarafından yapılmaktadır. Anıt bakımsız fakat sağlamdır.



Rus esirleri anıtı.





ANITTA BULUNAN YAZILAR

1828-1829

"Üçyüz aziz Rus askeri Türklere esir düştük ve bu topraklara gömüldük. Büyük İmparator, askerlerinin yaptığı büyük hizmet ve kahramanlıkları anısına bu anıtı dikmiştir. Kızgın harp ilahı Aris (Mars) onların genç vücutlarını yok etti. Hürriyet ve iyilik için kendini feda edenler en yüksek mertebeye ulaşmışlardı. Tunca (Tanzus), Arda (Asos) ve Varna ve Dristia ve Adrianopel (Edirne) onların kahramanlıklarını söylüyor."

Anıtın ikinci kitabesi ve Rusça olan KİTABE: Burada 1828-1829 savaşında esarette ölen Rus savaşçıları yaptırılmıştır.

İNCİL-YUHANNA 15-13 ayeti şöyledir:

Bir insanın dostları uğruna canını vermesinden daha yüce bir şey yoktur.

Bu kitabelerin tercümesi Fener Rum Patrikhanesi tercümanı Dimitri Rayconovski'ye Oral Onur isteği üzerine yaptırılmıştır. Kendilerine teşekkür ederim.

İNCİL-YUHANNA 15-13 ayeti şöyledir:

ENTHADE KEINTAI
ROSSOI MAHETAI
EN AIHMALOSI AI
TEΛEYTESANTES
TO 1828-29 ETE'
MEZONA TAFTES AGAPEN UDEIS
EHEI .... TEN PSYHEN
AFTU THEI HYPER TON
FILON AFTOY
IONNES 15-13

ЗАВСЬ ЛОКОЯТС
РУССКІЕ ВОИНЫ
СКОІЧА ВІІІЕСЯ
ВЪ ПАБНУ

ΕΝΟΛΔΕ ΚΕΙΝΤΛΙ
ΡΟΣΣΟΙ ΜΛΧΗΙΛΙ
ΕΝ ΛΙΧΜΛΛΩΣΙΛΙ
ΤΕΛΕΥΤΗΣΛΝΤΕΣ
ΤΩΙ 1828-29 Ε ΤΕΟ

NOT:

"1828'de II. Mahmut padişahtı. 1826'da Yeniçeri Ocağı'nı lağvetmiş, yerine modern bir ordu kurmaya çalışıyordu. 1821'de Yunan isyanı başlamıştı. Mora'da mücadele sürüyordu. Bu karışıklıklar ve güçlükler arasında Ruslar 8 Mayıs 1828'de Prut nehrini geçerek taarruza başladılar. Ayrıca Kafkas cephesinden de saldırdılar. Kars'a girdiler. Balkanlar'da Varna'yı işgâl ettiler. Ruslar'ın hedefi Edirne'yi, hatta İstanbul'u almaktı. 18 Ağustos 1829'da Edirne'ye girdiler. Bâbıali Rusya'dan sulh istedi. İngiltere ve Fransa'nın aracılığı ile 15 Eylül 1829'da Edirne anlaşması imzalandı.

İşte bu savaş sırasında Edirne çevresinde esir düşen Ruslar'dan 24 subay ve 1000 er İstanbul'a getirildi ve Heybeliada'daki Panayia Manastırı'na yerleştirildi. Bu askerlerden 300'ü bilinmeyen bir nedenle, belki bir salgın hastalık sonucu burada öldüler ve gömüldüler. Anılarına bugün Deniz Lisesi'nin üstünde, âşıklar yolunun başlangıcında, yol kenarında bir anıt dikildi."

"Anıtın kâidesindeki yazılar Selâhattin Tanyel çevirisine göre şöyledir: 1828-1829, "Binüçyüz aziz Rus askeri Türklere esir düştük ve bu topraklara gömüldük. Büyük imparator, askerlerinin yaptığı büyük hizmet ve kahramanlıkları anısına, bu anıtı diktirmiştir. Kızgın harb ilahı Aris (Mars) onların genç vücutlarını yok etti. Hürriyet ve iyilik için kendini fade edenler en yüksek mertebeye ulaşmışlardır.

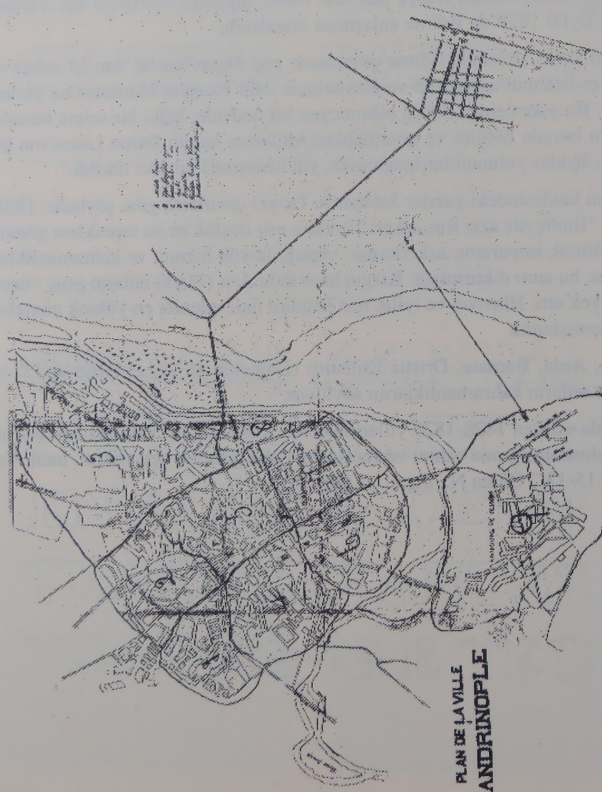
Tunca, Arda, Barnate, Dristia (Silistre) (Dağtekin H. *a.g.e.* Dizin s. 12) ve Edirne onların kahramanlıklarını söylüyor."

"Burada esirken 1828-1829 yıllarında ölen Rus askerleri yatmaktadır. Bir insanın dostları uğruna canını vermesinden daha yüce bir şey yoktur. İncil, Yuhanna 15-13." Gülen N., *a.g.e.*, s. 141, 185.

EDİRNE ŞEHRİNİN FRANSIZCA İLK PLANI

Plan üzerinde Edirne kenti 9 bölgeye ayrılmış ve işaretlenmiştir. (Çizim tarihi belli değil. Orjinal Boyut: 80 x 100 cm.

Not: İTÜ Mimarlık Fakültesi'nden Bruno Tout tarafından karakalem Edirne'yi çizdiği harita olabilir.



EDİRNE'DE BİR YANGIN

Eski Edirne'de mahalleler iç içe, evler yanyana bitişik idi. Bu nedenle mahallede bir yangın çıktığında bir mahalle değil, onlarca mahalle yanıp kül olurdu.

Bu yangınlara bir örnek de Edirne Müşiri Nuri Paşa zamanında (1835) olmuş ve yangın fazla büyümeden söndürülmüştür. Yazı şöyledir:

"Utufetlû, mürevvetlû Padişahımız Efendi Hazretleri.

İşbu mahallin altıncı Pazar gecesi Mahruse-i Edirne'de vaki Üçşerefeli Cami-i Şerif karşısında kain kadafiçi dükkanında eskeza ateş zuhuru ile derhal üç kol olarak etrafına sirayet eylemiş ve her ne kadar itlafına iktam ve gayret olunmuş ise de bir mükteza-i takdir derun-u kaleye sirayet ve tecavüz etmeyerek basılmış olduğundan keyfiyet malum-u ali buyurulmak iktiza eder ise de icap eden mahale taraf-ı alilerinden ifade buyurulması ikiyüz dükkan ve iki han muhterik (yanmış) ve çarşının ahar mahallelerine ve darun-i kaleye (kaleiçi'ne) sirayet etmeyerek basılmış olduğundan keyfiyet malum-u Ali buyurulmak iktiza ederse icap ederse mahalle taraf-ı Alilerinden ifade buyurulması terkikine iktidar kılındı efendim."

HATT-I HÜMUYAN No: 35793. D.

Edirne Müşiri Mustafa Nuri Paşa
(Yangının tafsilatına dair
Çirmen Mutasarrıfı Mustafa Paşa'dan
Kapı Kethüdasına.)

EDİRNE MERİÇ NEHRİNDE SALLARDAN ALINAN VERGİ

EDİRNE VALİSİNE

Edirne'de kain Meriç nehrinde mürur eden kayık ve sallar müruriye rüsumundan bir kıta kılındı. Merfuf pusula bidayet icrasında 63 sene Şubat'ın nihayetine kadar müddetle gayr-ı el masraf huzur-u hasılat olmağla mebaliğ bil police bil vü rut maliye hazinesine teslim olunmuş ve 64 senesinin hasılatından Ağustos ve teşirinevvel mahları (ayları) cetvellerde dahi 18434 kuruş ithal kılınmış ise de henüz muhasebe defteri vürut etmediğinden sene-i merkum meblağının miktarı kayden malum olmadığı misullu zikr olunan kayık ve sallardan ne miktar rusum alınmaktadır bilinememesinden rüsum-u mezkurenin 64 senesine mahsuben maktuen verilmesine bu tarafta talib-i zuhur eylemiş olduğundan rüsum-u mezburenin 64 senesine mahsuben hasılat nedir, 65 senesi mahsuben mahallinde mecliste bil müzayede ne kadar talibi vardır.

Kemiyet ve keyfiyetin süratle işarı ve mezkur kayık ve sallardan ne miktar rüsum alınmakta ve bir kıta taife defterinin bi tanzim irsali lazım geleceği varidat muhasebesinden ba muhasebe ifade olmağla bir vechi muharrer icabının icrası hususuna himmet buyurulması temennisiyle terkime acizane iktidar olmağla ol babta emr-i ferman hazret-i emrimdir.

(Başbakanlık arşivi Cevdet Tasnifi 11656)

Edirne'de vaki sayd-ı mahilerinde Edirne Bostancıbaşısı'na tarafı ve her sene ber vechi maktu 1000 er akçe veregelüp ziyade tabiyle bu sene-i mubarekede iki biner akçe alınıp kadim-i mugayir özür etmelerile devletli Sultanımıza bercudir ki kadim-i derkenar olunup malum devletleri buyurudukta kadimi üzere alınup ziyade taleple rencide olunmamakla babında Edirne Kadısına ve bostancıbaşısına hitaben ferman devletlu

Trenin Edirne'ye İlk Gelişi (1872)

İSTANBUL BASİRET GAZETESİNE GÖRE

(Manaf'i-i Vataniye ve Havadis-i Umumiyyeye Dair Millet Gazetesi)
(1869-1878)

TRENİN EDİRNE'YE GELİŞİ

Tanzimat döneminin önde gelen simalarından Sadık Rıfat Paşa, ulaştırmanın önemine değinmiş ve Tanzimat dönemine damgasını vuran Fuat Paşa demiryollarına sahip çıkmanın gereğini vurgulamıştır. 1849 yılında Nafıa ve Ticaret Nezareti kurulmuştur. 1869 yılında bir Turuk ve Maabir Nizamnamesi yayınlanarak demiryolları işine girişilmesi karar altına alınıyor. (Nafıa Vekaleti)

Sultan Abdülaziz'in Avrupa seyahatinden sonra Nafıa Nazırı Davut Paşa Avrupa'ya gönderilerek Paris'te Baron Hirsch ve Avusturya şimendifer direktörü Alfons Rochild'in yardımlarıyla 17.4.1869'da anlaşma yapılır. Böylece demiryolları yapımı İstanbul ve Edirne üzerinden yapılmaya başlanır.

İstanbul-Edirne demiryolu önce Yedikule'den başlamış ve 1870'te demiryolunun Topkapı sarayından geçerken Sirkeci'ye uzanmasına izin verilmiştir.

Rumeli Demiryolunun açılış töreninde kullanılmak üzere padişaha mahsus saltanat vagonu 22 Haziran 1872'de Marsilya'dan bir İngiliz vapuru ile İstanbul'a gelmiştir.

1872 Ağustosunda demiryolu Çatalca'ya kadar yapılmış ve tiren Sirkeci ile Çatalca arasında işlemeye başlamıştır.

9 Ağustos 1872'de öğle üzeri üç vagonluk katar Edirne-Karaağaç istasyonuna gelmiş ve 60 yolcu ile Harmanlı'ya hareket etmiştir. Edirne'ye ilk tren 9 Ağustos 1288 (M. 2 Ağustos 1872) gelmiş fakat herhangi bir tören yapılmamıştır.

2-5 Eylül 1288 (M. 1872) Çatalca-Çorlu ve Sinekli hattı yapılıyor.

5-18 Ekim 1288 (M. 1872) Çorlu hattı tamamlanır.

30 Aralık 1288 ve 12 Ocak 1288'de Edirne-Filibe-Selanik arası demiryolu döşenir.

1 Ocak 1288 (M. 14.1.1883) Tophane-i Amirede bir lokomotif yapılarak padişahın önünde ilk kullanılma denemesi yapılır.

16 Mart 1289 (29 Mart 1873) Edirne-İstanbul demiryolunun Meriç nehrine kadar uzatılarak Meriç nehri üzerine köprü yapımı başlanmıştır. (Maraş köprüsü) Bu köprü 600 yarda uzunluğunda olacaktır. 400 yardası iki demir ayak üzerindedir.

İstanbul-Edirne demiryolu Haziran'da tamamlanmış ve Şark Demiryolları kumpanyası tarafından açılış törenine padişah ve hükümet erkanı davet edilmiştir. 5 Haziran 1289 (18 Haziran 1873) günü, Sadrazam Mehmed Rüştü Paşa, Adliye Nazırı Mithat Paşa, Maliye ve Ticaret Nazırı Hamdi ve Mahmut Paşa ile Şuray-ı Devlet azası Nuri ve Maarif-i Umumiye Nazırı Ahmed Cevdet ve Defter-i Hakani Nazırı Hami, Şuray-ı Devlet azasından İsmail, Viyana sefiri Kabuli Paşa, Hariciye Teşrifatçısı Kamil Bey, Divan-ı Hümayundan Kenan Bey, Şuray-ı devlet azası Yusuf Bey, Posta ve Telgraf Nazırı Feyzi Bey, azası Besim Bey, Divan-ı Ahkam-ı adliye azası Mahmud Bey, Şehremini Ali Şefik Bey, Nafıa Müsteşarı Kadri Bey, Sadrazamın oğlu Hakkı Bey, Divan-ı Hümayun memurlarından Mesut Bey ve diğer bazı önemli kişiler bulunduğu halde tören gün sabahı Sirkeci İstasyonunda alaturka saat II buçukta vagonlara binilerek hareket olundu.

Narlıkapı dışında Ermeni okulu öğrencileri süslü elbiseler ile dua ve şarkılarla karşılama töreni yaptılar. Oradan Makrıköy (Bakırköy) istasyonunda beş dakika durarak Küçükçekmece'ye uğranılmış ve okul öğrencileri tarafından karşılanmıştır. Saat biri çeyrek geçe Hadımköy istasyonuna varıldı. Oradan saat ikide ayrılındı ve Çatalca istasyonunda durmadan geçerek iki buçukta Kabakça köyüne varıldı. Beş dakika durduktan sonra üçü çeyrek geçe Sinekli istasyonuna varıldı. Bu köyde Bulgar çocukları ellerinde çiçeklerle karşıladılar ve şiirler okudular. Saat 4.15'te Çorlu istasyonuna varıldı. burada ahali olağanüstü treni karşıladı. Burada Tekirdağ mutasarrıfı Abidin Bey ve Çorlu memurlar ve ileri gelenler, Türk, Ermeni, Rum, Bulgar ve Yahudi okullarının kız ve erkek öğrencileri karşılamada nazır bulundular. Çocukların hepsi beyaz giymişlerdi. Padişaha dua edildi. Şarkılar söylendi. Burada kampanya tarafından yemek için hazırlanmış çadırlara girilerek yemek yenildi.

Bir saat kadar kalındıktan sonra saat 5.15'te Edirne'ye doğru hareket edildi. Saat 6'da Muratlı köyü durağına varıldı. Birkaç dakika sonra hareket edilerek 6.30'da Seyitler durağına gelindi. Burada Bulgar çocukları hat boyuna dizilmişlerdi.

Hep bir ağızdan dua ve şarkılar söylendi ve saat 7'de Lüleburgaz'a varıldı.

Anda dahi İslam, Rum, Bulgar ve Yahudi okul çocukları bütün beyaz elbise giymişlerdi. İslam çocukları henüz sünnet olmuş çocuklar vardı.

Yolcu heyeti çadırlarda hazırlanmış şerbeti içmek için trenden indiler şerbet ve kahve içtiler. Okul çocukları şarkı söyleyerek önlerinden geçtiler. Saat 7.30'da oradan hareket ederek Hayrabolu ve Sinan köye yakın Babaeski İstasyonunda yine İslam ve Hristiyan erkek ve kız çocukları saygı duruşunda bulundular. Saat 8.30'da Pavli köyünden geçildi. Bu köyde göçmen çocukları ile Bulgar çocukları selama çıkmışlardı. Saat dokuzu 10 dakika kala Uzunköprü yakınından geçildi. Orada da köylüler ve okul çocukları karşı çıkmışlarsa da Edirne'ye vaktiyle varabilmek için durulmayarak 10'u 10 geçe Meriç nehri üzerinde Kumpanyanın yaptırdığı 600 arşın uzunluğunda demir köprüyü seyretmek üzere katar durdurularak açış heyeti aşağı inip köprüyü seyrettiler. Orada Edirne valisi Hacı İzzet Paşa ve bazı memurlar karşılamaya gelmişlerdi. 15 dakika kadar kaldıktan sonra 150'şer arşın boyunda ağaçtan yapılmış olan iki köprü daha geçilerek Kuleliburgaz İstasyonuna gelindi. Orada beş dakika kalındıktan sonra hareket edildi ve 2'ye 20 kala Edirne İstasyonuna varıldı. Edirne'ye yaklaştıkça yollarda suvari zaptiyeler saygı duruşunda bulunuyorlardı. İstasyona varıldığında Edirne'nin İslam, Hristiyan ve Yahudi kız ve erkek çocukları karşılamaya çıkmışlardı. Bir tabur piyade ve bir tabur dragon asker-i şahane mızıkalar çalarak selam resmini ifa ettiler.

Bir süre sonra Sadrazam Hazretleri, Rumeli Demiryolu inşaat direktörü Mösyö Lang'a ve ikinci Mecidiye ve diğer kumpanya memurlarından 20 kadarına Osmani ve Mecidiye nişanları verildi.

Edirne'nin ileri gelenleri ve erkanı Vali Paşa tarafından Sadrazamın huzuruna götürülerek takdim edildi. Her birine ayrı ayrı iltifatta bulundu. Bundan sonra akşam saat 12'de İstasyonda hazırlanmış 80 kişilik sofraya oturuldu. Sofranın öte cihatinde Sadrazam Hazretleri, sağ cihetinde Mithat Paşa Hazretleri, sol tarafında Mösyö Lang bulundu. Karşılarında Hamdi ve Nuri Paşalar oturup Mahmut Paşa'larının sağ yanında Demiryolu müteahhidi Baron Hirsch'in kardeşi James Hirsch oturmuştu. Yemek esnasında Baron Hirsch tarafından düzenlenen tercüme edilen nutuk Mahmut Beyefendi tarafından okundu. Herkes dinledi. Şehriyar-ı Mehasın-ı Asar Efendimiz Hazretlerinin ömr-ü saltanatı alisi sözle yani "Padişahım Çok Yaşa" duası Allah'a isal edildi. Bunun arkasından yine Mösyö James Hirsch tarafından bir nutuk varaka okundu.

Yemek iki saat sürdü. Sonra arabalarla şehre gidildi. Yoldaki dükkan ve evlerin pek çoğu kandillerle donatılmıştı. Heyet konağında kalındı. Ertesi gün 12 sularında Sadrazam Hazretleri ile sair zevat arabalarla şehrin en meşhur âlâ ve gerçekten görülmeye seza cami-i şerifleriyle Mekteb-i İdadisini seyir ve temaşadan sonra Sultan Selim-i evvel Hazretlerinin Saray-ı meşhuruna gittiler. Bu saray gezilirken bendeniz de beraber bulunduğumdan size bunun vaziyet ve ebriyesinden biraz bilgi vereyim. Şöyle ki: Bu saray-ı dilara bir mevk-i ferah fezada vaki olmuştur. Bunun etrafı ve eknafı tamamiyle tarif-i mümkün değildir. Meriç ile Tunca nehrinin birleştiği mahalde (?) yapıldığı vakit pek dikkatli ve sanatla yapılmış bir daire ki zannıma göre merhum müşarünleyh Hazretlerinin mabeyn-i Hümayunları imiş. Andan dahi bir kapıdan içeri girildiğinde geniş bir avlu olup iki tarafı merdivenle çıkılır bir daire-i mahsussaki ortaya yerinde mermerden döşetilmiş büyük bir havuz ve dört köşesinde tahtlar olup orada bulunanların kavline göre ve tarihe bakılırsa Sultan-ı Müşarünileyh Hazretlerinin ahkam-ı şeri şerifi icra için Sadrazam ve sadrı Rumeli ve Anadolu ve sair memurun-i saltanatı o divan adalet nişana toplayıp mesalih ve hususatı devlet-i rüyet ve icra buyururlarmış. Ta ki eyvanından yani saraya girilecek kapının üzerinde ve sair cihet ve kapılarında nice maani-i hikamiyeyi mutazammın ayat-ı beyyinet şiirler ve beyitler yazılı idi. Şimdi bu saray-ı bihemta pek ziyade harap olmuş olduğundan zatı ali-i saadetpenahi velinimetimiz Padişahımızın uluvvü himmet ve inayeti saniyeleri iktizasına bu sarayı bi mislin enzar-ı aleme karşı böyle harap durmasını tecviz buyurmayacağını bildiklerinden bunun hal-i sabıkı bozulmamak üzere tamir ve terminin makrunu müsade-i şehinşahi olacağını vaat ettiklerini maalmennuniyede kaydederim.

Saat iki sıralarında kışla meydanına gidilmiş redif ve tali sınıf askerlerinin atışlı talimleri ve düzgün geçit resmi seyredilmiştir. Hükümet Konağında Vali Paşa tarafından verilen yemekten sonra Edirne Mekteb-i İdadi ve Rüştiye ve bazı sıbyan mektepleri Bulgar, Rum, Ermeni ve Yahudi çocukları hükümet konağı meydanında muntazam bir surette dizilerek her biriyle ayrı ayrı padişaha dua etmişlerdir. Sadrazam tarafından çocuklar ve öğretmenlerin hatırları sorulmuş ve okulların ilerlemesi için lüzumlu eşyanın gönderileceğini vait buyurmuşlardır.

Andan sonra Edirne'nin bilginleri, şeyhleri ve muhtelif milletlerin ruhani reisleri Sadrazamın huzuruna çıkmış ve iltifatlarını görmüşlerdir. Saat 4'te arabalarla Demiryolu mevkiine gelinmiş ve bir süre dinlendikten sonra demiryolu arabalarına binilerek saat 5'i beş geçe Filibe'ye doğru hareket edildi. Saat

6'ya 5 kala Mustafapaşa mevkiine geçildi. 7'yi çeyrek kala Harmanlı mevkiine varıldı. 15 dakika durularak hareket edildi. 7.30'da Tırnava Sekbanlı mevkiine varıldı. 10 dakika kadar durularak mahallin karşılamaya gelen memur ve vücudu görüldü. Saat 8'i 20 geçe Kayacık Hasköy mevkiinde hazır bulunan karşılayıcılara iltifatta bulundu. Oradan hareketle saat 9'u 10 geçe Çırpan'a yakın Hacıiliya köyüne uğranıldı. 10 dakika kadar kalındı. Kaymakam, memur ve ruhani reisler ve Bulgar okulu çocuklarına iltifatta bulundu. 10'a 10 kala Papaslı köyü mevkiinde karşılamaya gelmiş erkek, kız ve sırf İslam çocukları ellerinde ayyıldız ve bir tarafında "Padişahım Çok Yaşa" yazılı bayraklarla karşılamaya çıkmış çocuklar bulunuyordu. Padişahımız Sultan Aziz çok yaşa duasını yaptılar. Saat 10'u 10 geçe Istanmaka (soğanı ile ünlü) kasabasına yakın Katmeniçe köyü mevkiine gelindi. Orada da arabalar doldurulup Bulgaristan mektep çocukları ellerinde Tasvir-i binazır Cenab-ı Şehriyari ve çocukların her birinin ellerinde çiftçiliği işaret olmak üzere gelincik çiçeği ile sarılı birer buğday demetleri olduğu halde cümlesi Sultan Abdülaziz çok yaşa duasını ettiler ve demetleri Sadrazama verdiler. Sadrazam iltifatta bulundular. Buradan hareket edilerek 10.30'da Filibe'ye varıldı.

Ertesi gün tekrar Edirne'ye dönüldü. Sarayiçi'nde verilen bir ziyafetten sonra İstanbul'a dönüldü.

Trenin Edirne'ye gelişi için vali Hacı İzzet Paşa aşağıdaki şiiri söylemiştir:

Kaydeyledim Edirne'de tarihin izzeta

Geldi şimendüfer açılup rah-ı Rumeli

1289-1873



Edirne Karaağaç Tren İstasyonu
Mimar Kemalettin eseri (I. Dünya Savaşı – 1952'de hizmete açıldı)
(Şimdi Trakya Üniversitesi Rektörlük binası)



1890 yılında Rumeli'de demiryolu hatları (taslak)

Edirne Vilayetinde 1868 Tarihinde İlk Kurulan Meclis

EDİRNE VİLAYETİNDE
İLK DEFA KURULAN MECLİS-İ UMUM-İ

Edirne vilayet yasasına göre her yıl Genel Meclis toplantısı yapılması öngörülmektedir. Meclis üyeleri halk arasından halkın güvenilebilir kimselerden oluşması gerekmektedir. Kurulan meclis kentin ziraat, ticaretin verimli bir hale getirilmesi, yollar ve köprüler yapılması için çalışması öngörülmektedir.

1868 yılında ilk defa Edirne'de kurulan bu Meclisin açılışı için yapılan toplantıda ilk nutuk ve Türkçe açıklaması aşağıya çıkarılmıştır.

EDİRNE VİLAYETİNDE BİRİNCİ DEFA AKDOLUNAN MECLİS-İ UMUMİDE İRAD EDİLEN NUTKU HAVİ VARAKADIR

RUZNAME-İ CERİDE-İ HAVADİS
(Salı)

Sayfa: 2641 Mayıs Efrenci: 28 Mayıs Rumi 16 Sene 1284 (1868) No: 661

Rabbimiz Teâlâ ve takaddüs Hazretleri şevketlü, kudretlü, azametlü vel-i nimeti bi-mentimiz Padişahımız Efendimiz Hazretlerini cihan durdukça seriri aray şevket ve şan ve zileli zelil merahimi adil cihandarilerini mefarikı ahali bilâd mahruseleri üzerinde sayaban buyursun, Amin.

Cülusü miyamen menüs hümayunlarından şimdiye gelince velinimetimiz Efendimiz Hazretlerinin kâffe-i evkat azizeleri mülk ve devletin ve mustazil seya-i rafetvaye-i padişahiyeleri olan her milletin istihsali saadet hali arzuyi sahihine masruf ve nazar-ı kimbiya eseri şehinşahileri sunufu tabavezir destanlarının ikmali ecbabı huzur ve asayişleriyle beraber ve mamuriyetlerinin terakkiyatı makasadı hayriyesine matuf olduğu bedihi ve bu keyfiyet yeniden birtakım edle ve berahin ityanından müstagni bir emri celilidir.

Bu cümleden olmak üzere Tuna'da teşkil buyrulan ve mahsenatı müşahede kılınan vilayet usulu sair birkaç mahalle ittihaz ve icra buyurulduğu misüllü geçen sene dahi elviye-i mâlumeden mürekkep olmak üzere Edirne vilayeti teşkiline müsade-i seniye şayan buyrulmasıyla saye-i muvaffakiyetvayei cenabı melükânede kura ve kazalar ve elviyede merkezi vilayette Mecalisi lâzime teşkil olunmuş ve her birinin vezaif mertebesi talimat ve nizamname-i mahsuslarıyla ilan ve tefhim edilerek bu yolda işlere beda ve mübaşeret kılınmıştı.

Mukeddema nushu matbuası her tarafa neşrolunan Vilâyet Nizamnamesinin seksen ikinci maddesi hükmünce beher sene merkezi vilayette içtima-i mukarrer olan Meclis-i Umumide müzakere olunabilecek kaza istidalarını hamilen geldiğiniz mucib-i memnuniyet oldu. Bunca inayatı mesbuke-i velinimete bir ilave-i cemile ve faika olarak intihap usulünce ahaliye ihsan buyurulan masaadeye nazaran Meclislerde bulunan zevat kendülerini intihap eyleyen ahalinin emin ve mutemetleri olup binaenaleyh bütün Mecalis azasından işbu emanet ve itimade şayan olacak veçhile hüsn-ü hareket ve devlet ve vatan ve milletlerine hayr-i havahane güzelce hizmet eyleyecekleri kaviya memül olduğu misillü sizler dahi ahalinin müntahipleri tarafından intihap olunmuş zübde-i eşraf ahaliden olduklarınızdan bu şerefe lâyık olacak veçhile idare,i pürkâr efkâr ile Vilayet Nizamnamesinin yirmi yedinci ve yirmi sekizinci ve yirmi dokuzuncu ve otuzuncu maddelerine tevfikan gerek teshili emri ziraat ve tevfiri ticaret ile turuk ve muabir maddelerine ve gerek bu gibi umum ahaliye nafi olan mevad hakkında mutalaatı müstahsenenizin müddet-i muine zarfında ba mezabit beyan ve ifadesine himmet eylemeniz kaviyyen memüldür.

İşbu tensikat-ı metimine hukuku amme-i ahaliyi temin ve umum taba-i saltanat seniyece mamuriyet ve tarakkıyat matlube-i istilzam eder bir tarik-i behin olarak hakikata kadri bilinecek mevaddan olmasıyla heman Rabbimiz Teâlâ ve Takaddüs Hazretleri Padişahımız Padişah-ı Alipenah Efendimiz Hazretlerine tükenmez ömrü afiyet ve ikbal ihsaniyle mağbutuasar ve mahsududehur ve edvar olan asr-ı madenhas cenabı malükanelerine muvafıkı hidematı mebrure ibrazına muvaffak buyurarak mülk ve tabalarını Saltanat-ı Seniyelerine ve nüsha-i nadire-i adil ve şefkat ve merhamet olan zat-ı ades şahanelerini ilelebet mülk ve tabalarına bağışlasun, Amin.

YAZININ TÜRKÇELEŞTİRİLMİŞ ŞEKLİ

EDİRNE İL İDARE MECLİSİNİN KURULUŞUNDA İLK AÇIŞ KONUŞMASI (1868)

RUZNAME-İ CERİDE-İ HAVADİS (Günlük Haberler Gazetesi) SALI

16 Mayıs 1284 (1868) Dersaadet (İstanbul) Sayı 661

Ulu Tanrımız, şevketlü, kudretlü, azametlü Padişahımız Efendimiz Hazretlerini dünya durdukça başımızda bulunmasını dileyerek ülkemiz beldeleri halkı üzerinde sevecenliğini ve tüzesini süreli yapsın, Amin.

Velinimetimiz Efendimiz Hazretleri bütün zamanını yüce devletin ve koruyucusu altında bulunan her sınıf tab'asının huzur ve güvenlerini sağlamakla beraber onların servet sahibi olmalarını ve bölgelerini imar ederek her alanda ilerlemelerine harcamakta ve bu durum bütün kanıtlarıyla besbelli bulunmaktadır.

Bu cümleden olmak üzere evvelce Tuna Vilayetinde kurulmuş bulunan ve faydaları görülen Vilayet kuruluş yöntemi başka birkaç yerde uygulanmakta olduğu gibi geçen yıl da büyük illerimizden biri olarak Edirne Vilayetinin kurulmasına yüksek izinleriyle karar verilmiştir. Bunun gereği olarak da köyler, kazalar ve vilayet merkezlerinde Genel Meclisler kurulmuş olup her birinin ödevleri derece derece belirtilerek özel tüzükleri yapılmış ve bildirimde bulunulmuştur. Sonra basılmış şekilde yayınlanıp her tarafa dağıtılan Vilayet Tüzüğünün seksen ikinci maddesi gereğince her yıl vilayet merkezinde toplanması kararlaştırılmış bulunan Genel Mecliste görüşülecek dileklerinizle ilk defa buraya geldiniz. Bu hoşnutluk verici bir durumdur.

Velinimetimizin bunca hizmetlerine ek olarak atanmanızın hak tarafından seçim yöntemine göre yapılmış olması sonucu Meclisimizde bulunan şahıslar kendilerini seçen halkın güvenilir kimseleri olup bu gaye ile meclis üyelerinin işbu güven ve inancı olacak şekilde güzelce hareket etmeleri devlet, vatan ve millet ve bölge halkına iyi ve yerinde ödevlerde bulunacağı şüphesiz olmakla beraber, sizler dahi halk tarafından seçilmiş güzide ve ileri gelenlerden olmanız nedeniyle bu onura yaraşır olacak şekilde fikir birliği halinde vilayet nizamnamesinin yirmi birinci ve yirmi dokuzuncu ve otuzuncu maddelerine uygun olarak gerek ziraatın gerek ticaretin ilerlemesine ve verimli bir hale getirilmesine, yollar ve köprülerin yapılmasına ve buna benzer bütün halkın yararına hizmet edecek hususlar hakkında faydalı kararlar vermenizle hizmet edeceğinize ve en kısa zamanda bunların tarafınızdan gerçekleştirileceğine kuvvetle emin bulunmaktayız.

Sizlerin böyle bir düzen içinde yürümenizin uğuru ile halkın hukukunu yerine getirecek ve bütün milletin aynı yolda yürümelerine örnek olarak ve değeri bilinerek ulu Padişahımızın beğenisini kazanacağı ve üzerinizden daima yardım ve lütuflarını esirgemeyecekleri doğaldır.

Tanrı, tüzeli, sevecenli ve acımalı yüksek şahıslarını milletine bağışlasın AMİN.

روزنامهٔ جریدهٔ حوادث

EDİRNE VİLAYET-İ OSMANİYESİNİN BİR MECLİSİ UMUMİSİ (EDİRNE'DEN HAZİN BİR HATIRA)

Bugün artık bizim olmayan felâketdide Edirne Vilayetinde 1326 (1908) senesi Şubatında içtima etmiş olan ilk Meclis-i Umumisin-i mestûr ve bu itibarla bütün Edirne kıtasına ait maneviyyesini temsil bir fotoğrafı. (Yadigâr-ı hazin olarak) derç ediyoruz. Resimde görülen zevat şunlardır:

1- O zamanki Vali Halil Bey. 2- Azadan Gümülcineli Müderris Mehmed Hilmi Efendi. 3- Edirneli Kasım (Yolageldili) Efendi. 4- Cizri Ergeneli Reşad Efendi. 5- Kırkkiliseli Şükrü Efendi. 6- Edirneli Yani Efendi. 7- Vizeli Nikolaki Efendi. 8- Babaeskili Şerif Efendi. 9- Hayrabolulu Mehmed Tevfik Efendi. 10- Tekfurdağlı Agop Yaver Efendi. 11- Mürefteli Hasan Hakkı Efendi. 12- Lüleburgazlı Andon Efendi. 13- Şarköylü Diyomadi Efendi. 14- Sofululu Baskal Efendi. 15- Çorlulu Garamed Efendi. 16- Meclis-i İdare-i Vilayet başkatibi Cemil Efendi. 17- Başkatip muavini Fuad Efendi.

Not: Bu dosyada bulunan yazı ve fotoğrafların orjinalleri Edirne Özel İdaresinde bulunmaktadır.

EDİRNE MERKEZ ASKERİ HASTAHANESİ'NE BİR ATAMA

Halen Edirne Kapalı Cezaevi arkasında (şimdi çöplük olan yer) büyük bir yapı olan Askeri Hastahane ne yazık ki bazı resmi kurumlar tarafından yıktırılmış ve ortadan kaldırılmıştır. Tarihimizde sağlık yönünden önemli olan bu askeri hastahanenin şimdi yalnız hamamı durmaktadır. Bu hastahanenin 120 kişilik doktor kadrosu vardır (Rum-Ermeni, Yahudi ve Türk hekimleri). Edirne tarihçisi Dr. Rıfat Osman Tosyavizade bu hastanede hizmet görmüş ve 1908 yıllarında burada yurdumuzda ilk röntgen şuasını uygulamıştır.

Hastahane Abdülhamid II. döneminde yapılmış olup bitiş tarihi 1889'dur. Hastahanede 7 oda, 24 büyük koğuş, bir adet eczane, depo, cami, çeşmeler bulunmakta, binanın genişliği 120 m, uzunluğu 160 m idi.

Kitabıma koyduğum yazı Edirne Bimarhanesinde istifa eden bir Yahudi Doktorun (Moiz Efendi) ve yerine tabib Sokrat Efendinin naklen atamasına aittir. (Bu hastahane binası Cumhuriyet döneminde jandarma okulu olmuştur.)

MECLİS-İ UMÛR-I TIBBİYE-İ MÜLKİYE VE SIHHIYE-İ UMÛMİYE RİYÂSETİ

ADED:
912

DAHİLİYE NEZÂRET-İ CELİLESİ'NE

Nazır Beyefendi Hazretlerine

İstifa eden Edirne Belediye etibbâsından Moiz Efendi'nin yerine Edirne Bimarhane Tabibi Sokrat Efendi'nin naklen tayinine dair Edirne Vilayet-i Aliyyesi'nden vürûd eden 12 Teşrin-i Sânî 1325 tarihli ve bin dört yüz altmış iki numaralı tahrirât lede'l-havale Kuşadası'ndan becâyiş suretiyle Edirne Merkez Tabib-i Saniliği'ne tayin edilen Hayim İlyazar Efendi'nin Tıp Fakültesince Müfredât-ı Tıp dersine müdâvim suretiyle intihâb ve tayin kılındığı sicil

şubesinden i'lâm edilmesiyle mûmâ-ileyhe mastafî nazarıyla bakılarak yerine maaş-ı nizâmisiyle ber-mûcib-i inhâ Edirne Bimarhane Tabibi olup hüsn,yi teveccüh-i umûmiyi isticlâb eylediği tasdik olunan mûmâ-ileyh Sokrat Efendi'nin intihâb ve tayini Meclis-i Tıbbiye-i Mülkiye ve Sıhhiye-i Umûmiyece bi't-tensîb mu'âmele-i tescîliyeleri ifâ ettirilmiş olmakla mûmâ-ileyh Sokrat Efendi'nin vazife-i cedîdesine mübâşereti tarihinin inbâ ve tesviye-i ma'âşât ve teferruatı hakkında nizâmât-ı mevcûdeye tevfikan mu'âmele icrâsına dair emirnâmesinin tastîrine müsaade buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. 22 Zilhicce sene 1327-22 Kanunievvel sene 1325.

Meclis-i Tıbbiye-i Mülkiye ve
Sıhhiye-i Umûmiye Reisi
Besim Ömer

EDİRNE BELEDİYE BİNASININ PLAN VE PROJESİNİ YAPAN MÜHENDİS NAZİF EFENDİ'NİN DİPLOMASI

Mekteb-i Askeriye Şahadetnamesi
Tekmil-i Fünun Erkan-ı Harbiyesi Zabitana Mahsus Şahadetnamedir.

Mumaileyh Abdülfetteh Nazif Efendi din ve devlet velinimet bi mentemiz Padişahımız Es Sultan El Gazi Abdülhamid Han Sani Efendimiz Hazretlerine sadakatle hizmet ve herhalde şan-ı celil askeriyyeye muhafaza eden çakerane yemin etmiştir.

ERKAN-I HARBİYE KISMI - FENNİSİ

Tavr-ı hareketi	Edirneli Abdülfettah	Derece-i ehliyeti **Nazif Efendi**

Eşkali:

Göz: Ela
Yüz: Uzun
Levn: Beyaz
Bıyık: Kumral

ERKAN-I HARBİYE KISMI - FENNİSİ
PÜR-U GARAMİ (Şiddetli arzu dolu)

Birinci sene dersleri	İkinci sene dersleri	Üçüncü sene dersleri
Hendese-i haliye	Hesap tefasil ve tamamı	Rus lisanı
Hendese-i resmiye tatbikatı	Makine-i riyaziye	Makine-i riyaziye
Cebir	Tabiye-i tatbikatı	Erkan-ı harbiye
Topoğrafya nazariye	Fen islaha	
İstihkamet hafife tatbikat	Rus lisanı	
Tarih-i fen harb	Fransızca lisanı	
Askeriye	Nazariyat-ulumiye	
Fransızca lisan		
Talim nazariyatı ve ilmiyatı		

Mühürler



Edirne Belediye binası plan ve projesini yapan Mühendis Nazif Efendinin diploması ve mührü





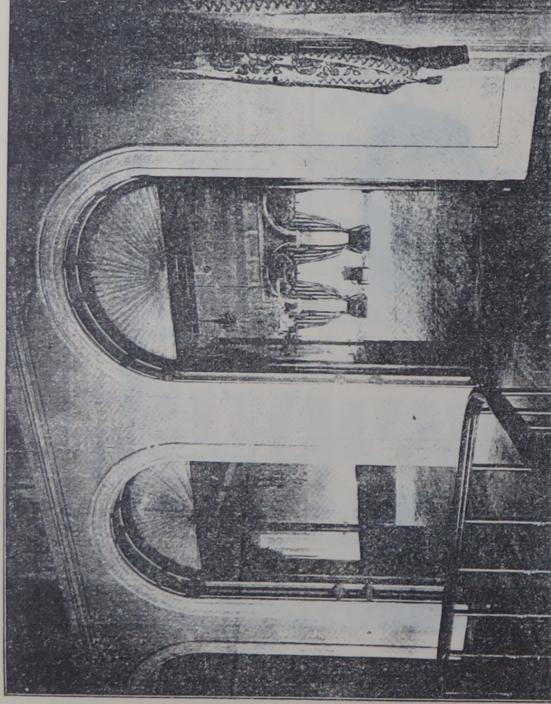
ادرنه دائرهٔ بلدیه‌سی هندسه‌خانه‌سنه مأمور ارکان
حربیه قول اغالرندن فتوتلو نظیف افندی
Nazif Effendi,
architecte au vilayet d'Andrinople.



ادرنه مجلس بلدیه‌سی رئیسی
عزتلو دلاور بك
Dilaver Bey, président de la municipalité d'Andrinople

EDİRNE DAİREİ BELEDİYESİ
HENDESEHANESİNE MEMUR
ERKANI HARBİYE KOLAGALA-
GALARINDAN FİTUVETLU
NAZİF EFENDİ

EDİRNE MECLİSİ BELEDİYESİ
REİSİ
İZZETLU DİLAVER BEY



ولادت همايون حضرت خلافتپناهي‌يه مصادف روز فيروزده رسم كشادى اجرا ايديلن
ادرنه دائرهٔ بلديه‌سنده بر صالون

Une salle d'audiance de la municipalité d'Andrinople.

Veladeti Hümayun Hazreti Hilafetpenahiye müsadif ruzu firuzda Resmiküşadı icra edilen Edirne Belediyesinde bir salon.

Edirne'li Mehmet Şakir Bey'in Anı Defteri



Edirne Harbiye-i Şahanesi, Piyade Birinci Sınıf
Şakirdanından Edirneli Memed Şakir – Edirne –

Edirneli Mehmed Şakir'e ait bu defterde notlar hem Fransızca ve hem de Arap harfleriyle yazılmıştır. Mehmed Şakir, öğrenci iken tuttuğu bazı notlar Edirne tarihine ışık tutacak kadar önemlidir. Defterin ön kapak arka sayfasında bir şiir var. Bu şiiri Latin harflere çevirdikten sonra hayretler içinde kaldım. Şiir sahibi Fuad Paşazade Reşid Bey diye yazılı.

Yüzbaşı Reşid Bey'in, Bulgarlar tarafından Kapıkule'ye iki kilometre varken şehit edildiği yerde bugün *İntikam Taşı* bulunmaktadır. Balkan savaşında Edirne'yi teslim alan Enver ve Mustafa Kemal'in subayı olan Reşid Bey atak ve cesur bir kişi olması nedeniyle Edirne'den çekilen Bulgar askerlerini takip etmek üzere suvari olarak Kapıkule yönünde Bulgarların peşine düşer. Bulgar askerleri kendilerini takip eden kaç Türk askeri vardır diye arkalarına bakarlar ki tek bir süvari at koşturmaktadır. Bulgar askerleri hemen tam siper yaparak Yüzbaşı Reşid Bey'i şehid ederler. Babası Fuat Paşa bir yıl sonra oğlunun şehid olduğu yere bir *İntikam Taşı* yapar ve törenle bu anıtın açılışı yapılır.

Defterin arka kapağında bulunan şiir şehid olan Yüzbaşı Reşid Bey'e aittir. Şiirin imza sahibini tam bir hafta düşündüm, kim bu Fuad Paşazade Reşid Bey diye!.. Ancak günler sonra bir çağrışım yaparak şehidin ve şiirin kime ait olduğunu buldum.

Allah Allah, bu ne gündür çocukların kafaları çizme ile ezilir.
Bu alçaklar, bu haydutlar korkusundan bunalmış
Hangi bir Türk kadınlardan, çocuklardan öç almış
Geç tosunum, geç erlerim, haydi hücum edelim
İşte düşmana gidelim!
Arkadaşlar arş ileri, haydi hücum edelim
Ben vuruldum, ciğerimi hain kurşun yakıyor,
Aç göğsümü bak, kanlarım ırmak gibi akıyor.
Ben askerim, düşmanları yurduma üşürmem
Al elimden sancağı, topraklara düşürmem
Aman çabuk bir yudum su verin de içeyim
Allahımdan müjde geldi, cennetime göçeyim
Tabutumun üzerine kızıl sancak örtülsün
Ben kavuştum Allahıma, bari vatan kurtulsun.

Fuad Paşazade Reşid Bey

(Bu şehidlik Edirne Sultan Selim Cami kıble tarafında bulunan şehidliktedir. Mermer lahdin üzerinde Türk bayrağı bulunmaktadır.)

ŞEHİD OLAN OĞLUNUN MEZARI ÖNÜNDE
BİR BABA

Bu makalenin altında açılışa katılan bu dönemin ileri gelenlerini içeren bir resim var.

Bu resimde şu kişileri görüyoruz:

1- Hurşit Paşa

2- Şehidin babası Ayadan Fuat Paşa

3- Eski mebuslardan Esat Şakir Efendi

4- Eski Şam mebusu Abdürrahim Efendi

5- Edirne Valisi Hacı Adil Bey

6- Eski Evkaf Nazırı Fevzi Paşa

7- Savaş kahramanı Enver Bey

8- Şehid Reşit Bey'in kardeşi

9- Şevket Turgut Paşa

10- Pertev Paşa

11- Mustafa Paşa

12- Mehmet Ali Paşa

13- Bahriyeden Enver Bey

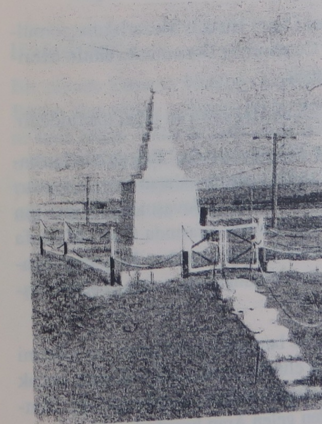
SUVARİ YÜZBAŞI REŞİT BEY ŞEHİDLİĞİ (İntikam Anıtı) 22 Temmuz 1913

Edirne Kapıkule yolu üzerinde, Kapıkule'ye 2 km uzaklıkta, halk arasında *İntikam Taşı* adı ile anılan Anıt, Suvari Yüzbaşı Reşit Bey'e aittir.

Anıt 1914 yılında şehidin babası Müşir M. Fuat Paşa tarafından yaptırılmıştır. Anıtın Kapıkule-Edirne asfaltına bakan kuzey tarafından Arap harflerle şu mermer kitabe vardır:

9 TEMMUZ 1329
BURADA ŞEHİD OLAN SUVARİ YÜZBAŞISI
REŞİT BEY RUHUNA FATİHA

Bu anıt, I. Cihan Savaşında, Bulgaristan tarafında kalması nedeniyle Bulgarlar tarafından yıktırılmış, sonra Cumhuriyet Döneminde yeniden aynı yere eskisine göre daha alçak yaptırılarak üzerine Türkçe şu kitabeler konmuştur:




Yzb. Reşit Bey'in şehid olduğu yere dikilen İntikam Taşından görüntüler

İNTİKAM
9 TEMMUZ 1329
BURADA ŞEHİD OLAN
SUVARİ YÜZBAŞISI
REŞİD BEY'İN
RUHUNA FATİHA
Anıtın diğer yönünde ise:
ŞEHİTLİKLER–MEZARLIKLAR
İMAR VE ESKİ ESERLERİ
KORUMA DERNEĞİ
EDİRNE

TARİHSEL BİLGİ: Balkan Savaşında Türklerden aldıkları toprakları paylaşamayan Bulgar, Sırp, Karadağ ve Yunanlılar birbirleriyle savaşa tutuşurlar. Bu fırsatı değerlendiren Türk Ordusu bir koldan Çatalca, diğer koldan Gelibolu yönünden hücuma geçerek 23 Temmuz 1913'te Edirne'mizi Bulgarlardan geri alırlar. İşte Süvari Yüzbaşısı Reşit Bey öncü birliklerin başında düşmanı kovalarken Kapıkule yakınlarında pusuya düşürülerek şehit edilir. Şehit olduğu yere anısına bu anıt dikilir. Buna halk arasında *İntikam Taşı* denmiştir.

Reşit Bey'in cesedi 1913'te Sultan Selim Camii Hünkâr Mezarlığına gömülmüş, mermerden bir lâhit yaptırılmıştır. Cumhuriyet Döneminde lâhtin üzerine ay yıldızlı kırmızı bayrağımız işlenmiştir.

Anıt Tapunun 9 numaralı paftasında kayıtlıdır. Hazineye ait arazi üzerindedir.

ŞEHBAL Dergisinin 1329 yılı 83 sayı ve 202. sayfasında, "Edirne'nin kurbanı Reşit Bey Abidesi" başlığı altında, bu anıtın açılışını anlatan şu yazı vardır: "Ayândan Fuat Paşa'nın oğlu Reşit Bey'dir. (Balkan Savaşında) Edirne'nin Bulgarlardan geri alınması için yapılan ileri harekât sırasında Cisr-i Mustafa Paşa yakınında Ortaviran (Kapıkule) yakınında akın yaparken Bulgarlar tarafından yaralanmış ve düşman kuvvetleri üstün olduğu için sonunda şehit düşmüş idi.

Bulgarlar yaralı düşmüş olan Reşit Bey'in burnunu, kulaklarını ve ellerini kesmişler. Ve O kahramanın hiçbir şekilde elinden bırakmadığı silâhını ancak bileklerinden kollarını kesmek suretiyle elinden (kılıcı) alabilmişlerdir. Sonradan şehidin babası Fuat Paşa, Suriye'den gelen Arap heyetiyle oğlunun şehit mezarında yaptırdığı anıtın açılışında hazır bulunmuştur."

Mehmet Şakir Bey'in defterinden iki önemli not

Defterin içinde Arap harfiyle yazılı bir metin şöyledir:

HASAN RIZA

Bir piyade alayının Miralayı nagehan-ı hücum için 12 fedai asker talep etti. Bütün alay efradı, zabitana hiçbir kimse cevap vermedi. Miralay üç defa aynı suali tekrar, hatta üç defa sükut buldu. Miralay, "Benim sözüm niçin işitilmiyor!" "Miralayım, sizin sözünüz işitiliyor. Lakin niçin 12 fedai talep ediyorsunuz. Biz hepimiz fedaiyiz. İçimizden arzu ettiğinizi intihap ediniz" diye asker arasından bir seda işitildi.

موسى پاشا

۱۲٦۹ تاریخنده پرنس پاسکیه ویچ سلستره اوکنه مواصلتنده موقع قوماندانی موسى پاشا

ایله بری فرانسز دیگری انکلیز ایکی سفارت آتشه میلتری مواجهه سنده بر ملاقات وقوع بولدی

پرنس پاسکیه ویچ روس چاریندن سلستره نک هر حالده ضبط اولونمسی ایچون امر آلدیغنی

بیهوده قان دوکولمسندن ایسه تسلیم بلده مذاکره سنه کیریشیلرک دها مرجح اوله جغنی بیان ایتدی

پاشای مشار الیه دشمن قوماندانینه جواباً سز سلستره نک هر حالده ضبطی ایچون امر آلدیکز ایسه

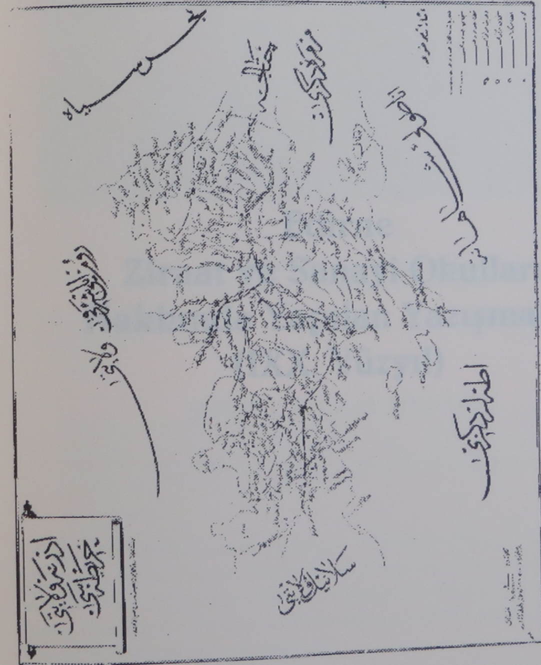
و بن ده پادشاهمدن آنی هر حالده مدافعه ایتمکلکم ایچون امر اخذ ایتدم دیدی

İkinci yazı:

MUSA PAŞA

1269 tarihinde Prens Paskiyeviç Silistre önüne muvasalatında mevki kumandanı Musa Paşa ile biri Fransız diğeri İngiliz iki sefaret ataşemilteri muvacehesinde bir mülakat (görüşme) vukuu buldu. Prens Paskiyeviç, Rus Çarından Silistre'nin herhalde zapt olunması için emir aldığını (Silistre'nin teslimi için) beyhude yere kan dökülmesinden ise teslim-i belde müzakerete girişerek daha müneccah (kan dökülmemesi) olacağını beyan etti. Paşay-ı müşaileyh düşman kumandanına cevaben "Siz Silistre'nin herhalde zapt için emir aldınız ise ve ben de padişahımdan anı herhalde müdafaa etmeği için emir ihaz ettim" dedi.

EDİRNE SANCAĞI HARİTASI



Edirne
Ziraat ve Sanayi Okulları Hakkında Yapılan Yazışmalar (IXX. Yüzyıl)



Edirne Ziraat Okulu (yangından önce)
(Açık Cezaevi yangınında bütün bina yandı)

EDİRNE ZİRAAT MEKTEBİ

H. 1299-M. 1883 Açık Cezaevi Binası

Halen Açık Cezaevi olarak kullanılan bina Ziraat Okulunu Vali Kadri Paşa yapmıştır. İki katlı alt kat kârgir, üst kat ahşap olan Ziraat Okulu Padişah Abdülhamid'in emriyle inşa edilmiş ve cumhuriyet devrinde üst katı yani ahşap kısmı yıktırılarak bina dört taraflı ve ortası avlulu olacak şekilde tamir görerek cezaevi olarak hizmete girmiştir.

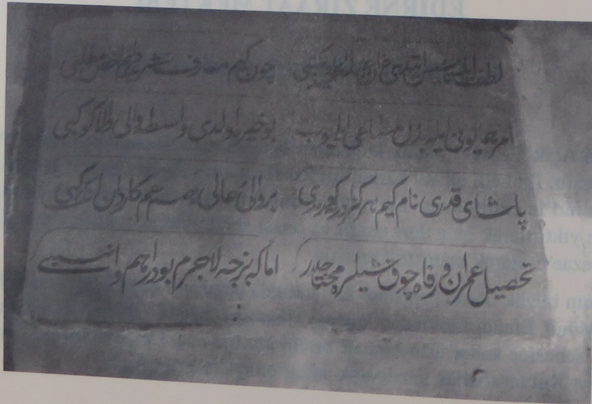
Binanın büyük bordo kapısının iki tarafında bulunan kitabe sabık Maarif Nazırı Münif Efendi tarafından kaleme alınmıştır. Kitabe cumhuriyet devrinde 1973 senesine kadar üstü sıva ile örtülü idi. Bu sıva, Cezaevi Savcısı İsmail Cüneyt Kut tarafından kazıtılarak tekrar ortaya çıkarılmıştır.

KİTABE

Lütf ile tesis etti Han Abdülhamid bu Mektebi
Çün kim Maarif neşridir daim ahz-ı matlubu
Emr-i Hûmayuni ile bezli mesai eyleyup
Bu hayre oldu vasıta vali-i vâlâ kevkebi
Paşa-i Kadri namu kim hergiz Edirne görmedi
Bir vali-i alî himem hem kâr-dân anın gibi
Tahsil-i umran ve refah çok şeylere muhtaçtır
Amma ki bizce lâ-cerem bu dâra himem ve ensabi

Kendi eliyle çift sürer teşvik içün Hakan hîn
Bazı tavâif de görür bunda vücûb mezhebi
Ol Şahi cemcahi Hüda çok hayra müzahir eylesun
Şevketile iclâl eyle iyd ola her rûz ü şebi
Tahsin edup yazdı Münif tarih cevher dârını
İnşa olundu yemin ile alâ Ziraat Mektebi.

1299
fi 12 Zilkade





Edirne Ziraat Okulu Kitabesi (Okul yandıktan sonra Kitabenin parçalanıp Açık Cezaevi yanan okulun yıkıntıları arasına atıldığını ben bizzat gördüm.

SADRAZAM 1324 Mart 6 1327 Muharrem 24
(İmza)

Bab-ı Ali Hazine Evrakı
İradat-ı Seniyyeye Mahsus Mafutat Cetvelidir

İrade-i Seniyyenin Hulasası
Mektep İnşasına Dair

Baladaki irade-i seniyyenin mafifi bulunan evrakın envaı.

Şura-i Maarif ve Nafıa Dairesi Mazbatası.

EDİRNE'DE HACI DOĞAN ÇİFTLİĞİ'NDE ZİRAAT OKULU(*) AÇILMASI HAKKINDA YAZIŞMALAR

Hülasa: 4 Ağustos 1325

ORMAN VE MADEN VE ZİRAAT NEZARETİNE

7 Haziran 1325 tarih ve 54 numaralı tezkereye cevaptır.

Seney-i atiye bütçesinin tanziminde ziraat mektebi haline ifrazı nazar-ı dikkate alınacağı ve tanziminde Ziraat Mektebi haline ifrağı nazar alınacağı işar buyurulan Edirne Sanayi Mektebine ait ebniye ve arazinin asakir-i Osmaniyye tarafından işgal edilmekte olduğundan baisle bazı ifade-i havi mekteb-i mezkur komisyonundan yazılan derkenar suretinin nasip icra-i icabı Edirne Vilayetinin cevaben ikame tahriratında icbarı olmuş ve mezkure derkenarda sureti leften tesbar kılınmış olmakla münderecatına nazaran Hariciye Nezareti iktizasının ifa ve inasına müntazır efendim.

(*) Şimdi burası Açık Cezaevidir.

HÜLASA
Edirne Mekteb-i
Sanayyine Mahsus
Hacı Doğan Çiftliği
Hakkında

EDİRNE VİLAYETİ
MEKTUBİ KALEMİ
591

DAHİLİYE NEZARETİ CELİLESİNE

Devletlu Efendim Hazretlerine

Ziraat Mektebi haline ifrağı seney-i atiye bütçesinin tanziminde nazar-ı dikkate alınacağı Orman ve Muavenet ve Ziraat Nezaret-i Aliyyesinden bildirildiği makam-ı Aliyye Nezaretinin Penahlarından cevaben Şerefdar olan 12 Haziran 1325 tarihli ve 296 numaralı tahrirat-ı Aliyyeden iştira buyurulan Edirne Sanayi Mektebine ait ebniye ve arazinin asker-i Osmaniyye tarafından işgal edilmekte olduğundan tescile bilhassa ifadeye havi mektep mezkur komisyonundan yazılan derkenarın sureti nihai takdim kılınmakla münderecatına nazaran iktizasının ifa ve enbasına müsade-i Aliyye Nezaretinin Penahları şayan buyurulmakla babında emr-i ferman Hazret-i Penahları emrindir.

Edirne Vali Vekili
Mektubi

26 Recep 1327
30 Temmuz 1325

ORMAN VE MUAVENET VE ZİRAAT NEZARETİ

Dahiliye Nezaret-i Celilesine

Nazır Beyefendi

Edirne'deki Mekteb-i Senayinin numune tarlası ve Ziraat Mektebi haline ibraı mukaddema Makam-ı Aliyye-i Nezareti penahlarından işar olunması üzerine mekteb-i mezkurin ol vechile Ziraat Mektebi ifrağı seneyi atiye bütçesinin hüsn-ü tanziminde nazar-ı dikkate alınacağı izbar olunmuş idi.

Ahiren alınan 5, 13 Ağustos 1325 tarihli ve 101 ve 106 numaralı iki kıta tezkere-i Aliyye Nezaret-i Penayilerinden mezkur mektebe ait ebniye ve arazinin asker-i Osmaniyyeden işgal olunduğunun vilayetten bildirildiği ve Harbiye Nezaretine tebliğ keyfiyet olunacağı enba bu husus mekteb-i muzkure metruk çiftlik arazisine vaki olan müdühale ref olunmadıkça bu mektebin Ziraat Mektebi haline mümkün olamayacağı tabi bulunmuş olduğundan suret-i Ala Nezaret Penahlarınca Ziraat Müdürünün umumiyesinden ifade kılınmıştır efendim.

Orman ve Muavenet
ve Ziraat Nazırı

1325 15 Ağustos
1327 13 Ramazan

Evrak No: 108
Tarih-i Tesvid: 23 Ağustos 1325
Kaleme vurudu tarih: 20
Tarih-i tebeyyid: 24

DAHİLİYE NEZARETİ MUHASERAT UMUMİYYE DAİRESİ

Harbiye Nezareti Aliyyesine

Edirne Sanayi Mektebine ait çiftliğine dair arazinin Asker-i Osmaniyye tarafından işgal olunmasından dolayı Mektebin hazinenin tanzimini yahut bunların Cihat-i Askeriyece iştirası lüzumunun Nezaret-i Aliyyesini işar kılındığı evvelce Edirne Vilayetinin bildirilmesi ve Numune tarlası ve Ziraat Mektebi haline ifraı takrir edene araziy-i mezkureye vaki olana müdahale ve ret olmadıkça Ziraat Mektebi haline konması mümkün olmayacağı Orman ve Muavenet ve Ziraat Nezaretinin cevaben izbar kılınmış olmasına nazaran iktizasının bir an evvel ifadarına.

Edirne Sanayi Mektebine
ait çiftlik hakkında Mektebin tesisi
(bu yüzden mütali)

Hülasa
Edirne Mekteb-i Sanayiine mahsus hakkında askeri Osmaniyye tarafından müdahale olunduğuna dair

EDİRNE VİLAYETİ
Mektubi kalemi
602

Dahiliye Nezaret-i Celilesine

Devletlu Efendim Hazretleri

30 Temmuz 1325 tarihinde 591 numaralı acize-i vacide-i Edirne Sanayi mektebine ait çiftlik ve arazinin Asker-i Osmaniyye tarafından işgal olunduğundan dolayı mektebi mezburun düçar olduğu hareket temini veyahut işgal olunan mezkur enbiya ve arazinin cihet-i askeriyeden iştirası keyfiyetine dair mekteb-i mezkure kanun tarafından bu kere vermiş mezkurenin sureti leffen takdim ve keyfiyet-i haliye Nezaret-i Celilesine işar kılınmış olmakla münderecatına nazaran iktizasına icraatına mesai aliyye Nezaret Penahileri babında emr-i ferman hazret-i lehü emrindir.

Edirne vali vekili — 1325 Ağustos 4
Mektubi — 1327

EDİRNE VİLAYETİ
Mektubu Kalemi
89

DAHİLİYE NEZARET-İ CELİLESİNE

Hülasa:
Hamidiye Sanayi Mektebinin Numune tarlasına dair

Edirne'de kain Sanayi Mektebinin numune tarlası ve Ziraat Mektebi haline ibraına dair Meclis-i Umumi Vilayetten tanzim olunan mazbatanın lef ile subukuna işarı aciziye cevaben Orman ve Muavenet ve Ziraat Nezareti Celilesinin ve varit olan tahrirata 1305 senesi için bittanzim bütçeye Bab-ı Aliye takdim kılınmış olan mekteb-i mezburun Ziraat Mektebi haline ibraına dair bir karşılık konulmadığından gelecek sene bütçesinin mübeyyin tanziminde bu cihetin nazar-ı dikkate almak üzere defter-i muhsusa kayıt edildiği bildirilmiş ise de suretleri leffen takdim kılınan mazbata-i mekteb-i mezbure Komisyonu derkenarına beyan olunduğu üzere husus-u mezkurenin bir an evvel mevki-i sanat-ı istikrarı hususunda müsadei Celile-i Cenap Nezaretinin vezaret-i Penahilerinin şayan buyurulması Meclis-i İdare kararı ile arz olunur ol babta herhalde emr-i ferman Hazret-i Celileleridir.

Edirne Vali Vekili — 23 Haziran 1325
Mektubi — 14 Rebiyülevvel 1327

MECLİS-İ UMUMİ MAZBATASI

15 Şubat 324 tarihli surettir

Edirne Ziraat Mektebi ve Numune çiftliği tesisi ve küşatı hakkında ita olunan takrir üzerine teşekkül olunan Komisyonca icab-ı hak müzehhere ve tetkik edildiğinde merkez vilayet celilerinde mezkur mektep ve çiftlik hakkındaki tesis ve tescili hazine-i badi celilesi cihetle bunun Hamidiye Sanayi mektebine ait olan ve şimdilik enbiyesi dahi mevcud ve civar şehrin vaki bulunan Hacı Doğan nam mahline küşadı muvafık hal ve meslihat olup fakat oradaki çayır ve saireden mekteb-i Sanayi 68 bin 770 kuruş ve otuz para hasılat olmakta olduğu mekteb kaydında anlaşılmakta olunduğuna dair bu paranın sene be sene mektebe temin itasıyla masarif tesisi olarak bir defalık 190 bin masarif-i daime senayisi için ve dahi 178 bin 440 kuruşa ihtiyaç bulunduğu tebeyyün etmiş ve masarifat mezkureye karşılık tedarik-i tahsisine gelince Meclis-i celp ile istihsa edilen Ziraat Bankası Şubesi memurunun ifade-i şifaiyesine nazaran 321 senesinin Kanunsani nihayetine kadar Ziraat Bankaları teminat miktarı 901 bin 45 kuruştan ibaret olup bunun 6 bin lirasının Vilayet celileri terk-i ziraiyesine sarfı emr-i mahsusası icabında olduğu halde şimdiye kadar bu emr-i hazıra beş parasının bile sarf olunmadığı tahakkuk eylemiş olduğundan mübalaga-ı mezbure bittabı buna karşılık olacağından 325 senesi için masarif-i tesisiye ve saire olarak 437.210 kuruşun ve sene-i saire için dahi masarif daima ve mekteb-i sanayia senevi 247.210 kuruşun tahsisiyle şimdilik vilayet Ziraat Müdürünün taht-ı nezaretinde olmak üzere mektep ve numune çiftliğinin tesisi ve teşkili münasip olacağı komisyonun ifade-i dermiyan olmuştur.

Ve ol babtaki pusula leffen takdim kılınmış ve bu suret-i nefise ulul emre muvaffık, dahi bulunmuş olduğundan ol vechile muvaffık muktezası huzuruna müsaade buyurulmasından bab-ı Ali canibi resmiyesine arz ve işar buyurulması babında.

EDİRNE ASKERİ RÜŞTİYE OKULU

Edirne'de Askeri Rüştiye (Ortaokul) binası Cumhuriyet döneminde Kurtuluş İlkokulu olarak hizmet görmüş ve sonradan yıktırılarak yerine Orduevi yapılmıştır.

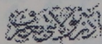
Bu Askeri Rüştiye Okulu'na ait bir belge aşağıya çıkarılmıştır. Edirne Maarif Müdürlüğü'nün yazısı şöyledir:

EDİRNE VİLAYETİ
MAARİF MÜDÜRLÜĞÜ

ADET
155

MEKTEB-İ RÜŞTİYE ASKERİ COĞRAFYA
MUALLİMİ MÜLAZIM FAZİLETLU ASAF BEY'E
1301 Kanunusani 19

TAKDİRNAME



Edirne Bulgar Okulu'nun Kuruluşu İle İlgili Yazışmalar (M. 1909 – H. 1324)

EDİRNE BULGAR OKULU

Edirne'de Topkapı Caddesi üzerinde Bulgar Ekzarhlığı tarafından başvuruda bulunarak Bulgar çocukları için bir okul inşaatı istemişlerdir.

Bulgar Okulu Cumhuriyet döneminde çalışır durumda idi. Bulgaristan'dan Türkiye'ye gelen ve Edirne Tarihi'ni yazan Osman Nuri Peremeci bu okulda Türkçe öğretmeni idi.

Şimdi Cumhuriyet İlköğretim Okulu kuzeyinde bulunan Bulgar Okulunda okuyan öğrencileri ben hatırlamaktayım. İkinci Dünya Savaşından sonra Bulgar nüfusu azalınca okul kapatıldı. Okulun çok güzel bir labaratuarı ve kütüphanesi vardı. Öğrencilerin başında Bulgar bayrağı renginde şeritler bulunuyordu.

Yapılan yazışmalarda okulun bulunduğu yerde Edirne Kalesinin Kafeskapı burcu bulunuyordu. Verilen izinle bu kulenin taşları okul inşaatında kullanılmıştır. Bu nedenle halk arasında bu okula (kale gibi okul) denirdi.

Yıllar sonra yapılan bir anlaşma ile bu okul Türk devletine devredilmiş ve okul halen Erkek Çocuk Yetiştirme Yurdu olarak kullanılmaktadır.

EDİRNE'DE YAPILACAK BULGAR OKULU İÇİN EDİRNE VİLAYETİNİN GÖRÜŞÜ

Edirne'de inşâsına emr-i âlî ısdâr kılınmış olan Bulgar mektebinin arsasına ahiren Eksarhlıkça ilâvesi istid'â olunan burç mahalli hakkında vukû bulan iş'âr-ı sâmiye binâen bi'l-muhabere Harbiye Nezâreti makamından alınan tezkerenin takdîmini mutazammın Adliye ve Mezâhib Nezâreti makamının Şûrâ-yı Devlet'e havale buyurulan 23 Cumâdelâhire sene 1321 tarihli tezkeresi ve melfûfâtı üzerine sebk eden isti'lâmâta cevaben Edirne vilayetinden vârid olan ve vilayet-i müşârü'n-ileyhâdan tevârih-i muhtelifede te'kîden alınan muharrerât ve evrak-ı müteferri'ası bâ-tevdî Dîvân-ı Hümâyûn Kalemi'nden yazılan derkenarlar ile Nâfi'a ve Maarif dairesine i'tâ kılınmakla kıraat olundu.

Dîvânın 12 Safer 1325 tarihli derkenarında Edirne'de Bulgar Cemaatı etfâline mahsus olarak müceddeden bir bâb mekteb inşâsına ruhsatı hâvî 23 Zilka'de 1315 tarihinde emr-i âlî ısdâr kılındığı gösterildiği gibi evrâk-ı mevcûde hulâsa-i mü'eddâlarında dahi mezkûr burç mahallinin zikr olunan mektebin haritası dâhilinde bulunmadığı anlaşılmış ise de Edirne şehri derûnunda atik kal'a müştemilâtından bâkî kalan mezkûr burç mahalli beden duvarı taşlarının hazarlık istihkâmâtı inşaatında kullanılmak için nakline bedel olmak üzere mukaddemâ mahallî inşaat komisyonunca gösterilen lüzum üzerine mübâya'a ve hedm edilmiş olan hâne arsasının ahiren lüzumu kalmaması cihetiyle bunun mekteb te'sîsi için o civarda mübâya'a ettikleri hâne ve arslara ilhâkı için yüz yirmi lira bedel ile kendilerine füruhtu Bulgar Cemaatı reis-i rûhânîsi tarafından bâ-takrîr istid'â olunduğu ve mezkûr hânenin istihkâmât ve emâkin-i askeriye ile hiçbir râbıta ve münâsebeti bulunmadığı ve zikr olunan yerlerin Hıristiyan mahallesi dâhilinde ve onlara mahsûs hâneler arasında bulunmaktan nâşî ileride dahi emâkin-i askeriye te'sîsine müsâ'id olmadığı gibi bu hânenin de mekteb müştemilâtına ilhâkan füruhtunda cihet-i mülkiye ve askeriyece bir mahzûr görülemeyip bunların müzâyede-i âhire neticesinde başka bir tâlib zuhûr etmemesine mebnî bedel-i mezkûr ile yine evvelki tâlibi bulunan Mongo veled-i Tanaş üzerinde takarrur etmiş ve mekteb-i mezkûra ilâvesi istenilen işbu burç mahalli ile beş hâneden Mehmed Çelebi Vakfı'ndan tahtânî iki oda ve otuz zirâ mahalli hâvî ve senevî bir kuruş icâre-i mü'ecceleyi ve bin beş kuruş kıymet-i muhammeneyi bir bâb hâne ile sırf mülk olan diğer dört bâb hânenin Bulgar Ekzarhlığı'nın taht-ı temellük ve tasarrufunda bulunmuş olduğu ve burç mahalli ile ona tâbi arsanın kezâlik mülk olarak Nizâmiye Hazînesi nâmına mukayyed ve mahalle-i mezkûre sekenesinin Rum ve Ermeni ve Bulgarlardan ibâret bulunduğu beyânıyla îfâ-yı muktezâ-yı lüzûmu gösterilmiştir.

Bu iş hakkında nezâret-i müşârün-ileyhânın muahharan havâle buyurulup daireye tevdî olunan ve evrâk-ı esâsiyesi ile birleştirilen 20 Receb 1326 ve 18 Ramazan 1326 tarihli iki kıta tezkeresi ile melfûf Rum Patrikliği'nin takrîrinde Edirne'de Topkapı mahallesinde Bulgar mektebi inşâsı istenilmesinden dolayı meclis-i idârede cereyan eden müzâkere esnâsında Rum metropolidi tarafından mahalle-i mezkûrenin dört Ermeni ve müste'ciren sâkin bir Bulgar aâlisinden mâ'adâ kâffeten Rumlar ile meşmûn olduğu ifade edilmeğin ol bâbda tanzîm olunan mazbatada nasılsa mahallenin muhtalitan Rum ve Ermeni ve Bulgarlar ile meskûn bulunduğu zikr ve beyân edilmiş olduğundan bâ'is-i şikâyet olunmuş ise de evrâk-ı mezbûre meyânında bulunan vilayetin 10 Cumâdelâhire 1326 tarihli tezkeresinde bu bâbda icrâ kılınan tedkîkâta nazaran Topkapı semtini teşkîl eden Hıristiyan mahallesi beş mahallede yedisi müste'cir olmak üzere on iki hane Bulgar ile Bulgar mektebi ve yirmi hane Ermeni mevcûd ve sekene-i sâirenin Rum cemaatına mensûb olduğu anlaşıldığı bildirilmiştir.

Mukteżâ-yı maslahat lede'l-müzâkere Edirne'de Bulgar Cemaatı eftâline mahsûs olarak müceddeden bir bâb mekteb inşâsına 23 Zilka'de 1315 tarihinde emr-i âlî ısdâr kılınmış olduğu gibi zikr olunan mektebe şimdi ilâvesi istid'â edilen ve mevzûbahis olan bir bâb hâne ile burç mahalli arsasının mekteb müştemilatı a'dâdına ilhak ve füruhtundan nâşi cihet-i mülkiye ve askeriyece bir mahzûr görülemediği beyân olunmasına ve gerçi bu bâbda Rum Patrikliği'nce şikâyet olunuyor ise de şikâyet-i vâkı'anın ne mektebin orada inşâsına ne de ilâve olunacak hâne arsası ile burç mahalline ait olmayıp bunun evvelce tanzîm olunan mazbata-i mahalliyede o civar ahâlisinin cins-i vukû'nun mikdârı tayin ve tasrîh edilmeyerek muhtalitan gösterilmiş olmasından münba'is bulunmasına ve vilayetin iş'âr-ı âhirine nazaran zikr olunan hâne ve burç mahalli arsalarının mezkûr mektebe ber-mûcib-i istid'â ilâvesinde bir be's görülememiş olmasıyla Dîvân-ı Hümâyûn Kalemi'nden yazılan derkenarlarda dahi beyân olunduğu vecihle vakf olduğu gösterilen hâne arsası için kıymet-i muhammenesinin binde onu nisbetinde vakfı nâmına karar-ı mahsûsuna tevfikan icâre-i zemîn tahsîs olunmak üzere işbu burç mahalliyle hâneler arsalarının mezkûr mektebe ilâvesine bi'l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhî şeref-sudûr buyurulduğu takdirde mu'âmele-i mukteziyenin

îfâsı husûsunun Dîvân-ı Hümâyûn Kalemi'ne havalesi ve Adliye ve Maarif ve Evkâf-ı Hümâyûn nezâretlerine malûmât i'tâsı bi't-tezekkür harita leffen takdîm kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i menlehü'l-emrindir. 11 Muharrem sene 1327; 21 Kanun-i Sânî 1324.

Şûrâ-yı Devlet

Nâfi'a ve Maarif Dairesi Reis-i Sânisi; Azadan Celal Paşa (bulunamadı); Azadan Reşad Bey (bulunamadı); Azadan Muhtar Bey (bulunamadı); azadan Abdurrahman Çelebi; Azadan; Azadan...; Azadan... Azadan Sitefenaki.

BAB-I ALİ
DAİRE-İ SAADET
DUYUN-U HÜMAYUN

EDİRNE BULGAR OKULU İÇİN YAPILAN BAŞVURUDA SADRAZAMIN CEVABI

Utufetlu Efendi Hazretleri.

Adliye ve Mezahip Nezareti Aliyyesi makamının Şuray-ı Devlet tezkeresi üzerine Nafıa ve Maarif Dairesine nazım ve mavufile arz ve takdim kılınan mazbatada muharrer olduğu üzere Edirne'de Topkapı mahallesinde Bulgar Cemaatı Etfali için müceddeten inşasına mukadder ba emr-i ali ruhsat verilmiş olan Bulgar Mektebi arsasına Edirne şehri derununda atik kale müştemilatında baki kalan ve nizamiye hazinesi namına mukayyet bulunan mülk burç mahalli ile ana tabi hane arsasının o civarda mübaya ettikleri hane ve arsaların ilhakı için 120 lira bedel ile kendilerine füruhatı Bulgar ekzar halkına Bankaya ba takrir istida olunmasına ve mezkur hane ile burç mahalli arsanın mekteb müştemilatı iladine ilhakı defr ve hatneye naşi cihet mülkiye görülecek mekteb-i mezkure idadesi istenilen burç mahalli ile beş hane ve kaffesine otuz hazira mahalli bir kuruşa icare-i halidesinin beşyüz kuruşa kıymet bir baba hane ile huruf-u mülk olan diğerleri dört baba hanenin ekzar halkın taht-ı mülk anlaşılmasına binaen olduğu görülmüştür. Mezkur hane arsası için kıymet-i muhammesinin binde onunun nispetine karar-ı muhsusuna tevfikan kazı namına icare-i zemin tahsis olunmak üzere işbu burç mahallile haneleri arsalarının mezkur mekteb iladesi sanına muamele-i ifası hususunun Divan-ı Hümayun kalem-i celilesi ve Maliye ve Adliye ve Maarif ve Evkaf-ı Hümayun ve Defter-i Hakani Hazretlerine malumat iradesi hakkında Padişah-ı Şeref infaz olacağı beyanıyla Tezkere-i Şenaduri takdim kılındı efendim.

SADRAZAM (İmza) — 1324 Mart 6 — 1327 Muharrem 24

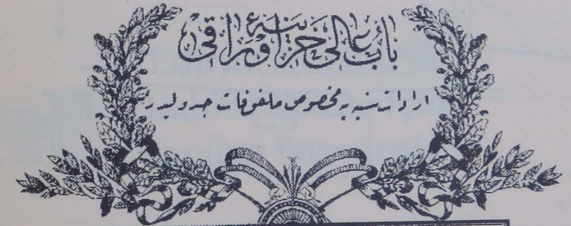
Bulgar Okulu İnşası İçin Hazinenin Aldığı Karar

Bab-ı Ali Hazine Evrakı
İradat-ı Seniyyeye Mahsus Mafutat Cetvelidir

İrade-i Seniyyenin Hulasası
Mektep İnşasına Dair

Baladaki irade-i seniyyenin mafifi bulunan evrakın envaı.

Şura-i Maarif ve Nafıa Dairesi Mazbatası.


باب عالی خزینه اوراقی

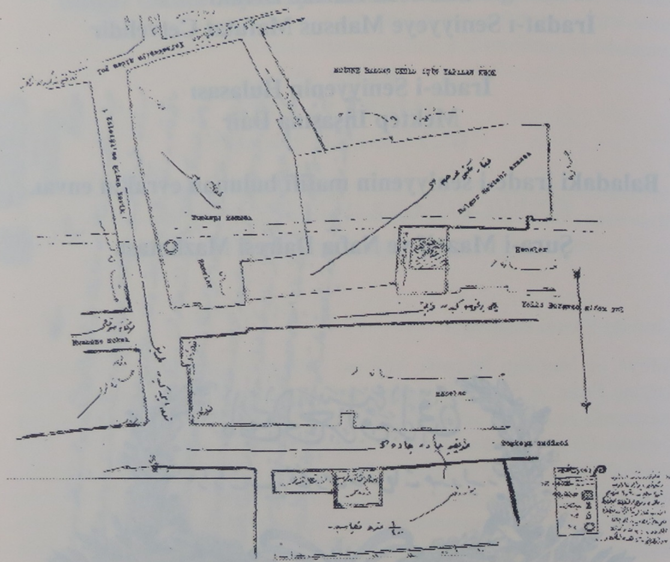
ارادۀ سنیه یه مخصوص ملفوفات جدولیدر

ارادۀ سنیه نك خلاصه سی

مكتب انشاسنه دائر

بالاده كی ارادۀ سنیه نك ملفوفی بولنان اوراقك انواعی

شورای معارف و نافعه دائره سی مظبطه سی



Bulgar Okulunun inşa edildiği mahallenin krokisi. Burada bulunan birçok ev kamulaştırılarak okulun yapılması için yıktırılmıştır. Bu kroki şimdi aynen durmaktadır ve yanında TOPKAPI HAMAMI halen apartmanlar arasında yer almaktadır. (Alaca Hamam)

Kafeskapı (Kadınlar hapishanesi-Edirne burada idi. Taşları okul inşaatında kullanılmıştır.)

Edirne Avusturya Rahibe Okulu İçin Yapılan Başvurular

AGRAM SÖRLERİ BİNASI

(Okul)

KARACA BEVVAB MAHALLESİNDE ETFAL-İ İNAS (Kız Okulu) İÇİN YAPILAN MÜRACAAT.

BU OKUL MERZİFONLU KARA MUSTAFA PAŞA SARAYI YERİNE YAPILACAKTIR. (Şimdi Anadolu Kız Öğretmen Okulu)

Burada çok önceleri Fatih Sultan Mehmed'in haremi (ikinci karısı) Zülkadiroğlu Süleyman Beyin kızı Mükerreme Sitti Hatun'un Sarayı bulunuyordu.

Her iki Saray yıktırılarak Avusturya Devletinin isteği üzerine AGRAM DOSİYER Rahibeler Okulu yapılmasına izin verilir.

Verilen bu izinle ilgili yazışmaları kitabıma ekliyorum.

Bu bina içinde halen mevcut bir kilise bulunmaktadır. Bahçesinde kaskatlı (Şelaleli) bir havuz vardır.

Cumhuriyet döneminde bahçe içerisine bir spor salonu ve yemekhane yapılmıştır.

Okulun güzel bir kütüphanesi ve müzesi bulunmaktadır. Anımsadığım kadar Agram Sörlerden kalan mutfak eşyalarını müzede görmüştüm. Eski vilayet konağı yıktırıldığında burada bulunan Mustafa Kemal'in Mareşal giysili büstü bu okulun müzesine kaldırılmıştı.

Not: AGRAM DOSİYER Rahibe Okulu tarafından düzenlenen bir öğrenci karnesi. Bülent Bankacı özel arşivinden kitabımıza alınmıştır.

DAHİLİYE NEZARETİ MUHABERAT-I UMUMİYYE DAİRESİ (Şube 2)

EMNİYET-İ UMUMİYYE MÜDÜRRİYETİNE

Evrak Numarası: 424

Tarihi tesvid: 1326

12 Şubat 1325 tarihli ve 6210 numaralı tezkireye binaen Karacabevvab mahallesinde vaki olup Avusturya Devleti himayesinde AGRAM DOSİYER (Agram Sörleri) Cemiyeti ser Rahip Saray-ı Hümayun sabıka namına vergi ile mükellef ve mektep olarak müstamel olan ve müessesat masrafına beyanında alınan hanenin hadimi ve mülk arsası ve bahçeden bir kısmının ilavesiyle Etfal-i İnasa mahsus kargir olarak müceddeten inşası istida ve mektebin eski arsası üzerine vergile mükellef olmak üzere ruhsat itasına devlet kararı ile.

DAHİLİYE NEZARETİ MUHABERAT-I UMUMİYYE DAİRESİ

Tarih-i tesvid 1326

EDİRNE VİLAYETİNE

Edirne Karaca Bevvab mahallesinde vaki olup Avusturya Devleti himayesindeki Agram Dosar Dosarite Cemaatı Sör Masor sabıka şimdi namına mukayyet vergi ile mükellef olan mektep müstamel ve müessesat hanede hadimi ve arsasına ilavesile Etfal (çocuk) inasa (kız) mahsus kargir olarak müceddeten inşası istida olunan mektebin eski arsası üzerine tecaziyat bir kısmı üzerine inşa eyledikleri halde vergiye tabi bahçeye tecavüz eden kısmı mezkur bahçe ile birlikte mükellef olmak üzere inşasına ruhsat itası hususuna Şuray-ı Devlet kararı ile irade-i seniyye Cenab-ı Padişahı şeref sudur olarak takdim olunan Evkaf Nezaret-i Celilerine ve devair müteallikasına tebligat icra kılınmış olunduğuna ayrıca ve ifası tasanmundur Efendim.

BAB-I ALİ DAİRE-İ SEDARET
TAHRİRAT KALEMİ
526

DAHİLİYE NEZARET-İ HAZRETLERİ

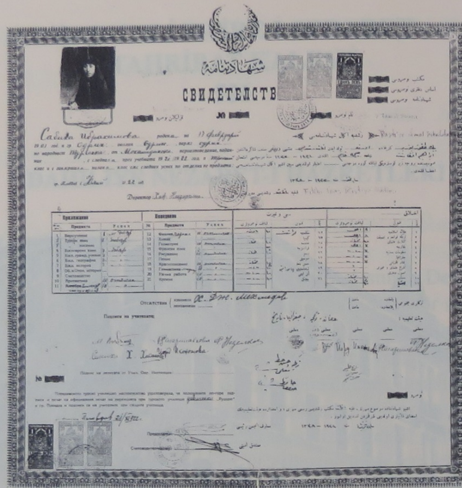
Efendim Hazretleri

Edirne'de Karaca Bevvab mahallesinde vaki olup Avusturya Devlet-i himayesinde AGRAM DOSSAR (Agram Sörleri) ser Rahibi Mansör sabıka mukayyet ve vergi ile mükellef olan mektep olarak müstamilen ve müessesat-ı tasarruf binada bulunan hanede hetmi ve mülk-i ahiresine bahçeden bir kısmının ilavesine etfal inasa mahsus kargir olarak müceddeten inşası iktiza olunan mektebin eski arsasına tecavüzle bahçenin bir kısmının icarına inşa olunan ve bahçeye tecavüz mezkur bahçe ile birlikte tecavüz ve teklif mükellef inşasına itası hususuna Penahi Padişahi Nezaret-i Celilesine emir icra kılınmakla himmet buyurularak tezkere-i takdim kılındı efendim.

Sadrazam	**1326**	**1328 Cemaziyelevvel**



AGRAM DOSİYER RAHİBELER OKULU
(Şimdi Anadolu Kız Öğretmen Okulu)



شهادتنامه

СВИДЕТЕЛСТВ

№ [redacted]

Annem Sabiha Onur'un Filibe (Pilovdiv-Bulgaristan) Rüştiye
(Orta Okul) Şahadetnamesi (Diploma)



Filibe'de Kız Rüştiyesi
1) Sabiha Hanım (Onur) – sağdan birinci, ayakta
2) Behiye Hanım (Sabiha'nın annesi) – balkonda

Edirne'de İlk Eletrikli Tramvay İle İlgili Yazışmalar ve Belgeler

Edirne'de İlk Eletrikli Tramvay İle İlgili Yazışmalar ve Belgeler

Edirne'de ilk toplu taşımacılık olan tramvayın, zamanımızdan 92 yıl önce gerçekleştiğini aşağıdaki belgeler göstermektedir.

EDİRNE'DE ELEKTRİKLİ TRAMVAY VE ELEKTRİK TENVİRATI İÇİN VİLAYETİN SADRAZAMA GÖNDERDİĞİ YAZI

EDİRNE VİLAYETİ TAHRİRAT KALEMİ

DAHİLİYE NEZARETİ CELİLESİNİ

Hulasa: ELEKTRİKLE TRAMVAY VE TENVİRATI İMTİYAZI HAKKINDA

Nazır Beyefendi Hazretleri.

Muhaberat-ı Umumiyye Dairesi üçüncü şubesi ifadesiyle Şeref varit olan 3 Mayıs 1327 tarihli ve 79 umum numara ile tahrirat-ı Aliyye ve Nezaret Penahileri cevabıdır.

Elektrikli Tramvayla tesisile şehrin elektrikle tenviri gibi imtiyazın kablen ihale mukavele ve şartnamelerin Nafıa Nezaretinin irsalile alel usul incelenmeden tetkikat ifa ve irade-i seniyye istihsal olunduktan sonra imtiyazı ihalesi lazım geleceği iş'ardır.

Edirne Belediyesi elektrik tramvayının tesisini ve şehrin tenviratını ve bu isalesini kendisi deruhte edeceğinden, yani imtiyaz istemediği gibi ahrede vermeyeceği ve bu babta Nezaret-i muşairileyh ile muhaberat kefiyetin kararlaştırılmış olduğu maruzdur efendim.

EDİRNE VALİSİ

19 Cemaziyelevvel 1329
5 Mayıs 1327

DAHİLİYE NEZARETİ MUHABERAT-I UMUMİYYE DAİRESİ

Ticaret ve Nafıa Nezaret-i Aliyyesine

4 Ağustos 1325 tarihli tezkere-i aliyyesidir. Edirne şehrinde elektrik sanayisile tenvirat icrası imtiyazının Daire-i Belediye namına itası hakkında Edirne Belediye Meclisinde verilen mazbata suretinin gönderildiğine dair Edirne Vilayetinin bu kerre gelen 23 Ağustos 1325 tahrirat telgrafile beraber cevap ve ilanı irsal kılınmakla münderacatını sabıka nazaran iktizasının ifa ve inbasına himmet buyurulmasına mütazır ederim efendim.

HÜLASA:
Edirne Elektrik ile tenvirat imtiyazının Daire-i Belediye namına itası ve su irsaliyeti hakkında.
Dilaver

Edirne elektrikli tramvay ve elektrik işinin Belediye tarafından imtiyazı yapılacağından ihalesi gerekmediği hakkında Dahiliye Nezaretinin mütealası aşağıdadır.

Şube: 1
Evrak No: 292
Tarih-i Tesvid: 227

DAHİLİYE NEZARETİ MUHABERAT-I UMUMİYYE DAİRESİ HUZUR-U ALİYYE HAZRET-İ PENAHİYE

Elektrikli Tramvayla tesisi ve şehrin elektrikle tenviri gibi imtiyazatın kabulü halinde mukavele ve şartname layihaların Nafıa Nezareti Celilerine irsalile alelusul icab eden tahkikat müsaade irade-i seniyye istihsal olunduktan sonra imtiyazın ihalesi lüzumunda ilan olunan 16 Nisan 1327 tarihli ve 351 numaralı tezkire-i seniyye Sadaret Penahileri mecibince Edirne şehrinin elektrikle tenviri ve Kasaba-i mezkureden ve elektrikli tramvay tesisi ile Daire-i Belediyece bizzat deruhte edilerek imtiyaz talep ve ahire ita olunmayacak ve bir suret Nafıa Nezareti ve Fen Muhabere kararlaştırıldığı üzere Vilayet Penahi cevaben ve alınan tahrirata karar kılınmıştır.

EDİRNE
AZINLIK OKUL-KİLİSE-MANASTIR RUHBAN OKULLARI TÜRK YENİLEŞME TARİHİ ÇERÇEVESİNDE VAKIF MÜESSESESİ

Nazif Öztürk 1995

Mülkiyeti Vakıflara Ait Tescilli Eski Eserlerin Şehirlere Göre Dökümü (31.12.1990)

Sıra No	İlin Adı	KÜLLİYE	CAMİ	HAMAM	TÜRBE	MEDRESE	KÜTÜPHANE	KERVANSARAY	BEDESTEN	DARÜŞŞİFA BİMARHANE	HAN	TEKKE ZAVİYE MEVLEVİHANE	İMARET	DİĞERLERİ	TOPLAM
22	Edirne	3	67	3	6	3	–	3	4	–	5	1	1	5	101

Vilayeti ve Mevkii	Kime ait olduğu	Manastır	Kilise	Kolej	Meccani Mektep	Hastahane	Muayenehane-i Tıbbiye	Diğerleri
25. İskenderun	Erkuk Karateyn Kil.rah.ait	Manastır	Mabed	Kolej	–	–	–	–
26. Bilân (Belen)	Erkuk Karateyn Kil.rah.ait	Manastır	Mabed	–	Meccani Mektep	–	–	–
Bilân (Belen)	Senjozef Dölayparisyon rah. ait	Manastır	Mabed	–	Meccani Mektep	–	Muayenehane-Tıbbiye	–
		36 Manastır	24 Mabed 7 Kilise	3 Kolej	33 Mektep 3 kız ve erkek mek.	1 Hast.	6 Mua.Tıb	2 Eytamhane 2 Hayrathane 2 Kabristan 2 Rahip ikâmetgâh
Edirne Vilayeti 1. Edirne ve Karaağaç	Resure Karyonest rah. ait	Manastır	Kilise-Mabed	Kolejler	–	–	–	–
Edirne ve Kar.	Sen Omaz döla somisyon kilisesi rah. ait	Manastır	Mabedler	–	Leyli mek. mektepler	Hast.	Mua. Tıb.	–
Edirne ve Kar.	Okustan döla somisyon Kil. rah. ait	Manastır Manastır	Kilise-mabed	Kolejler	Ruhban mektebi	–	–	–

Sıra No	İnşa Edilen Binanın		Yüzölçümü	Adet Olarak		Milliyeti ve Mezhebi	Zeminin ait olduğu vakıf	Mukataa Bed. (Krş.)	İnşa Edilen Binanın	
	Cinsi	Yeri		Kapı	Penc.				Cinsi	Yeri
35	Kilise	EDİRNE/ Havza Sulaoğlu Karyesi	–	–	–	Bulgar	Muhtelif	% 10	25 Sefer 1330	948 S. 68
28	Kilise ile Manastır	EDİRNE	–	–	–	Ecnebi Latin Cemaatı	Muhtelif	540 Krş. % 10 1327	26 Muharrem	947 S. 143
33	Mektep	EDİRNE/ Keşan Paşa yiğit Karyesi	–	–	–	Rum	Peykân Sultan	% 10	13 Zilkâde 1329	948 S. 54-55

Tablo-LXVI

1926-1972 TARİHLERİ ARASINDA SATILAN VAKIF HAYRAT TAŞINMAZLARIN İLLERE GÖRE LİSTESİ

DİN

Grubu	Satılan Vakıf Hayrat Taşınmazların Cinsi	Dönem	Cami	Cami arsası	Minare	Minare yeri	Mescit	Mescit arsası	Namazgah	Namazgah arsası	Muvakkithane	Teberrukat	Kilise-Manastır	Kilise Manastırı arsası	Türbe	Türbe arsası	Ziyaret Arsası	Mezarlık	Teneşirlik
EDİRNE	[illegible]	1926-1949	12	42	1														
EDİRNE	[illegible]	1950-1972					1												
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1926-1949		4			2									1			
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1950-1972	1	8				1					1					1	
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1926-1949																	
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1950-1972																	
EDİRNE	Satış Tarihi Belli Olmayan																		

EĞİTİM

Grubu	Satılan Vakıf Hayrat Taşınmazların Cinsi	Dönem	Medrese	Medrese arsası	Mektep	Mektep arsası	Tekke Zaviye Dergah	Tekke-Zaviye-Dergah arsası	Mevlevihane-Semahane	Çilehane
EDİRNE	[illegible]	1926-1949						5		
EDİRNE	[illegible]	1950-1972								
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1926-1949								
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1950-1972		1				1		
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1926-1949								
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1950-1972								
EDİRNE	Satış Tarihi Belli Olmayan									

SOSYAL HİZMET

Grubu	Satılan Vakıf Hayrat Taşınmazların Cinsi	Dönem	İmaret	İmaret arsası	Çeşmelik (?)	Hastahane	Hastahane arsası	Misafirhane-Oda-Hücre	Misafirhane-Oda-Hücre ar.	Çeşme-Sebil-Şadırvan	Çeşme-Sebil-Şadırvan arsası	Su kuyusu	Cemaathane (?)
EDİRNE	[illegible]	1926-1949											
EDİRNE	[illegible]	1950-1972											
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1926-1949											
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1950-1972	2										
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1926-1949											
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1950-1972											
EDİRNE	Satış Tarihi Belli Olmayan												

Grubu	Satılan Vakıf Hayrat Taşınmazların Cinsi	Dönem	Hela	Hela arsası	Mağaza-Ev-Selamlık	Mağaza-Ev-Selamlık arsası	Han	Otel	Bina	Orman	Zeytinlik	Bahçe	Ağıl
EDİRNE	[illegible]	1926-1949			1								1
EDİRNE	[illegible]	1950-1972											
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1926-1949											
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1950-1972										1	
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1926-1949											
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1950-1972											
EDİRNE	Satış Tarihi Belli Olmayan												

MÜTEFERRİK

Grubu	Satılan Vakıf Hayrat Taşınmazların Cinsi	Dönem	Enkaz-Taş-Kiremit 8.	Dükkan	Dükkan arsası	Arsa	Çiftlik	Arsiye-Saye (?)	Tiyatrohane (?)	Cinsi Bilinmeyen	Satılan Eserlerin Toplam Sayısı	Toplam Satış Bedeli
EDİRNE	[illegible]	1926-1949				20				7	89	21557,86
EDİRNE	[illegible]	1950-1972									1	21800
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1926-1949	4								11	3794,50
EDİRNE	İstimlak ve diğer satış	1950-1972	1			18					37	489994,14
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1926-1949										
EDİRNE	İl. Mec. Kar. ile Satış	1950-1972										
EDİRNE	Satış Tarihi Belli Olmayan											

Tablo-LVI

18 KANUNUEVVEL 1913 TARİHLİ OSMANLI DEVLETİ İLE FRANSA HÜKÜMETİ ARASINDA İMZALANAN İTİLAFNAMEYE GÖRE, OSMANLI TOPRAKLARI ÜZERİNDE DİN, EĞİTİM, SAĞLIK VE DİĞER KONULARDA HIRİSTİYANLARCA KURULAN VE İŞLETİLEN MÜESSESELERE AİT TOPLU LİSTEDİR.

Dr. Nazif ÖZTÜRK

Hizmetin Türü		Din Hizmetleri			Eğitim Hizmetleri X												Sağlık Hizmetleri	
Sıra No	Vilayet veya Sancağı	Manastır	Kilise	Mabet	Mekteb	Leyli Mektebi	Meccani Mekteb	Kız ve Erkek Mektebi	Erkek Mektebi	Kız Mektebi	Kolej	Ruhani Mektebi	Sanayi Mektebi	Ziraat Mektebi	Yüksek Mektep	Darül-Muallim	Hastahane	Muayenehane
1	ADANA	13	5	7	4	1	1	21	•		1			1			1	7
2	HALEP	36	7	24	33			3			3						1	6
3	EDİRNE	7	3	9	3	2	2				5	1					1	3

Hizmetin Türü		Diğer Hizmetler												
Sıra No	Vilayet veya Sancağı	Fukara Kadın İşyeri	Ruhban Lojmanı	Hayrathane	Eytamhane	Ziraat Müesse.	Kabris.	Mekteb Müştem.	Darülaceze	Kilise Müştem.	Mağra	Mihrap	Akaretiye	Matbaa
1	ADANA			1		1	2							
2	HALEP		2	2	2		2							
3	EDİRNE						1	1						

EDİRNE KALEİÇİ YANGININDAN SONRA (1905) EDİRNE VİLAYETİNE VERİLEN DİLEKÇEDE İKİ MANASTIR VE BİR KATOLİK KİLİSESİNİN İNŞASI İÇİN BAŞVURUDA BULUNULMUŞTUR.

Kilise ve Manastırların yapımını Edirne'de yaşayan Latin halkı üstlenmiştir. Bunun için eskiden orada var olan Kaleiçi yangınında tamamen yanan kiliselerin yerine yeniden Kilise ve Manastır yapımında rol oynayan Latin Başrahibi olmuştur.

Başrahibin başvurusu üzerine eski kilise yeri ve yanlarına Manastır yapımı için Edirne Vilayet Komisyonu yerinde incelemeler de yapmış ve Manastır yerleri için arsa ücretinin Latin halkı tarafından karşılanacağı ve kurulacak olan vakfın bu işte mezun olacağı hakkında görüşmeler Adliye ve Mezahip Nezaretine (Bakanlığına) geniş bir rapor halinde sunulmuştur.

Kilisenin iki yanında bulunan binanın biri Papaz lojmanları ve kilisenin diğer yanında bulunan bina ise Cumhuriyet döneminde Edirne Fahri İtalyan Konsolosluğu olarak kullanılmıştır.

Fahri Konsolos Mösyö Jan Dorfani'nin ölümünden sonra binalar boş olarak kalmış ve bir ara kilise ve binalar küçük çocuk yurdu olarak kullanılmış ve sonra da bu binalar terk edilerek harabiyete sokulmuştur. Edirne valisi Fahri Yücel İtalyan kompleks binalarını kamulaştırarak büyük olan binayı restore etmiş ve binanın kullanılmasını İstiklal İlköğretim Okuluna vereceği duyurulmuştur. Kilise ve Papas Lojman binaları şimdilik restore edilmemiştir. (Bu yıl restoresine başlandı – 2006)

Binaların projeleri ekte sunulmuştur.

Kilise kapısı üzerinde bulunan kitabelerde bulunan tarihler eski kiliseye aittir.

Kilise ve manastırların planını yapan Yahudi Sinegog mimarı Mösyö Depre'dir. Tarih: 30 Mayıs 1908 (1324)

İcab-ı leden olmak üzere müzekkere kilise ve manastır hakkında mahallinde icra olunan tahkikat ve usul ve emsaline takdir olunan mukata-i zemin dahi karar-ı mansusa muvaffık görüldüğünde mevzuubahs olan kilise ile manastırın gösterilen ifadede inşası bila istida makrun müsade-i seniyye buyurulduğu halde kabule lazime ve müsaderin dercile inşaat-ı emr-i ali ihtarı hususunda Divan-ı Hümayun kalemine havalesi Adliye ve Mezahib Nezaretine malumat itası ve tezekkerin üç kıtası leffen takdim kılındı. Ol babta emr-i ferman Hazret-i Menlehü emridür.

16 Muharrem 1224

28 Kanunsani 1227

Mülkiye Dairesi Bahaddin	Azadan Arif	Azadan Şakir Bey	Azadan okunamadı	Azadan Okunamadı



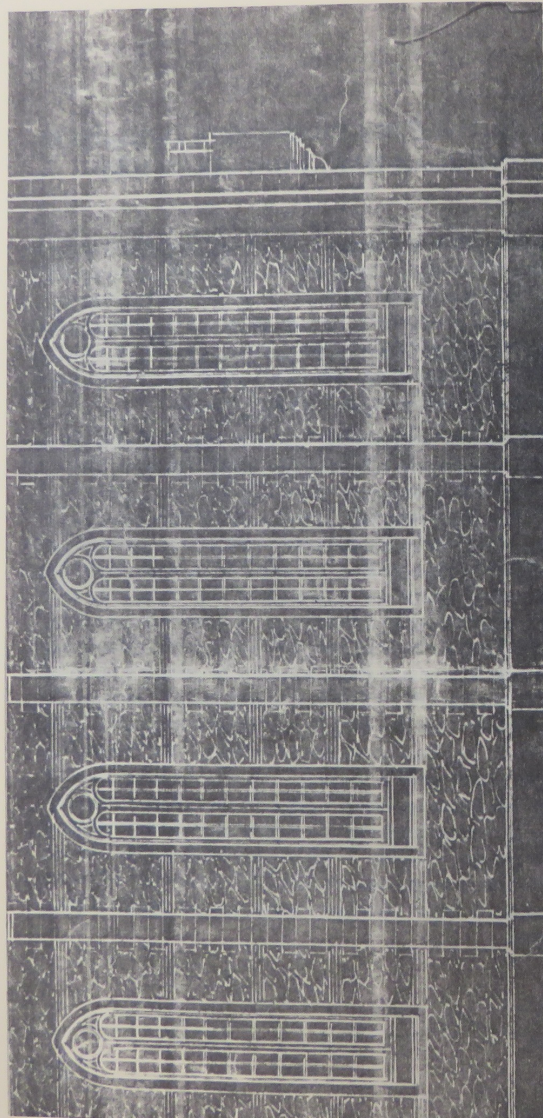
Edirne'nin batı yönünden bir gravürü
Öndeki köprü Bizans köprüsü –Paleolog–
1900 yılında Abdülhamit tarafından yeniden İtalyan ustalarına yaptırılmıştır.
Gravürü yapan Historie De La Guerre D'orien Ertrant.

Kaleiçi'nde İtalyan Kilisesi ve Manastırı

EDİRNE KALEİÇİ'NDE BULUNAN KATOLİK KİLİSESİ VE MANASTIRLAR HAKKINDA ÇIKAN İZİN

Edirne'nin Kaleiçi nam mahalde muhterik olan (yanan) Latin Kilise ve Manastırların mücaddeden (yeniden) inşası ruhsatı itası hakkında ser rahip tarafından (baş rahip) vukuu bulan istida üzerine (başvuru) Edirne Vilayetince icra olunan tahkikat-ı havi evrakın lefile ifayı muhtezası ifadesi mutasammın Adliye ve Mezahip Nezareti makamın 11 Şubat 1326 tarihli ve 339 numaralı tezkeresi Divan-ı Hümayun kaleminin müzekkeresiyle Şuray-ı Devlet havalesi buyurulmakla mezkur dairesinde kıraat (okundu) olundu.

Divan-ı Hümayun kaleminin mezkuresinde Edirne'de kain bir efrai kilisenin tamiri bu babta 1268 tarihinde emr-i ali esası buyurulduğu muhterik kilise ve manastırın daire kaydında bulunmayıp müşarün-ileyh idare meclisinin 9 Ağustos 1244 tarihli mazbatasiyle evrak-ı sairede muhterik olan latin kilise ve manastırın arsasının kilise hanesi namiyle mukayyed 4500 kuruş kıymet üzerine takdiriyle mükellef bulunan muhtelif hane arsasıyla birleştirilerek 1041 metreye baliğ olun vakıfı namına icare-i himmete merbut bulunan ve vakıf mahalle üzerine 13 metre arz ve 23 metre ve tulu 16 metre irtifaında kargir olarak bir kilise ile 7,5 metre arzı ve 23 metre tulu ve 15 metre irtifaında kargir bir manastır ve işbu iki manastır arasında kalacak bir şekilde 6 metre arz ve 7 metre seksen santimetre tulu ve 5 metre irtifaında bir katlı muharrer dahili olmak üzere ayrıca bir daire inşa eden iki bin beşyüz liranın Latin Cemaati tarafından tesviye ve ita olunacağı ve Edirne'de teba-i Latin 74 kadar Latin ailesi olduğu gibi icabet sicilinde mukayyet olmayan Katolik (kayıtlı olmayan) ailelerin de bulunması muhtemel bulunan beyan-ı takdir olunan kilise ile manastırın ve ayrıca yapılacak dairenin irşalarında mahdut olmadığı ve vakıf olan kilise ve manastır arsalarına 54 bin kuruşun kıymet takdir olunmuş olmakla ve vakıf namına fera-i mahsusa tevfikan binde on hesabile 540 kuruş mukata-ı mübeyyin takdir beyan olunmasına nazaran arz ve istidası lüzumu dermiyan olunmuştur.



DE 0,01 POUR 1 MÈTRE

EDİRNE'DE İPEKBÖCEKÇİLİĞİ (Koza) YETİŞTİRİLMESİ İÇİN YAPILAN YAZIŞMA DAHİLİYE NEZARETİ

Bab-ı Ali Daire-i Sedaret Tahrirat Kalemi No: 464

DAHİLİYE NEZARETİ CELİLERİNE
Devletli Efendim Hazretleri

Edirne vilayeti iklim ve arazisinin ipek böceği yetiştirmede son derece kabiliyeti bulunduğu nazar-ı dikkate alınarak merbuten takdim kılınan cetvelde gösterildiği vechile 750 bin adet dut fidanı gönderilmesi lüzumunun vilayetten 25 Kanunievvel 1325 tarihli ve 1652 numaralı tahrirat ile Ziraat Müdüriyetinden 25 Kanunievvel 1325 tarih ve 3 numara ile Orman ve Maidan ve Ziraat Nezaretine ısrar olundu ise de tezahürat-ı vukaiye arzı mevsiminin hululu ihtimali varit olduğundan tensip buyurulduğu takdirde Nezaret-i Aliyyelerince de Nezaret-i müşarinileyh ifa-ı tebligat buyurulması nebatat için verilen 5 bin kuruş pek az bulunduğundan hal ve kifaye iblağı ve en ziyade patates yetiştirmeye salih olan Ada Nahiyesi için Marsilya cinsinden 5 bin kıyye patatesin irsali hakkında icap edenlere emir buyurulması babında emr-i ferman memluhun emrindir.

9 Kanunisani 1325

Mülkiye Müfettişi
Mühür

Edirne Jandarma Okulu

EDİRNE'DE KURULACAK OLAN JANDARMA ALAYINA AİT YAZIŞMALAR

Edirne'de kurulacak olan Jandarma Alayı binası eski Asker Hastanesi binasında yapılmıştır.

Bugün burası Edirne çöplüğünün bulunduğu yerdir. Ne yazık ki Edirne'de bazı resmi kurumlar yeni binalar yapmak için Asker Hastanesini yıkarak taş ve tuğlasından istifade etmişlerdir. Nedense Asker Hastahanesinin geçmiş tarihimizde yaptığı sağlık uğraşılarını düşünmemişler ve binayı resmi araçlarla yıkmış ve kalan kalıntılar da fakir halk tarafından yağma edilmiştir.

Tarafımdan yaptığım başvurular ve yöre gazetelerine yazılarım bir netice vermemiş ve 1200 yataklı çift katlı hastahane birkaç ay içinde ortadan kaldırılmıştır.

Asker Hastahanesinin 120 kişilik doktor kadrosu vardı. (Rum-Ermeni-Yahudi ve Türk doktorlar) Edirne tarihi hakkında araştırmalar ile ünlü Dr. Rıfat Osman Tosyavizade bu hastahanede (1908) tarihinde yurdumuzda ilk röntgen şuasını kullanmıştır.

Hastahanenin bugün yalnız hamamı kalıntı olarak kalmıştır.

Burası şimdi Edirne çöp toplama yeri olarak kullanılmaktadır.

EDİRNE VİLAYETİ
DAHİLİYE NEZARET-İ CELİLESİNE

Nazır Beyefendi Hazretleri

Edirne vilayeti Jandarma Alayı teşkilatındaki noksanlar hakkında evvel ve ahir ceryan eden muhabere ve müzakere tafsilat malum samileridir. Vakıa bu sene-i tedariki bazı ittihaz olunmuşsa da esaslı bir mesned tevkii edilmediği takdirde aynı teşebbüsat müracaatın ve bilhassa bi sud muhaberatın tevalisi muhakkaktır.

Bendeniz Harbiye Nazırı Paşa hazretlerine de tafsilatla arz ettim. Hem Edirne Alayını tensik ve ikmal hem de diğer vilayete bile hizmet için olmak üzere Ordu merkezi olan Edirne'de bir Jandarma efrad-ı cedide mektebi tesisi pek muvaffıktır. Zaten Ordunun Edirne'nin efrad-ı celilesi derece-i kifayettir. Ordu Merkezi olmak itibarile muallim tedariki de muhkemdedir. Ufak bir masrafla üçyüz dörtyüz nefer istiab edecek bir bina tedariki de kabildir. Nazırın müsaadeyle Hazretleri de 327 senesi bütçesine ilave suretile bir mekteb tesisine muvaffak buyurdukları gibi esasen memlekete taalluk tamiri bünyasına bulunmasına böyle bir müessesenin bir an evvel vücuda getirilmesine taraf-ı Aliyyelerinden muavenet buyurulacağı bulunduğunda dürüst tanzim boynuna borç tensikiyye mevadlazemenin ilavesi hususunda bir hususun nefaret iane acilen tebliği ehemmiyetle müsteadır Efendim.

Edirne Valisi 3 Temmuz 1326

ADİL

Harbiye Nezaretine Tezekkere

3 Temmuz 1326

DAHİLİYE NEZARETİ MUHABERAT UMUMİYE DAİRESİ

Harbiye Nezareti Celilesine

Vilayet Jandarma Alayı noksanının ikmali için bazı tedaviri ittihaz olunmasında bulunmak aynı tesbisat ve aynen müracaatın ve muhaberatın tevali zatı aliyye tafsilat ve izahat lazeme ita ve istihsal muvaffakat olunduğu üzere Edirne bir Jandarma efrad-ı cedide mektebi bulunmak ve tesisi takdirinde ordunun efrad-ı cedidesi derece-i kifaye bulunmak ve muallim tedariki esas olmak sebebile az bir masrafla üçyüz dörtyüz nefer istiab edecek bir bina bulunması kabil ve bu suretle hem Edirne Alayının ikmal tenbihatı hem de vilayet-i saireye hizmet imkanı hasıl olacak.

Binaenaleyh muktezasının bir an evvel ifası durumu Edirne Valisi Adil Beyefendi tarafından ba tezkere-i mahsustan beyan bulunmuştur.

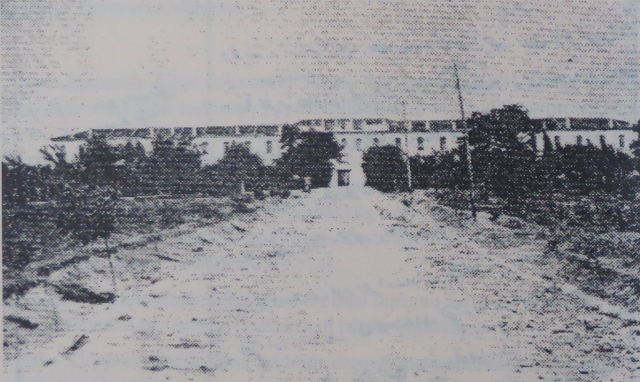
Taraf-ı Aliyyenin muvaffakat edildiği dermayane kalınmasına nazaran icab malik icra olunmuştur.

Dürüst tanzim olan seneyi atiye bütçesine ve miktarın tensikiyye bu aktin hususunun temini için meva lazımesine ilavesi ve neticesinin malumat itası adiyen Nezaret-i penahidir.

II. Beyanatı vakıa muvaffık hal maslahat görülmesine ve bu surette.

داخلیه نظارتی مخابرات عمومیه دائرهسی

حربیه نظارت جلیله سنه



Edirne Jandarma Mektebi
(Eski Asker Hastahanesi)
(1973-1974 yıllarında yıktırıldı – Burası Edirne çöplüğü oldu)

Edirne Elektrik ve Su İhtiyacının Belediye'ye Verilmesi

EDİRNE'NİN
ELEKTRİK VE SU GEREKSİNİMİ İÇİN
YAPILAN YAZIŞMALAR

Edirne Belediye Meclisinin aldığı bir kararı Vilayete bildirerek kentin su ve elektrik ihtiyacı için maddî yardım istemiştir. Bu husussta iki yazışma yapılmış olup bu yazışmaların tarihi 1907'dir.

Edirne Valiliği İçişleri Bakanlığına bir yazı ile (Mazbata) Edirne Belediyesinin isteğini ilettiğine dair yazışmalar aşağıda gösterilmiştir.

EDİRNE VİLAYETİ

Mektubi Kalemi

679

DAHİLİYE NEZARETİ CELİLESİNE

Hulasa:

Edirne şehrine su irsaliyesi ve elektrikle tenvirat icrası imtiyazının belediyeye itası hakkında

Devletli Efendim Hazretleri

Makam-ı vilayetin 23 Ağustos 1325 tarihli ve 659 nolu arizasına dair Edirne şehrine su irsaliyeti ve elektrikle tenvirat icrası imtiyazının Daire-i Belediyeye itası hakkında Belediye Meclisinden bu kerre tanzim ve ita olunan mazbatanın sureti leffen takdim kılınmakla iktizasının tescili icrasına müsaade buyurulması babında emr-i fermanın hazret-i mahirle emrindin.

4 Şaban 1327
4 Eylül 1325

Edirne Vali Vekili
Defterdar
Mehmed Tevfik

KALEİÇİ'NDE BULUNAN SU TERAZİLERİ

a — BÜYÜK SU TERAZİSİ (Balıkpazarı ile Arif Paşa caddelerinin kesiştiği yerde idi.)

b — KULE KAPI SU TERAZİSİ (Kulekapı Caddesi ile Osman Nuri Peremeci sokağının kesiştiği yerde idi.)

c — MANYAS SU TERAZİSİ (Maarif Caddesi ile Manyas Karakol sokağının kesiştiği yerde idi.)

d — MAARİF SU TERAZİSİ (Maarif Talebe Yurdu bahçesinde mevcut.)



Kale içindeki Büyük Su Terazisi (Belediyece yıktırıldı).
"Hamidiye Çeşmesi"

EDİRNE ŞEHRİNE İLK DEFA ELEKTRİK VE SUYUN CADDE VE SOKAKLARIN BORULAR DÖŞENMESİ İÇİN YAPILAN YAZIŞMALAR (1907-1908 tarihlerinde)



İtalyan şirketinin Edirne'de yaptığı elektrik Jeneratör binası (halen boş duruyor) 1935 tarihinde inşa edilen bina Belediye Başkanı Ekrem (Demiray) dönemindedir.

EDİRNE BELEDİYE MECLİSİ MAZBATA SURETİ

Edirne vilayeti
Mektubi Kalemi

Minel kadim derun-i sehr cari menba sularının yaz mevsiminde devam eden kuraklık sebebiyle suyu azalarak ahali-i belde bu yüzden fevkalade denilecek surette müşkülat çekmekte olduğu gibi hazargerde yangın zuhurunda suyun fıkdanı cihetile son derece ducar-ı mezahim ve meskülata uğranıldığında binaen su tehalik ve müşkulattan kurtarmak ve çare-i intifaı esbabı aranılmak emel-i halisanesile beraber herhalde muhessanatı nezn-i sanilerince müsade bulunan elektrik zıyaı ile memleketin tenviratı nazar-ı dikkat ve itinaya alınarak bundan akdem Meclis-i acizanemize mevki-i müzakereye konulmuş ve bila taraf esbab-ı lazımesi düşünülmüş ise de bu gibi mevad-ı mühimmenin zuhur-u asarı fiiliyesine zaten fehimanelerinde musaddak bulunan varidatı Belediyenin tekabil ve kifayet etmeyeceği umur-ı vazıa ve bedehiyyeden ve olunan tetkikat ve tehemmilat neticesinden müsteban olduğundan nazaran bizzarur taleb ve taahhüde verilmek suretile geçende mukaveleye girişilmiş ve ol babta proje ve mukavelenameleri makam-ı saniye ve celal-i sanilerine arz ve takdim kılınmıştı.

Ahiren icra kılınan müzakerat ve teemmülat neticesinde muarreren arz derun-i şehre celb ve isale olunacak su ve elektrik tenviratı için Avrupadan celb edilecek ve makina ve alet vesaire levazım insaiye ancak iktiza eden mebalik Belediye namına burada istikraz suretile tedarik ve izarı ile mümkün olabileceği kavien anlaşıldığından memlekete maf-i böyle iki asar-ı mühimmenin imtiyazı Belediye namına istihsal olunduğu surette Belediyenin menfaatı temin edilmiş ve Belde-i menafi nokta-i nazarında böyle asarı makbule ve merkubenin zaman-ı iktiran devletlerinde hayli ayar-ı hususa iktiranı ise memlekete pek büyük bir hatıra-i yadigar olacağından sahifülarz su ve elektrik imtiyazının Belediye namına istihsali ve istikmali merci-i aidine arz ve imzaları reyi zerrin isabetkârin mahmiyelerine vabest olmakla işbu mazbata-i acizanemiz huzur sani-i cenap vilayet penahilerine arz ve takdime istihsar kılındı.

Ol babta…

30 Ağustos 1325

Edirne'ye ilk defa elektrik ve suyun gelmesi için yapılan ilk yazışmalar.
(1907-1908 tarihinde)

DAHİLİYE NEZARETİ CELİLESİNE

Hülasa:
Edirne şehrinin su ile tenvirat
icrası imtiyazının Belediyeye
itası hakkında

Devletlü efendim Hazretleri.

Makam-ı Vilayetin 23 Ağustos 1325 tarihli ve 659 numaralı arızasına zeyildir. Edirne şehrine su isalesi ve elektrikle tenvirat icrası imtiyazının Daire-i Belediyeye itası hakkında Belediye Meclisinden bu kerre tanzim ve ita olunan mazbatanın sureti leffen takdim kılınmakla iktizasının teşri-i icrasına müsaade buyurulması babında emr-i ferman hazret-i menlehü emrindir.

Edirne Vali Vekili
Defterdar
Mehmet Tevfik

4 Şubat 1327
2 Eylül 1325

DAHİLİYE NEZARETİ MUHABERAT-I UMUMİYE DAİRESİ

TİCARET VE NAFIA NEZARET-İ ALİYYESİNE

4 Ağustos 1325 tarihli tezkereye zeyl.

Edirne şehrinde su isale ve elektrik ziyası ile imtiyazının Daire-i Belediye namına itarı hakkında Edirne Belediye Meclisinde verilen mazbata suretinin gönderildiğine dair Edirne vilayetinden bu kerre gelen 23 Ağustos 1325 tarihinde gelen tarihli tahrirat dahi merfufu ile (ekleriyle) beraber valalarına irsal kılınmakla münderacatına ve işarı sabıka nazaran iktizarını ita ve imlasına himmet buyurulması babında mütennadır efendim.

26 Ağustos 1325 tahrirat üzerine 5 Ağustos 1325 tarihinde Nafıa Nezaretine zeylen tezkere yazılmıştır. Efendim.

Sene: 1325

Osmanlı Donanmasını yeniden kurmak ve geliştirmek için yardım kampanyası yapılması karar altına alınmıştır. Bu yardım için Edirne Valisi Hacı Adil Bey imzalı tezkere ilişikte gösterilmiştir.

Bab-ı Ali
Dahiliye Nezareti Sefine Kalemi

EDİRNE VİLAYETİNDE BULUNAN SEFİNE HALİYE

21 Kanunevvel 1325 Gümülcine Sancağı ahalisinin teşriki Drama'da olduğu gibi mebuslar ve memurlar tarafından icra olunacak teşrifat üzerine kabildir dahiliyenin bu miktar iane itasını teayyüt etmeleri de memuldur.

Suret-i katiyyeye gelince taahhüden teminat maliyesine tayin etmek icap eder ki bu da taahhüt eden başlıca zevattan deruhde ettikleri iane miktarının tesviye olunmadığı takdirde emval gayrimenkullerine müracaat hakkını istikrar karşılığı olmak üzere taahhüt edecek surette senet almak veyahut tütün mahsulü üzerine terahi ile veda olunacak ufak bir resme hükümet maliyece maheşat eylemek varit derun-i hatırda emir buyurulursa Mutasarrıflığı yazayım. Mebuslar da ahaliye alenen teşvik etsinler efendim.

Vürûdu 21-22 Kanunevvel 1325
Edirne Valisi
ADİL



Edirne Vilayeti
Mektubi kalemi
1049

DAHİLİYE NEZARETİNE

Esas muhaberesi şifrelidir

Hülasa: Donanma ianesi hakkında

Nazır Bey Efendi Hazretlerini

Drama iane-i ahaliye inşa edilecek sefine-i Harbiyeye Gümülcine Sancağı ahalisinin suret-i teşriki hakkında nazariye-i celilerinden sabık istihare cevaben bazı mütealatı mektubi celilerinden olarak takdim edilen 20 Kanunevvel 1325 tarihli şifre telgraf-ı acisi üzerine bu husus hakkında vilayetin her cihetine ait mütalayı serterinin işarı 22 Kanun-evvel tarihli telgrafından işar buyurulur.

Bu emir-i habere umum ahali vilayetin teşriki ve bu babta hissiyati ve vatanperver tebriki hususunda taht-ı riyazet aczinin müteşekkil vilayet iane-i maliye merkezinin mülhakatı vuku bulan tebligata cevaben peyderpey alınan telgraf ve tahriratlara mülhakata her taraftan vilayet memurunun mülkiye ve askeriyenin muvakkaten birer maaşlarını ita-i taahhüt ettikleri umum ahalinin dahi istiat mahalleri isteklerinde defaten birer miktar iane itasiyle beraber birer taksit beheri itasına fevkalade havaeş (hoş) göstermekte oldukları ve bunla beraber Dimetoka Kazası ahalisi tarafından 18 taksitte tevdi edilmek üzere bir senelik emlak vergileri nispetinde iane itasına müftehiren istişare edildiği ve Dedeağaç'tan dahi her kariyenin derece kabiliyet kuvvetine göre münasip bir miktar ve mukabiliye ahalisi tarafından elbirliği ve munabiye suretile çevirilerek (söyleyerek) ve aç cemaatına bir miktar arpa veya buğday veya diğer nafi makul tohuma ita ve zira ile tedarik köyce derc ve harman edilerek bundan elde edilecek gayri olan mahsulün iane-i mezkure namına tebliğ ve itası halinde ahalice mes edilmek cihetile külliyetli miktarı iane-i istihsarın imkan halinde elde edilmiş olacağı dermayan bulunmuştur.

Umum mülâkat vilayetçe gösterilen şevk ve havaiş umumunun derecesine nazaran bu babta vilayetçe mütelaa dermeyanında hacet görülmemekte olursa kazaca hususiyet muhabereye nazaran iane cemiyeti için ittihaz edilecek tekazaca hususiyet muhabereye nazaran iane cemiyeti için ittihaz edilecek tedavüle ve koza ve tütün mahsulatından hüsn-i idrakında ehali tarafından bil rıza içte konulacak yüzde bir miktarı ciz'i ianeye hükümetçe muhasenata takdirde vilayet halkında hiçbir günah ve cebir olmamak suretile miktar-ı kafi iane cem edilmiş olacağı derkenardır efendim.

4 Muharrem 1328
3 Kanunsani 1325

Edirne
Valisi
ADİL

Kaleiçi'nde Sultan Reşad'ın Yaptığı Binalar

EDİRNE KALEİÇİ'NDE BULUNAN BAHÇEYE BELEDİYE TARAFINDAN (HADİKA-İ REŞADİYE) ADININ VERİLMESİ İÇİN DAHİLİYE NEZARETİ İLE YAPILAN YAZIŞMALAR

Bahçe, Manyas Karakoluna yakın ve Şehit Asım İlköğretim Okulunun hemen yanında bulunuyordu. Osmanlı Sultanı Sultan Reşad (V. Mehmet) Edirne'yi ziyaretinde bu bahçe yeniden tanzim edilerek bahçenin adı HADİKA-İ REŞADİYE (Reşat'ın bahçesi) verilmişti. Bahçenin içinde kaskatlar bulunuyordu. Akşamları bu kaskatlardan akan suların şırıltıları bahçede oturanların kulağına hoş bir müzik gibi geliyordu. Ne yazık ki bu kaskatlar (Şelale) 1980 döneminde belediyece yıktırıldı. Eski Belediye Başkanlarından Şerif bilgen'in hanımı bahçenin karşısında otururken bu kaskatların yıkılışını bana teessürle anlatmıştı. (Eski Senatör Süleyman Bilgen'in annesi Hayrünnisa Hanım) Bahçenin giriş kapısında demir kapının içinde HADİKA-İ REŞADİYE arap harfli madalyonlar halen durmaktadır.



DAHİLİYE NEZARETİ MUHABERAT UMUMİ DAİRESİ

Evrak numarası
2295
Tarihi tesvid
19 Mart 1325

EDİRNE VİLAYET-İ CELİLESİNE

Edirne'nin Kaleiçi mevkiinde ve Belediyeye ait arsanın tanzimine başlatılan bahçenin HADİKA-İ REŞADİYE tesmiyesine bila istihzane irade-i seniyye-yi cenab-ı Padişahi şerefsudur buyurulduğu ba tezkere-i izbar kılınmıştır. Efendim.

Hülasa:

Hadika-i Reşadiye bahçesi

DAHİLİYE NEZARET-İ ALİYYESİ

Saadetlü Efendim Hazretleri

Edirne'de Kaleiçi mevkiinde ve Belediyeye ait arsada tanzim ve inşasına mübaşeret edilen bahçenin HADİKA-İ REŞADİYE tesviyesine 6 Eylül 1325 tarihli ve 2567 numaralı tezkere-i aliyye üzerine mübâlâtından mesâide-i seniyye-i cenab-ı Padişah şerefmekan ve sayey-i buyurulmuş olmakla ifasına himmet olunması siyaken tezkere-i hal-i suri terkim kılındı.

12 Ramazan 1327 15 Eylül 1325

Sadrazam

Hüseyin Hilmi Pş.

DAHİLİYE NEZARETİ MUHABERAT UMUMİYYE DAİRESİ

HUZUR-U ALİYYE-İ HAZRET-İ PENAHİYE

Edirne Kaleiçi nam mahalde ve Belediyeye ait bir arsada tanzim ve inşasına mübaşeret edilen bahçenin Ali-i Hazret-i Padişahiye HADİKA-İ REŞADİYE tesviyesi olan Edirne Vilayeti tahrirat-ı merfuyle takdim kılındı. İktizasına ifası rey-i müsaadelerine penahilerine ol babta.

Hülasa:

Edirne'de Kaleiçi'nde
inşasına başlanan bahçenin
nam aliyye-i tevsiine dair.

Evrak numarası: 727
Tarih-i tesbit: 1325

REŞADİYE BAHÇESİ

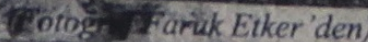
Yazışmalardan sonra Edirne Paşaeli Gazetesi (1340 Nisan 9) (1342 Ramazan) ve 113 sayılı nüshasında bahçe ile ilgili yazı aşağıdadır. (Gazete Edirne İl Halk Kütüphanesindedir) "Kaleiçi"nde Reşadiye bahçesinde büyük bir Sinema ve Tiyatro binasının müceddeten inşası ve bahçesinin işlettirilmesi için talibler zuhur ettiği ve eğer ihalesi icra olunduğu takdirde muhterik sinema binasından daha mükemmel bir binanın vücuda getirileceği istihbar olunmuştur."

Bahçe girişindeki demir kapı üzerindeki *Hadika-i Reşadiye* yazıları

EDİRNE'DE KALEİÇİ'NDE İNŞA EDİLEN POLİS KARAKOLUNA REŞADİYE KARAKOLU ADI VERİLMESİ HAKKINDA YAPILAN YAZIŞMALAR

Şimdi Manyas Karakol binası Edirne'nin Yunan işgalinden sonra ilk olarak Türk bayrağı bu karakol binasına çekilmiştir.

(Karakol Edirne Doğan Mahallesindedir.)



(Fotoğraf Faruk Etker'den)

EDİRNE VİLAYETİ PENAHINA

2297: Evrak numarası

1325 21 Ramazan

Edirne'de Manyas mevkiinde inşa olunan Polis Karakolhanesinin name-i nam Hazret-i Padişahiye penahiye REŞADİYE tevsimatı husussunda bila istizane irade-i seniyyeyi cenabı Hilafetpenahi şerefsudur bulunduğu ba tezkere-i seniyye iş'ar (tebliğ) kılınmıştır efendim.

Edirne'de inşa olunan
Karakolhanenin Reşadiye tevsii.

DAHİLİYE NEZARET-İ ALİYYESİNE

Bab-ı Ali Daire-i Sedaret

Saadetli Efendim Hazretleri

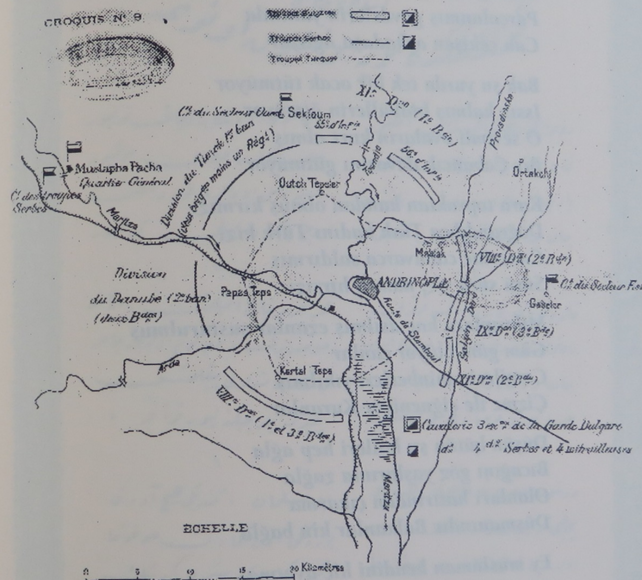
Edirne'de Manyas mevkiinde inşa olunan Polis Karakolhanesinin nam name-i Hazret-i Padişahiyye izafetiyle REŞADİYE TEVSİMATI hususunda 7 Eylül 1325 tarihile ve 2575 numaralı tezkere-i aliyyeleri üzerine bila istizan müsaadiyye-i seniyye-i cenab-ı Padişahı şerefsudur buyurulmuş olmakla icra-i icabına himmet olunması siyakında tezkere-i mahsusa takdim kılındı.

Sadrazam

Hüseyin Hilmi Pş.

13 Ramazan 1327

15 Eylül 1325



Balkan Harbinde Bulgar, Sırp, Türk Cepheleri

BALKAN MEZALİMİ(*)
İntikam Levhası
KULAĞINDA KÜPE OLSUN UNUTMA

Rumeli'nin dağı taşı ağlıyor
Kan içinde her subaşı ağlıyor
Parçalanmış gövdelerin yanında
Can çekişen arkadaşa ağlıyor

Bak şu yurda tek bir ocak tütmüyor
Issız kalmış bülbüllerin ötmüyor
O sevimli ovaların kurt almış
Bir Çobancık davarını gütmüyor.

Kara topraktan kandan olmuş kırmızı
Doğrandıkça Türk kadını Türk kızı
Canevine canavarca saldırmış
Sürü sürü ırz, namus hırsızı.

Mihraplara haç asılmış ezanlar susturulmuş
Güm güm ötüyor çanlar
Camilerin minberleri yıkılmış
Çizme ile çiğneniyor Kuranlar

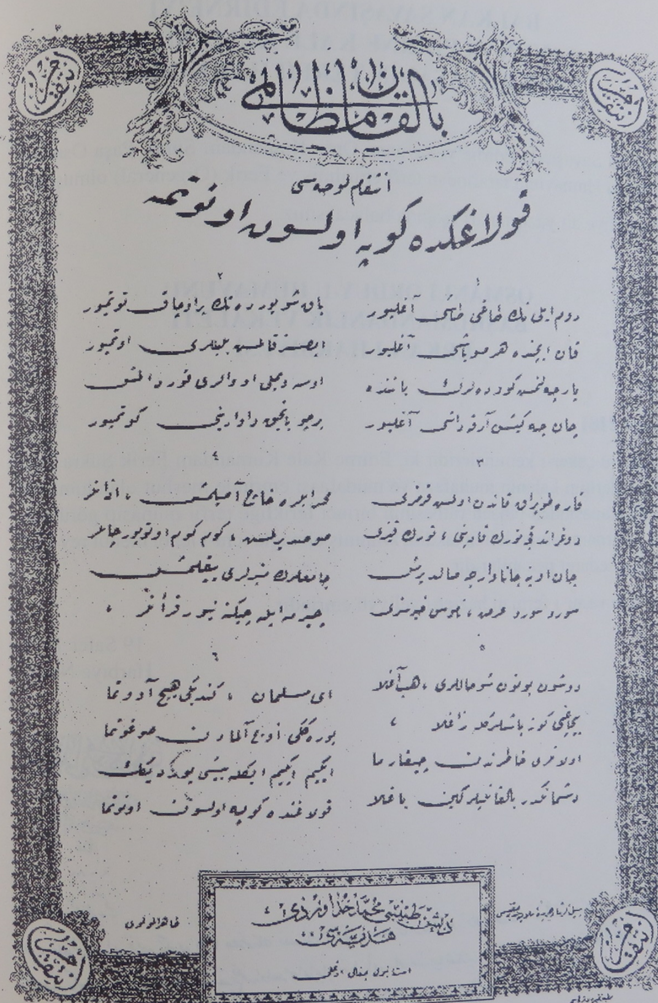
Düşün bütün şu halleri hep ağla
Bıcağını göz yaşlarınla zağla
Olanları hatırından çıkarma
Düşmanındır Balkanlar kin bağla

Ey müslüman kendini hiç avutma
Yüreğini öç almadan soğutma
İnim inim inleyişi yurdunun
Kulağında küpe olsun unutma.

Diş Tabibi Muhammed Hüdaverdi hediyesi
İstanbul - Cağaloğlu

Tabirül Mevlevi
Sebilür Reşad Ceride-i İslamiyesinden
Matba-ı Hayriye ve surekası.

(*) Oral Onur arşivi.


بالقان مظالمی
انتقام لوحه سی
قولاغکده کوپه اولسون اونوتمه

BALKAN SAVAŞINDA EDİRNE'Yİ SAVUNAN EDİRNE KALE KUMANDANI ŞÜKRÜ PAŞANIN TERFİİ HAKKINDA

Balkan Savaşında Edirne'yi savunan Ordu Kumandanı Şükrü Paşa Osmanlı Ordusu Humayunu tarafından terfi ettirilmiş ve Ferik (Orgeneral) olmuştur.

Bu terfiye ait yazışmaları aşağıda bulacaksınız.

OSMANLI ORDUY-U HÜMAYUNU BAŞKUMANDANLIK VEKALETİ ERKAN-I HARBİYESİ

Aded 2181

Maruz-u çeker-i kemineleridir ki, Edirne Kale Kumandanı Ferik Şükra Paşa Hazretlerinin kalenin muhafaza ve müdafaası emrinde meşhut olan himamat fedakeranesinden binaen rütbesinin birinci ferikliğe terfii münasip görülmüş ve kararname sureti leffen takdim kılınmış olmağla icra-i icabı menut rey-i samiyi-i sedaret penahileridir.

Ol babta emr-i ferman hazret-i veliyyü emrindir.

19 Safer 1331
Harbiye Nazırı

OSMANLI ORDUY-U HÜMAYUNU BAŞKUMANDANLIK VEKALETİ ERKAN-I HARBİYESİ

Aded 2628

Edirne Kale Kumandanı Ferik Şükrü Paşa Hazretlerinin kalenin müdafaası emrindeki hidamat vatanperverane binaen rütbesi birinci Ferikliğe terfi etmiştir.

İşbu irade-i seniyyenin icrası Harbiye Nezareti memurdur.

Sadrazam ve Harbiye Nazırı

Mahmut Şevket Paşa

10 Safer 1331
16 Kanunsani 1328

EDİRNE KÜTÜPHANESİNDE İŞGALDE BULGARLARIN ÇALDIĞI KİTAPLAR HAKKINDA YAPILAN YAZIŞMALAR

NEZARET-İ EVKAF HÜMAYUN
TAHRİRAT KALEMİ
Adet 571 01

Dahiliye Nazırı Devletlu Talat Beyefendi Hazretlerine

Devletlu Efendim Hazretleri

Bulgarların Edirne'yi istila eyledikleri esnada Sultan Selim Cami Şerifi derununda kain kütüphanenin dahi kapıları kırılarak menfur olan ve kıymet-i haiz evkaf ve teberrukatın haz' edilmiş olduğu hakkında Edirne Evkaf Müdüriyetinden alınan tahrirat menfufi ile beraber alilerine hissiya kılınmış ve teberrukat-ı mezkurenin kutsiyeti ve ehemmiyeti itibarile irade-i icabında kalması vechen minel vücuh rehin cevaz olamayacağı müstagni tezkere bulunmuş olmasına mebni bunların istirdadı hususuna hilal-i celile-i mekan-ı miruhulerin sezavar buyurulması kemal-i ehemmiyetle istirham olunup ol babta emr-i ferman hazret-i menlehu emrindir.

Evkaf Nazırı **1329 Eylül 8** **1331.19**

BAB-I ALİ DAHİLİYE NEZARETİ

Muhaberat-ı Umumiye Dairesi
İst./Oktober 1913

Dahiliye Nazırlığı Sultan Selim Camisinden çalınan kitapların geriye alınması için Fransız Konsolosluğuna bir mektup yazarak geriye alınmasında aracı olmasına dair yazdığı mektup şöyledir:

Ekselansları:

Edirne Sultan Selim Cami Kütüphanesinden götürülen ilginç olan eşyalar (kitaplar) önemli olanları ilişikte yolluyorum.

Eğer siz bunları, yani kaybolan bu eşyaları bulur ve yollarsanız özellikle Kur'an tefsirlerini gönderirseniz minnettar oluruz.

Saygı ve sevgi, teşekkürlerimin kabulünü.

Ekselanslarına
General Sawoff.

Excellence

Je vous envoie ci-inclus la liste d'une partie des objets intéressants transportés de la bibliothèque de la Mosquée Sultan Selim pendant l'occupation de la ville d'Andrinople.

Je vous serais particulièrement reconnaissant si vous voulez bien faire trouver et me faire rendre les objets y mentionnés et, notamment, la chemise portant l'inscription du Coran.

Veuillez agréer, Excellence avec mes remerciements anticipés, l'assurance de ma parfaite considération

A Son Excellence
Le General Savoff



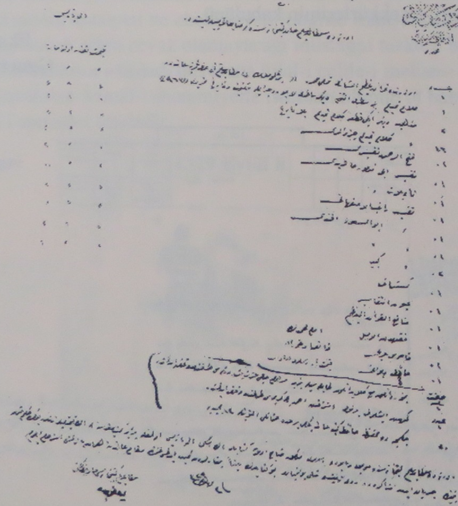
EDİRNE VİLAYETİ EVKAF MÜDÜRİYETİ

Çalınan kitapların listesi

Üzerinde Kuran'ı azim-i şanın tamamı muharrer Kelam-ı Kadim (Bir satırı altuni değer) kıymeti takdir olunamaz) (Tarih-i tahriri 967)

Müzehhep iki kadim Kelam-ı kadim (Bila tarih) Müzehhep Kelam-ı Kadim

Keşşaf
Menafi-i Karan'ı Azim
Hafız Divanı
Tefsirül





TÜRK DOSTU PİERRE LOTİ'NİN EDİRNE'YE GELİŞİ İLE İLGİLİ RESİMLER (Asıl adı: Julien Viaud) 18-21 Ağustos 1913



پیەر لوتی‌یی حامل ترنله ادرنه‌یه کلیرکن

لوتینك بو ملته كوستردیكی محبته قارشی صنوف اهالینك كافه‌سنده نه‌قدر وقوف و تحسس مشاهده ایدیلیور!

ادرنه‌نك پیەر لوتی‌یه ایلك خوش آمدیسی

ادرنه استاسیونده پیەر لوتی‌نك ورودینه انتظار

ایلك ساحه‌ده صاغدن اعتباراً انور بك، والی حاجی عادل بك، خورشید پاشا تعریف اولونیور.

EDİRNE'NİN PİERRE LOTİ'YE İLK HOŞ AMEDİSİ

(İlk sahada sağdan itibaren Anud Bey, Vali Hacı Adil Bey, Hurşid Paşa tefrik olunuyor.)



ادرنه استاسيونده صميمى ملاقاتلر

موسيو پيير لوتى بولغارلرك آثار باقيهٔ شناعتنى بالذات كورمك ايچون ادرنه‌يه كيتديكى زمان اوراده كنديسنه محبتله منتظر بيكارجه قلب زخمدار بولدى.

EDİRNE İSTASYONUNDA SAMİMİ MÜLAKATLAR

Mösyö Piyer Loti Bulgarların asar-ı bakiyye-i Şenaatını bizzat görmek için Edirne'ye gittiği zaman orada kendisine muhabbetle muntazır bi-karce kalıp zahm-dar buldu. (Piyer Loti'ye hamil trenin Edirne'ye gelişi).



انوربكله پيير لوتى آراسنده بر حسبحال

صاغده كورونن متبسم كنج سياح پيير لوتى‌نك مخدومى موسيو ساموئل لوتى‌در.

ENVER BEY'İN PİERRE LOTİ ARASINDA BİR HASBİHAL

Sağda görünen mütebessim genç seyyah Piyer Loti'nin mahdumu mösyö Samuel Loti'dir.

EDİRNE VALİSİ HACI ADİL BEY'İN EDİRNE BELEDİYESİNE BAŞVURUSU

Tahmis çarşısı büyük bir yangın geçirmiş ve buranın plan ve projesinin yapılması için Edirne Valisi Hacı Adil Bey Edirne Belediyesine başvurarak Tahmis-Rüstempaşa Hanı ve yörenin imar planını istemiştir. Bu başvuru aşağıdadır:

"Şerh-i ahirede Yemiş Kapanı ile Abacılar başındaki dükkanların Belediyece istimlak olunarak derun-i şehirde meydanlıklar husule getirildiği gibi beka-i ahirede harbiyeye de bazı dükkan ve mağazaların muhterik ve münhedim olması hasebile gerek istimlak edilen gerek muhterik olan dükkan ve mağazalar eshabı tarafından inşaata ruhsat için müracaat vukuu bulmakta olduğu anlaşılmış ve şehrin ihtiyacı umumiyeye karşı bu kısımdaki cadde ve sokakların derhal bir hal intizam ırcaı derhal muhtezi tahammülü dercih edilerek mutedil bir teklif olmak üzere memurin-i fenniyece tanzim ve tevcih olunan işbu haritanın tetkikinden müşteba olduğu veçhile Sultan Selim ve civarından bed'et ile Çilingirler Çarşısı müntehası ve Abacılar Başı ile Üçşerefeli civarına kadar olan mahallerde tebdiye kanunu mucibince gerek eshabı tarafından inşaat ve müracaat vukuunda ve gerek Belediyece tevsi-i tarik ile beraber nefase-i mimarileri mestur kalan bazı cevami-i şerifeye hail olan mahallerin refinden şerh ile işaret edilen mahallerden istikamet tayini Meclis-i İdarece tensip ve tasdik olunarak ona göre icap halin icrasına bezm-i ihtimam edilmek üzere Belediye Müdüriyetine tevdi kılındı."

Mucibince
Vali-i Vilayet
ADİL
(Edirne Valisi Hacı Adil Bey)
Tarih: 11 Kasım 1330 (1914)

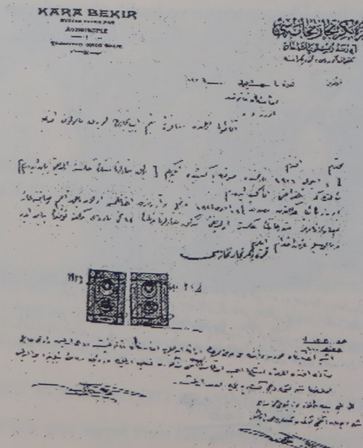
RÜSTEM PAŞA HANI (İş Merkezi)

Kanuni Sultan Süleyman'ın damadı olan Rüstem Paşa'nın Mimar Sinan'a yaptırdığı büyük bir han, döneminde İş Merkezi olarak kullanılmaktaydı. Daha sonraları yanına yapılan Küçük Rüstem Paşa ise Kervansaray olarak hizmete sokulmuştur.

Edirne'nin zenginlerinden Kemal köy ve İpsala'da çeltik işleten KARABEKİR'in yazıhanesi de Rüstem Paşa Hanında bulunmaktaydı. Benim anımsadığım kadar Edirne'nin zengin yahudilerinden olan Noray PAPU'nun bu handa yazıhanesi bulunmaktaydı.

1972-1973 yıllarında Rüstem Paşa hanı onarım görürken alt katta bulunan dükkanlarda eski demir kasalar çıkarılıp hurdaya atılmıştı. Kara Bekir'in bu handa yazıhanesi bulunduğuna dair bir belgeyi kitabıma koydum.

İkinci Dünya Savaşından sonra Edirneliler tarafından yetiştirilen Koza'ların satışı da bu handa yapılması nedeniyle bu hanın adı bir ara Koza Hanı diye söylenmişti. Şimdi bu han Otel olarak işletilmektedir. (Mustafa Kemal Paşa 1930'da Edirne'yi ziyaretinde Kemal köylüler Karabekir'i Mustafa Kemal'e şikayet etmişlerdi. bak. ATATÜRK'ÜN YAŞAMINDA EDİRNE adlı kitap.)


KARA BEKIR

XX. YÜZYILA AİT KAMU KURULUŞLARININ MÜHÜRLERİ

Sayfaları mühürlerle dolu bir defter çok ilgimi çekmişti. Yaklaşık 10 sayfalı bu defterin içerisinde mühürler, resmi dairelere, askeri dairelere ve kişisel şahıslara ait idi.

Bu defteri yapan veya hazırlayan kişi defterin bir köşesinde adı yazılı idi. Yusuf Sinayeddin Efendi herhalde uzun bir uğraşı sonunda bu defteri yapmıştı. Mühürler çok güzel baskılı idi. Rahmetli Yusuf Efendi tek tek daireleri dolaşmış ve o dairenin mühürlerini kağıtlara basmış ve sonra bu mühürleri keserek deftere yapıştırmıştı.

Mühürlerle ilgilenecek herhangi bir kişi olmasa dahi Edirne'de bulunan ve bugün adı sanı olmayan dairelerin adları deftere kaydedilmişti.

Arap harfli olan mühürleri tek tek okuyarak bunların kimlere ait olduğunu böylece bildirmek istedim. Yusuf Efendi büyük bir hizmet yapmış ve ben de bu hizmete bir katkıda bulunarak okuyuculara sunmak istedim.

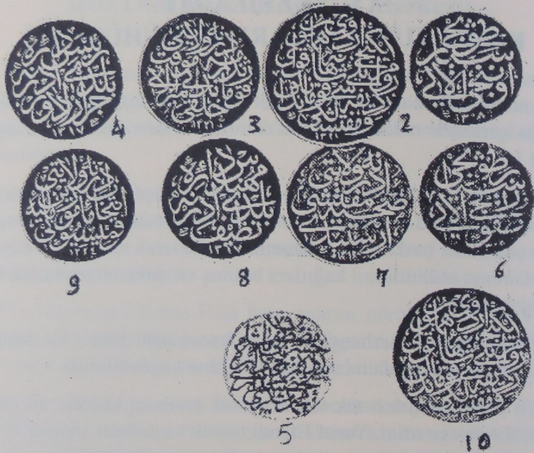
Yusuf Efendi'yi rahmetle anar ruhu şad olsun derim.


(Defter sahibi)
Yusuf Sinayeddin


Hatm-i Mecma
(Mühürlerin bir arada bulunması)


Edirne Belediye Reisi
Cezzarzade Dilaver Bey (1317)


Edirne Belediye binası
projesini çizen Nazif Bey (1317)
(Edirne Belediye Daire-i Mühendisi
Nazif)



1- Edirne Seyyar 10. Topçu Alayı (1308)

2- II. Orduy-u Hümayun Rumeli Şahane-i Kuva-i Redifesi Kumandanı ve Müfettişliği

3- Edirne Vilayeti Jandarma Kumandanı Miralay Hulki (1321)

4- Reis-i Daire-i Belediye Edirne Cezzar Dilaver (1317)

5- Cisr-i Mustafa Paşa Piyade I. Daire ve Tahsildarı Mehmed Şükrü

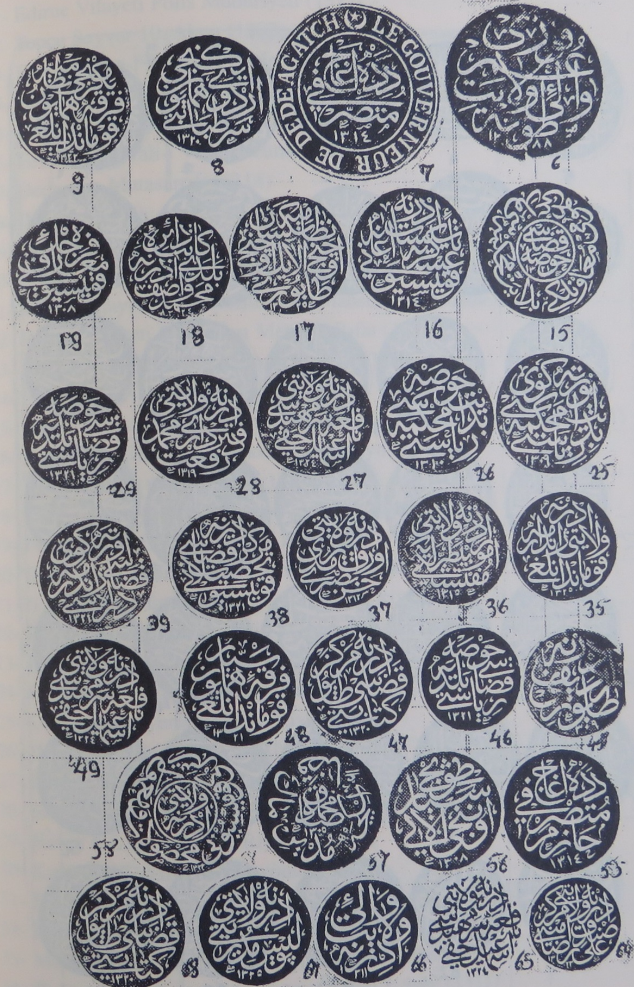
6- Seyyar Topçu 9. Alayı

7- Edirne vilayeti Sıhhıye Müfettişi Aristidi (1316)

8- Edirne Daire-i Belediye Mühendisi Nazif (1317)

9- Edirne Vilayeti İmtihan Memurini Maliye Komisyonu (1323)

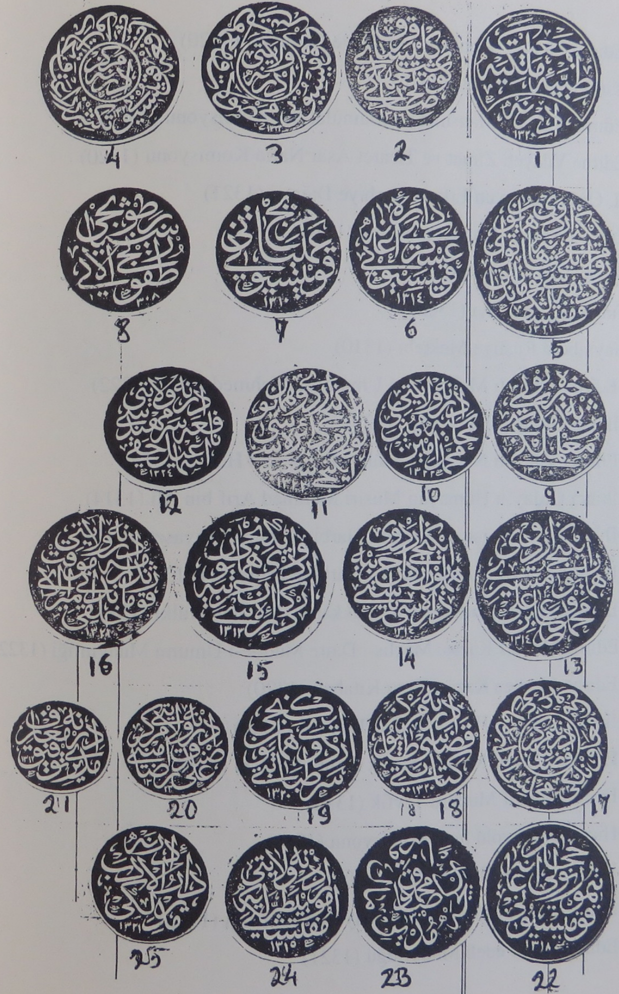
10- II. Orduy-u Hümayun Rumeli Şahane-i Redifesi Kumandan ve Müfettişliği





1- Edirne Vilayeti Polis Müdüriyeti (1325)
2- Topçu Seyyar 10. Alayı (1307)
3- Edirne Daire-i Belediye Müfettişi Şevket (1325)
4- Edirne Vilayeti Evrak Müdürü Hasan Basri (1312)
5- Dedeağaç Sancağı Tahrirat Kalemi (1314)
6- Fevzi Ömer Vali-i Vilayet Tuna (1317)
7- Dedeağaç Mutasarrıfı (1314)
8- II. Orduy-u Hümayun Ser Tebabeti (1320)
9- 20. Nizamiye Fırka-i Hümayun Kumandanlığı (1312)
10- Edirne Vilayeti Nafıa Ser Mühendisi İsmail Hakkı (1324)
11- Edirne Vilayeti Sergi Komisyonu Mahsulat ve Muamelat (1324)
12- Edirne Vilayeti Defterdarı Mehmet Rıfat (1319)
13- II. Orduy-u Hümayun Kumandanlığı (1325)
14- Edirne Maarif Müdürü Tevfik
15- Havza kazası Bidayet Mahkeme-i Müdde-i Umumi Muavinliği (1321)
16- Edirne Tenkisat İane-i Askeriye Komisyonu (1314)
17- Nizamiye 83. Alayın 3. Tb. (1315)
18- Katib-i Daire-i Beledi Edirne-Mehmet Vasıf (1316)
19- Ferecik Maarif Komisyonu (1307)
20- II. Orduy-u Hümayun Müşirriyyeti (1312)
21- II. Orduy-u Hümayun Levazım Dairesi Riyaseti (1312)
22- Daire-i Beledi Edirne Katip Mehmed Vasıf (1312)
23- II. Orduyu Hümayun Sanayi Taburu (1307)
24- Edirne Vilayeti Jandarma Kumandanlığı (1325)
25- Ortaköy Bidayet Mahkeme Riyaseti (1309)
26- Havsa Bidayet Mahkeme Riyaseti (1310)
27- Edirne Vilayeti Nafıa Ser Mühendisi İsmail Hakkı (1314)
28- Edirne Vilayeti Defterdarı Mehmet Rıfat (1319)
29- Havsa Kazası Belediye Riyaseti (1321)
30- Kırkkilise Tahsilat Komisyonu (1314)
31- Edirne Vilayeti Aydın Hareketi Arz İane Komisyonu (1318)
32- Edirne Vilayeti Merkez Tahsisatı (1321)
33- Mekteb-i Numune-i Terakki Şube Müdürü Rıza (1309)
34- II. Orduy-u Hümayun Levazım Dairesi I. Şub. (1311)

35- Edirne Vilayeti Jandarma Kumandanlığı (1325)
36- Edirne Vilayeti Umur-u Baytariye Müfettişliği (1315)
37- Edirne Vilayeti Evrak Müdürü Hasan Basri (1316)
38- Edirne Merkez Kazası Tahsilat Komisyonu (1321)
39- Ortaköy Kazası Jandarma Dairesi (1321)
40- Edirne Belediye Mühendisi Selahattin (1340)
41- Edirne Vilayeti Polis Müdürü Zekeriya Zeki (1302)
42- 4. Nizamiye Fırka İdare Komisyonu (1310)
43- II. Orduy-u Hümayun Levazım Dairesi I. Şube Müdürü (1314)
44- II. Orduy-u Hümayun Erkan-ı Harbiye Dairesi Riyaseti (1314)
45- Edirne Redif Taburu (1309)
46- Havsa Kazası Belediye Riyaseti (1321)
47- Edirne Merkez Kazası Tapu Kitabeti (1320)
48- Seyyar Fırka-i Hümayun Kumandanlığı (1321)
49- Edirne Vilayeti Nafıa Ser Mühendisi İsmail Hakkı (1314)
50- Topçu II. Fırka Kumandanlığı (1315)
51- II. Orduy-u Hümayun Ser Baytarlığı (1316)
52- Redif 90. 7. Cisr-i Ergene Alayının Edirne Tabur Kumandanlığı (1316)
53- Edirne Valisi Ziver (1325)
54- Edirne Vilayeti Dedeağaç Sancağı Tahsil Memuru (1325)
55- Dedeağaç Mutasarrıfı Hazım (1314)
56- Topçu Seyyar 10. Alayı (1307)
57- Kaza-i Yenice Müdür-i Mol Mehmed Sadık (1305)
58- Vilayet-i Edirne Mahsulat ve Muamelat Sergi Komisyonu (1316)
59- Edirne Redif 5. Suvari Alay Kumandanlığı (1322)
60- Nizamiye 82. Alayının 3. Tb. (1307)
61- Edirne Vilayet Ser Mühendisi İsmail Hakkı (1314)
62- Vali-i Vilayet Edirne (1311)
63- Edirne Redif Taburu (1309)
64- Edirne Vilayet Sandık Emiri Ali Rıza (1316)
65- Vali-i Vilayet Edirne (1314)
66- Edirne Vilayeti Humayun-İsmail Hakkı Efendi (1314)
67- Edirne Vilayeti Polis Müdüriyeti (1325)
68- Edirne Merkez Kazası Tapu Kitabeti (1320)



1- Edirne Merkez Tıbbiyye-i Mülkiye Cemiyeti (1320)

2- Kırkkilise Salih Rıza (1316)

3- Edirne Vilayeti Mahsulat ve Mâmûlat Ser Komisyonu (1322)

4- Edirne Vilayeti Ziraat ve Ticaret Âsâr Nafıa Komisyonu (1320)

5- II. Ordu Humayun Erkanı Harbiye Dairesi (1321)

6- Daire-i Asakiri İane Komisyonu (1314)

7- Meriç Topçu Alayı (1310)

8- Tunca Topçu Alayı (1308)

9- Hayrabolu Rüştiye Mektebi (1310)

10- Edirne Vilayeti Muhasebe-i Umumiye Mehmed Emin (1322)

11- İkinci Orduy-u Hümayun (1323)

12- Edirne Vilayeti Nafıa Ser Mühendisi İsmail Hakkı (1324)

13- İkinci Orduy-u Hümayun Musiri Mehmed Arif bin Ali (1314)

14- II. Orduy-u Hümayun Erkan-ı Harbiye Dairesi Riyaseti (1314)

15- II. Orduy-u Hümayun Erkan-ı Harbiye Dairesi (1313)

16- Edirne Vilayeti Jandarma Muvakkat K. Miralay Hulki (1321)

17- Edirne Merkez Kazası Meclis-i Daire Müdde-i Umumi Muavinliği (1322)

18- Edirne Merkez Kazası Tapu Kitabeti (1320)

19- İkinci Orduy-u Hümayun Ser Tabibeti (1320)

20- Edirne Vilayeti Merkez Sandk Emin Ali Rıza (1313)

21- Edirne Maarif Müdürü Tevfik (1313)

22- Hicaz Demiryolu İane Komisyonu (1318)

23- Kaza-i Yenice Müdür-i Mal (1305)

24- Edirne Vilayeti Umur-u Baytariye Müfettişliği (1315)

25- Edirne Darül-edeb Müdürlüğü (1321)



Edirne fetholunduğu vakit (762-61) haritada irae edilip Rumeli Hadrian tarafından tarih Miladın 117-113 tevarihi arasında inşa olunan Hisarın duvarları içindeydi. Bu hisarın Yıldırımda bir Kilise harabesiden başka mahallat ve mebani mevcut değildi. Badelfeth hisarn dahilinde ikamet eden Osmanlılar 35-40 sene sonra bâladaki cetvelde işaret olunan mahallatı vücuda getirerek HADRİAN şehrini tezyin ve bir asır zarfında yedi misline karip tevsi etmiştir.

Mahallatı: Bulgar 2324, Musevi 14466, Ermeni 4005, Rum 19608, Türk 47289.

İŞ MERKEZİ EDİRNE

Osmanlı Devleti döneminde Edirne büyük bir iş merkezi idi. Bu nedenle kent içerisinde Kervansaraylar ve iş hanları ve bunlardan başka çarşı içlerinde ticarethaneler bulunuyordu. Rüstem Paşa hanı bankerlerin bulunduğu yerlerdi. Bu bankerler bugünün bir bankası gibi çalışırdı. Bankerler köylü ile alivre satışta (süt, yapağı, ay çiçeği yağı yok iken) bulunur ve kış aylarında çiftçiye para vererek mal çıktığı zaman kışın kredi alan köylü de malını o bankere veya tüccara satardı. Edirne'de MOSSE M. de TARANTO Şirketi Edirne ve İstanbul'da yazıhane açarak bir imza sirküleri yapmış ve bunu bir ilan ile ticaret erbabına duyurmuştu. Bu fotokopi o yıllara ait bir belge olması nedeniyle kitabıma koydum. Yazıda Edirne adı ANDRİNOPL olarak geçmektedir. (Tarih 1921'dir).

MOSSÉ M. de TARANTO & Cie



M.......

[illegible]

MOSSÉ M. de TARANTO & Cie

[illegible]

MOSSÉ M. de TARANTO & Cie.

[illegible]

EDİRNE İTALYAN FAHRİ KONSOLOSLUĞU

1926 yılında Edirne İtalyan Konsolosu, Mitrani İsak ve ailesine İtalya'ya gitmek için vatandaşlık sertifikası vermiştir.

Konsolosluk mühründe Edirne adı ADRİANAPOLİ olarak yazılıdır.

Edirne İtalyan Konsolosunun adı Mösyö Badelli'dir.





CERTIFICATO DI NAZIONALITÀ

N°

Il Console di S. M. il Re d'Italia

in Adrianopoli, attesta che il Signor Mitrani Isacco

figlio di ... e di ...

nativo di Adrianopoli

domiciliato a Milano

di professione Negoziante dimorante

a Adrianopoli

è CITTADINO ITALIANO, e come tale iscritto nel REGISTRO NAZIONALI di questa Cancelleria Lettera B. N. 860

In fede di che gli si rilascia il presente Certificato VALEVOLE PER IL CORRENTE ANNO giusta il disposto dell'Art. 4 del R. Decreto 16 Marzo 1883 N. 3780 (Serie 3ª.)

Adrianopoli, 22 Gennaio 192..

p. Il Console

Ad. Badelli

CONNOTATI

Età d'anni 35

Statura media

Occhi castagni

Capelli neri

Barba ...

SEGNI PARTICOLARI

FIRMA DEL LATORE

Art. ... Tariffa

Diritto L. ...



CUMHURİYET'İN DÖRDÜNCÜ YILDÖNÜMÜNDE (1927) HAŞİM CEVDET BEY'İN İRAD ETTİĞİ HİTABE(*)

Menfaatı Tayyare Cemiyeti'ne aittir.

Edirne-Vilayet Matbaası

Fiatı beş kuruştur.

Cumhuriyet Bayramının yıldönümünde Edirne Türk Ocağı Katib-i umumi ve Milli gazete baş muharriri Haşim Cevdet Bey'in mahir ve müstemir bir belagatla irad ettiği bir nutuktur ki, binlerce gençler ve halk kitlesi tarafından yürekten coşan bir hararet ve heyecanla mükerreren alkışlanmıştır.

Gençliğin ve milletin hafıza-i takdire nakş olunmaya şayan bir şaheser sanattır. 1927, Teşrin-i evvel 29.

Edirne Mıntakası Maarif
Emini
Nail Reşid

Haşim Cevdet Bey'in Cumhuriyetin dördüncü yıldönümünde Edirne Türk Ocağında irad ettiği hitabe:

Cehaletin elinde esir bir zevk asırlarında uyuklayan saltanatı, en şerefli mazinin hayatını ufak bir ihtirasına feda eden, padişahlığı kaldıran ilahi ses! Hakimiyeti milletin idaresine veren mukaddes ses! Dört yıl evvel bugün yükseldi. Milli hürriyet gayesi fazilet olan aziz cumhuriyetine bugün kavuştu. Bu büyük hatırayı hürmetle, heyecanla, aşkla tebcil edelim.

(*) Oral Onur Arşivi.

Hanımlar, Efendiler!

Hepimiz kâbuslu bir rüyadan sonra hakikatın nihayetsiz sevinçleri içindeyiz. Artık Türkiye gün geçtikçe muhayyelelerimizin hudutlarına yaklaşan kudretli bir vatan, imanlı bir memleket oldu. Hafızalar içinde silinmeyen kindar facialar istisna edilirse günlerin siyah matemli zamanlarından hiçbir eser kalmadı. Şimdi medeniyet semasının en ziyadar, en parlak bir yıldız halinde Türk güneşi zayıf, hain düşmanların gözlerini kamaştırmaktadır.

Arkadaşlar!

Tatlı istiklalimizi, bu güzel günlerimizi bize yaşatan, tarihlere amir, sevgilerimize hakim, büyük dahi bir rehberimiz vardır. Görmeden sevdirir, bilmeden tanıtır. Gözlerde nur, gönüllerde ümit olur. O, kurtaran, yapan, yaratan Mustafa Kemal'dir.

Gazi bir aşktır, onun önünde her kalp çarpar. Vatan da tek bir kalptir. Heyecanlarda gezen bir mefküredir. Sakarya'da bir kin, İzmir'de bir zafer, Ankara'da bir imandır.

Efendiler!

Mustafa Kemal, ilham veren gözlerin sahibi Mehmedçik'tir. O, kızar da kaşlarını çatarsa gözlerinden şimşekler uçar. Kıvılcımların düştüğü yerden bir Dumlupınar doğar. Dumanları sıyrılan dağların arasından halas bulan bir İzmir, kurtulan bir Edirne görülür.

Mehmedçik, harpten dönüşte ocağın başında arslan yürekli yavrusuna bakarken kahramanlıklarla dolu hayatını hayaliyle seyreden babasına kirpiklerinde toplanan yaşlarıyla dinleyen ak saçlı ninesine tevazu içinde sergüzeştini şöyle anlatır: "Gittik, meğer ikiyüzbin kişi imişler. Toplarını, tüfeklerini, kumandanlarını aldık. Kendilerini de süngümüze taktık. Götürdük denize attık.

Çünkü Efendiler, Mehmedçik dünyaya ikiyüzbin kişi ile uğraşmaya değil, büyük işler yapmak için geldiğine kanidir. Dün memleketi kurtaran iman budur. Yarının hidayeti de bu nurdan doğacaktır.

Vatanımın Mehmedçiği, ruhumun Mehmedçiği, mefkuremin Mehmedçiği! Sen varol!

Gençler!

Cumhuriyeti ebediyete kadar muhafaza, ebediyete kadar müdafaa edeceksiniz! Yemin ediniz. (Bütün bir kitle coşkun bir aşkla yemin etti.)

Amellerimizin nurunu, hakikatın Kâbesi yapacaksınız! Yeise düşmemek için azimle sarılacaksınız. Hiçbir mani önünde eğilmeyeceksiniz. Çünkü halaskar söyledi: *Muhtaç olduğunuz kudret milletin damarlarındaki asil kanda vardır.*

جمهوریتك دوردونجی ییل دونومنده
هاشم جودت بكك ایراد ایتدیكی
خطابه
منفعتی طیاره جمعیته عائددر
ادرنه
۱۹۲۷

Edirne

GÜNLÜK SİYASİ MÜSTAKİL GAZETE

SAHİPLERİ

Murat Turgu

Cahit Adil Kaner

Mesul Yazı İşleri Müdürü

M. Saim Arseven

Adres : Yeni Çarşı No. 10 Tel, 1038 - Edirne

FİATI 15 Kuruş

ABONE Seneliği 30 6 aylığı 15 Liradır

Perşembe 27 ŞUBAT 1964

Sene : 1 No : 255

EDİRNE'DE İLK DEFA TURİSTLER İÇİN PANSİYON-GASTHAUS- AÇILDI

Turizm Alanında Bir Boşluğu Dolduracak Pansiyon Faaliyete Geçti

Öğrendiğimize göre şehrimizde bir Turistik Pansiyon faaliyete geçmiştir. Tamamen ecnebilere hasredilen pansiyon turistlerin her ihtiyaçlarına cevap verecek mahiyettedir.

PANSİYON NİL'i mahalline giderek gördük ve gezdik. Odalar rahat ve geniş, azami 2 ve 3'er yataklı. Mefruşat baştan aşağı yeni döşenmiş. Yataklar nevresimli ve çift battaniyeli olarak düşünülmüş. Karyolalar hususi yaptırılmış, boy itibariyle uzun ve geniş olduğu gibi gayet sağlam imal edilmiş. Her

katta bir oturma salonu veya yemek odası var. Giriş salonunda bir büfe ve Amerikan Bar yapılmış. Bütün salon ve odalar Türk tezyinat ve elişleri ile süslenmiştir.

PANSİYON NİL'de restaurant ve kahvaltı ihtiyacı şimdiden düşünülmüş ve binanın alt katı bu iş için hazırlanmıştır.

Turistlerin rağbetine mazhar olacağını ümit ettiğimiz pansiyonda her katta alafranga ve alaturka tuvaletler olduğu gibi su depoları, banyo ve duş tertibatları tamamen yeni yapılmış vaziyettedir.

Avrupada pansiyon mevzuunun revaç bulması hasebiyle şehrimizde de böyle bir teşebbüse geçilmesi herkesçe takdir edilmektedir. Şimdilik 14 yatakla faaliyete geçen ve binanın diğer odaları da mefruş edildiği takdirde 25 yataklı olan PANSİYON NİL Edirne'de turist alanında az da olsa bir ihtiyaca cevap vereceği tabiidir. Londra Asfaltına yakın ve şehrimizin mutena bir semtinde (Maarif Caddesi Emniyet Müdürlüğü yanında) faaliyete geçen pansiyonun şehrimize hayırlı olmasını temenni ederiz.

Pansiyon sahipleri Oral ve Sunar Onur'a başarılar dileriz.

EDİRNE SESİ

Günlük Siyasi Trakya Gazetesi

Kuruluş Tarihi 1 Haziran 1961

Sahibi ve Mesul Müdürü
A. Rıza Ataktürk ve Ortağı Kollektif Şirket Adına
A. Rıza Ataktürk

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ:
S. Ünal Ünsaç

İDAREHANE:
Park Yesimler Çarşısı No: 16

Aldo Dorfani Vefat etti

ölüm tarihi 1-1-1985

Şehrimizde yılarca İtalya fahri konsolosluğunu yapab Giovanni Dorfaninin torunu Aldo Dorfani'nin bir kazaya kurban giderek vefat ettiğini teessürle haber aldık.

Edirne 1935 doğumlu olan Aldo Dorfani Edirne Lisesi mezunu olup son görevi İstanbul Teknik Üniversitesi Yüksek Frekans Kürsüsü Uzmanı olarak öğretim üyeliği idi.

Aldo Dorfani kendisinin bilgi sahasına giren konularda Meydan Larus se ansiklopedisinde bir çok maddeleri kaleme almıştı.

Dedesi Givoanni Dorfani ise Edirnemizin canlı tarihi denecek kadar ahvale vakıf gerçekten çelebi iyi bir zattı.

Aldo Dorfaniye tanrının rahmetini dileriz.

Türkiye'de ilk T.Y. yapanlardan birisi idi

19 HAZİRAN 1979



EDİRNE MEBUSU FİLOZOF TEVFİK BEYİN EDİRNE'LİLERE AÇIK MEKTUBU

Yazan: Hilmi YÜCEBAŞ

70 YIL ÖNCE

Bu mektup "Yeni Edirne" gazetesinin 25 Ocak 1909 günlü ve 125 sayılı nüshasında yayınlanmıştır.

"Yeni Edirne" gazetesi müdürü muhterem Mustafa Şevket Beyefendiye:

Gazetenizin geçen nüshalarının birinde Edirne sancağı mebuslarına dair bazı sitemkârâne mülâhazalar bulunduğunu bizim Asım Beyden haber almıştım. Merak ettim, o nüshayı buldurdum. Bazı vakalar vardır ki hakiki sebepleri gizli kaldıkça mâzeret kabul etmez kabahatlardan olabilir. Tabiatıyle böyle bir hareket, erbabınca mesuliyeti mucip görülebilir. Lakin kâfi izahatla keyfiyet, bilindikten sonra özrün makbul olabilmesi hiç olmazsa memuldur. İşte bu tabii kaideye güvenerek ben de -arz-ı mâzeret sadedinde- şu mektubumu takdim etmeğe mecbur oldum.

Evvelâ sitemkârâne sözleriniz bize muhabbet ve teveccühünüzü, hüsn-ü tesir etti, teşekkür ederiz. Şüphe yoktur ki bizlere itimad buyurarak mebusluk gibi hakikaten güç ve fakat ziyadesiyle şerefli bir hizmete şâyan gören muhterem

Edirnelilerin bizde ilel'ebed hizmetkârlarıyız. Başka bir haysiyetimiz yoktur. Yine onların itimad ve teveccühlerinden başka kuvvetimiz de yoktur. Bizler istasyona teşyi ederken ibraz buyurdukları samimi muhabbet, bu teveccühün en parlak nişânesidir.

İstanbul'a döndüğümüzde de emsâlsiz bir istikbâl gördük. Bu da, hizmetkârlığını şeref bildiğimiz necip Türk milletinin –Edirne mebusları olmak haysiyetiyle– bizlere iltifatıdır. Ömrümüzün filhakika bundan şerefli bir günü olmamıştır. Hissiyâtımızda bir dereceye kadar tevâzün olmasaydı gördüğümüz bu fevkalâde teveccühlerin tesiri altında –ihtimâlki– kendimizi kaybederdik, belki mütekebbir olurduk. Hayır!.. Biz hizmetimizden bir an fâriğ olmamak üzere kendimizi unuttuk. Binâenaleyh bir tebriknâne takdimindeki kusurumuzu bu noktai nazardan mülâhaza buyurabilmekliğiniz için –yalnız kendi hesabıma– bâzı tafsilât vermekliğime müsaade istirham ederim.

İstanbul'a döndüğüm günden beri - diyebilirim ki - hâlâ beş saatten ziyâde uyku uyumak nasip olamadığı gibi, muayyen zamanlarda adam akıllı yemek yiyebilmek de müyesser olamadı. Mebus olmakla hizmet-i hamiyetim yanlız umumî meclis münakaşalarına katılmaktan ibâret kalmadı. Otödenberi uhdeme düşen hizmetlerin hiçbirini terk etmedim. Hatta pek çok defalar geceleri iki konferans vermek ve dokuz on raddelerine kadar uykusuz kalmak suretiyle yorulmaktan çekinmediğimi bütün arkadaşlarım gördüler. Aç açına altı saat söz söylediğim ve iki üç gece mütekâkiben uykudan mahrum kaldığım için müthiş bir asâbî rahatsızlığa düçâr olmuştum. Drama mebusu Rıza Beyin evinde de misafir idim. Bu hâlimi gören Rıza Bey ve Fehmi Efendi (Gümülcine mebusu) bir araba getirtip beni evime gönderdiler. Lâkin hemen ertesi akşam yine bir konferans vermeğe mecbur bulunuyorum ki beni tenbellik veya vefasızlıkla itham etmeyesiniz. Akıbet bayram geliyor diye çocukçasına sevinmeğe başladım. Niyetim tatil gününü tertip edilen program mucibince geçirmek idi. Evvelâ tabiî Edirne'de iki gün kalacaktım. Mustafa Paşa'da da bir gün misafir olduktan sonra Filibe'ye, oradan Üsküp tarikiyle Selânik'e ve oradan da İstanbul'a dönecektim. Arkadaşlarımla da konuştum. Fakat en hâkir azâsından bulunmakla müftehir olduğum cemiyetin emriyle Çatalca, Hadımköy, Çekmeceler, Silivri ve civar köylere hususî hizmetle gitmekliğim için emir aldım. Kemâli mutavaatla bu emre icâbet ettim. Gittim, geldim. Şu onyedi gün zarfında da çoluğumu çocuğumu ancak iki gece ziyâret edebildim, size karşı hasretimiz baki… Fakat ilk fırsata kaldı. Herhalde mektup yazabilirdik denilecek! Hayır. Şimdilik o kadar meşguliyet ve telâş içinde yaşıyorum ki kalem kullanmağa vakit yok. Beş dakika gecikip te treni kaçırdığım vakit

ne kadar büyük ziyanlara mâruz kaldığımı birçok tecrübelerden öğrendim.

Her gün ortalama olarak 25-30 mektup alıyorum. İçinde on yedi sahifelikleri de var. Ekseri uzun mektupların baş tarafında bir müthiş tenbih bulunuyor. Onları tamamen vicdanıma karşı kendimi alçak tanımaklığım lâzım geleceği ihtar olunuyor.

İzzet-i nefsim olmasa –bu kadar sıkıntılara karşı– bir çâre düşünmeğe çalışacaktım. Bereket versin ki işten başka bir şey düşünmeye de vakit yok!.

Netice! muhterem Edirneli vatandaşlarıma arz-ı ihtiram ve cümlesine kemâl-i hulûs ve samimiyetle selâm ederim. Hakkımızda ibraz buyurdukları teveccüh ve itimâda karşı hiyânet etmek değil, lâkayd davranmak bile mümkün değildir.

İzzet-i nefsimiz, hulûs-u kalbimiz buna mânidir. Kendilerinin bize vazife olarak verdikleri hamiyetli hizmetin şerefine her mebus kanidir.

Emin olsunlar ki Edirne mebusları sair arkadaşlarından akıl ve dirâyetli, mâlumatlı olmasalar bile tenbel değildirler. Hizmet gayreti içinde hiç kimseden geri kalmamağa çalışıyorlar ve bu hususta her türlü eziyeti kendileri için zevk addediyorlar. Mâdem ki hulûs-u kalblerine itimaden vekâlet hizmetiyle onları mebus olarak İstanbul'a göndermekle müşerref kılmışlardır; tebriknâme veya mektup gönderememiş olmak gibi bir hareketi yalnız bir muvaffakiyetsizlik addetsinler ve gizli sebeplerini tahkik eylesinler. Zira bizim burada haysiyetimiz için bize o haysiyeti verenlerin itimad ve teveccühü elzemdir. Yine arzedeyim bizim başka haysiyetimiz, başka kuvvetimiz yoktur.

Bendeniz köylerde seyahat ederken, bayramda görüşmek üzere kulübümüzü teşrif edip Edirne mebusu Rıza Tevfik'i aramış olan Edirne'li kardeşlerime ayrıca beyan'ı ihtiram ederim.

Şu mektubumda gaybubet sebebimi tabiatıyla anlamış olacakları için yeniden itizâra hâcet kalmamıştır sanırım. İşler inşallah biraz daha müsâid bulunursa uzunca mektuplar arzedeceğimi vaad ediyorum. Cümlenin hakkımızda teveccühlerinin bekasını istirham ederim.

Bülent Bankacı
Özel Arşivi

THE ILLUSTRATED LONDON NEWS

REGISTERED AT THE GENERAL POST-OFFICE FOR TRANSMISSION ABROAD.

No. 1932.—VOL. LXIX. SATURDAY, AUGUST 5, 1876. WITH TWO SUPPLEMENTS { SIXPENCE. BY POST, 6½D.



THE WAR IN TURKEY: CALLING THE PEOPLE TO ARMS AT ADRIANOPLE.
FROM A SKETCH BY OUR SPECIAL ARTIST.

1876-1877 Osmanlı-Rus Savaşı için
Edirne'de Sancağ-ı Şerif altında asker toplama
(Kaynak: The Illustrated London News, 5 Ağustos 1878)

Le Comité soussigné a l'honneur de porter à votre connaissance qu'il donnera le 3 Février n. s. dans la salle Anghélaki à CARAGATCH, un BAL paré et masqué au profit de l'école des employés du chemin de fer.

Il vous prie de vouloir bien y participer et d'agréer ses salutations très distinguées.

Andrinople le 21 Janvier 1900

Le Comité

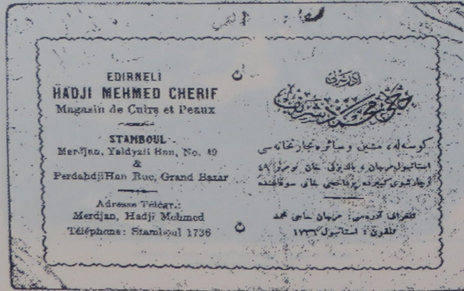
Honegger, Greuell, Huber.

Ci-inclus 1 billet.

Karaağaç'ta Anghelaki Salonunda 3 Şubat 1900'de
Demiryolu İşçileri Komitesi tarafından Okul yararına (Demiryolu Okulu)
bir balo verilecektir.

21 Ocak 1900
Edirne Comite

İlişikte-Bilet
(Davetiye 13 gün önce gönderiliyor)



EDIRNELI
HADJI MEHMED CHERIF
Magasin de Cuirs et Peaux

STAMBOUL
Merdjan, Yaldyzli Han, No. 49
&
PerdahdjiHan Rue, Grand Bazar

Adresse Télégr.:
Merdjan, Hadji Mehmed
Téléphone: Stamboul 1736

Edirneli Hacı Mehmet Şerif
Kösele, Meşin vesair Ticarethanesi
İstanbul Mercan Yaldızlı Han No: 49 ve Çarşı-yı Kebir'de Perdahcı Han Sokağında



1913 tarihli
Edirne Marşı
(piyano için)

MARCHE ANDRINOPLE.

EDİRNE'DE DUYUN-U UMUMİYE DAİRESİNİN BULUNDUĞUNA DAİR SANAYİ VE TİCARET ODASININ ÖNEMLİ İKİ YAZISI

EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI (ŞEHADETNAME)

Edirne Ticaret ve Sanayi Odasına beyan ve tasdik eder ki tüccardan Nallı-zade Efendinin Edirne'den mahsul eylemiş olduğu 8539 kilo üzümden mamul a'rak (rakı) 16 fıçı üzerlerine ve 16 numarası merakim olunan mezkur a'rakın Edirne Şimendifer İstasyonuna teslim ve beher kilosu Lira Osmani 123 kuruş hesabile 60 para fiattan sattığı ve bunların menşaatı hakkında tüccar-ı umumi elbeyan Odamıza ibraz edildiği fi 212 tarih ve 219 numaralı Edirne Duyun-u Umumiyye idaresinin tezkeresi mucibince mezkur a'rak'ın 1318 senesinin Edirne şehri mahsulü olduğu ve mahsul-ü mezkur Belediyesinden ita olunan 1/14 ve 1318 tarihli rapor mucibince Edirne bağlarından filoksara ve fenamahsulat olmadığı anlaşılması üzerine işbu şehadetname tanzim ve ita olundu.

Reis
SALİH

Yılı 7 Temmuz 1903
Mühür
Pul

Fıçı adet: 16 a'rak

CHAMBRE DE COMMERCE
D'ANDRINOPLE.

No 226

CERTIFICAT.

EDİRNE TİCARET ODASI
SERTİFİKA

Edirne Ticaret Odası sicilinden Kosta Oğlu Efendinin Havsa'dan celb edilmiş olduğu 17500 kilo siyah şarap tabiyeyi 27 fıçıya üzerleri 48, 16, 519, 17, 259, 9, 37, 39, 37, 55, 38, 3, 46, 41, 42, 47, 52, 47, 18, 40 sıra numarasile GH markalı merkum olunan şarabın Edirne Şimendifer İstasyonuna teslim, beher kilosu Lira Osmani 122 kuruş hesabile 40 para fiatile Havsa kasabasına sattığı ve bunların menşaatı hakkında ticare-i umumi Odamıza ibraz edildiği fi 25 haziran tarihi ve 112 numaralı Duyun-u Umumiyye İdaresinin tezkeresi mucibince mezkur şarabın 1309 senesinin mahsulü olduğu ve mahalli mezkur Belediyenin ita olunan fi ile sene 1309 tarihli rapor mucibince Havsa bağlarında filoksara ve fenamahsulat olmadığı anlaşılması üzerine işbu şahadetname tanzim ve ita olundu.

1309 Ekim 28
1894 27/8 Şubat (Andronopel)
Başkan (Reis)

Gönderen: Kosta oğlu
Alıcı: Sırbistan-Belgrad Sava Kirik

ادرنه ده قیاقده فرانسز خسته‌خانه‌سی اوپراتوری
طبیب مصطفی احمد

Dr Moustafa Ahmed

Operateur de l'hôpital Française

Μουσταφᾶ Ἀχμέδ

Ἰατρὸς-Χειρουργὸς τοῦ Γαλλικοῦ νοσοκομείου

Andrinople
KAYK

Ἀδριανούπολις
ΚΙΓΙΚΙΟΝ

Edirne'de Kıyık'ta Fransız Hastanesi Operatörü
Tabip Mustafa Ahmed

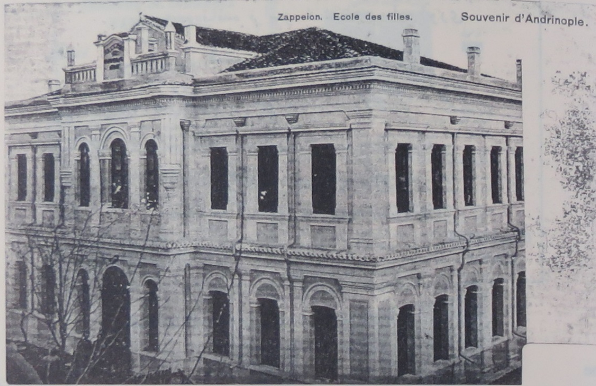
Edirne
KIYIK

KARTVİZİT

Andrinople

Jardin Municipale Rechadié

Edirne Reşadiye binası
(Şimdi Cumhuriyet Bahçesi)



Kaleiçi Rum Zappeion Kız Ortaokulu
(Maarif Caddesinde, şimdi Emniyet Müdürlüğü binası)



Çuhacılar Hamamı
(Edirne Belediye binası arkası – Şimdi yerinde Tunca Kafeterya var)



Fransız Hastanesi – Kıyık'ta
(Balkan Harbi'nde hastane olarak kullanıldı – şimdi yok)

THE ILLUSTRATED LONDON NEWS, AUG. 5, 1876.—121

THE WAR IN TURKEY



BARRACKS OF THE BASHI-BAZOUKS AT THE CHIBOUK CHULAR KHAN, ADRIANOPLE.
FROM A SKETCH BY OUR SPECIAL ARTIST.

93 Harbi (1876-1877 Osmanlı-Rus Savaşı)
Başıbozuk Takımı Çubukçular Hanı'nda



No

عدد

ادرنه تجارت اوطه سی

CHAMBRE DE COMMERCE D'ANDRINOPLE

طرفندن ... قطعه ... ایچون یالکز ... اوله رق

Reçu de M ... la somme de

غروش المشدر

Piās ... pour ...

Andrinople le ... 189

کاتب
LE SECRÉTAIRE

امین صندق
LE CAISIER

رئیس
LE PRÉSIDENT

CHAMBRE DE COMMERCE D'ANDRINOPLE

Edirne Ticaret Odası'ndan 1310 (1894) tarihli makbuz

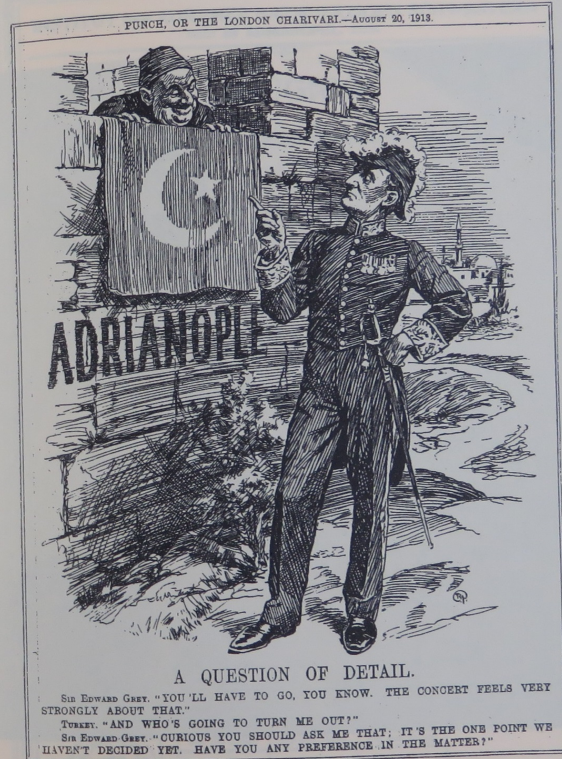
Reis
Salih



SAVING HER FACE.

TURKEY. "SORRY, MADAM, I COULDN'T OBLIGE YOU BY RETIRING."
EUROPA (*with great dignity*). "NOT AT ALL. YOU MAY REMEMBER THAT AT THE VERY START I STRONGLY INSISTED ON THE *STATUS QUO*."

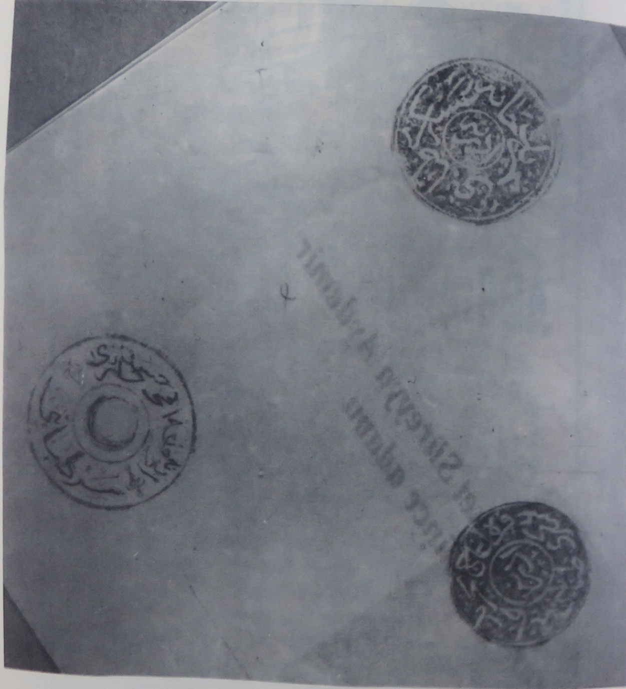
24 Eylül 1913
Türk: Afedersiniz Madam. Sizi emekli yapmak istemeyiz!
Avrupalı: (Büyük bir onurla) O kadar da değil.
Bilmelisiniz ki başlangıçta durumunu QUO'da olduğunu ısrar ederim.



A QUESTION OF DETAIL.

SIR EDWARD GREY. "YOU'LL HAVE TO GO, YOU KNOW. THE CONCERT FEELS VERY STRONGLY ABOUT THAT."
TURKEY. "AND WHO'S GOING TO TURN ME OUT?"
SIR EDWARD GREY. "CURIOUS YOU SHOULD ASK ME THAT; IT'S THE ONE POINT WE HAVEN'T DECIDED YET. HAVE YOU ANY PREFERENCE IN THE MATTER?"

20 Ağustos 1913
Sör Edward diyor ki: Senin buradan gitmen gerektiğini biliyorsun!
Türk: Peki, beni buradan kim çıkaracak?
O noktayı henüz biz kararlaştırmadık.
Senin başka bir tercihin var mı?



MÜHÜRLER

Edirne Kaleiçi Hastahanesi Ser Tabibi

Edirne Karaağaç Askeri Tabibi

INSTITUT DER AGRAMER BARMHERZIGEN SCHWESTERN
IN ADRIANOPEL.

M. [redacted]

ZEUGNIS

Frl. Manik Meranietschian Schülerin der zweiten Classe

Sitten: lobenswert Fleiss: andauernd

Gegenstände	Erfolg
Katechismus	sehr gut
Biblische Geschichte	genügend
Deutsche Sprache	genügend
Französische Sprache	gut
Bulgarische Sprache	
Arithmetik	gut
Geometrie	
Geographie	
Weltgeschichte	
Naturgeschichte	gut
Physik	
Schönschreiben	gut
Zeichnen	sehr gut
Handarbeit	genügend
Gesang	gut
Gymnastik	
Musik	sehr gut

Abwesend: 14 Stunden

Adrianopel, den 1. Februar 1912. Vorsteherin des Institutes:

Schw. Archangela Hrušak Schw. Maria Josefa Lucilaví
Classenlehrerin

Notenskala.

	Für die Sitten	Für den Fleiss	Für den Erfolg
5.	Lobenswert	Unermüdet	Sehr gut
4.	Gut	Ausdauernd	Gut
3.	Untadelhaft	Genügend	Genügend
2.	Tadelhaft	Schwach	Kaum genügend
1.	Schlecht	Kein	Ungenügend

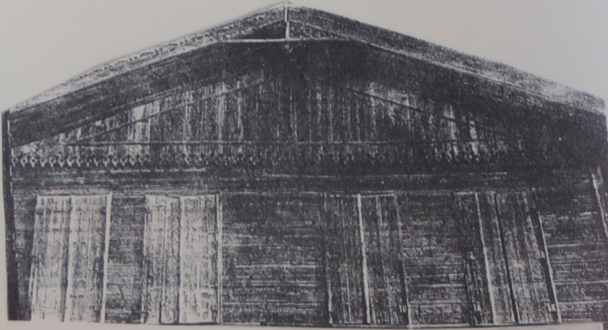
1912 tarihli Edirne'de AGRAMER Rahibe Okulu'nda
Bayan Manik Meranietschian'e ait okul karnesi
(Şimdi Anadolu Kız Öğretmen Okulu)

Oral Onur Arşivi

EDİRNE KOZAHANESİ
(Dar-ül Hadis Yanında)



Kozaların pişirildiği fırın
(Baca üzerinde 1908 tarihi yazılı)



Edirne'de pencereleri tahta kapaklı bir koza evi

EDİRNE DARPHANESİNDE BASILAN AKÇE VE MANGIRLAR

(Darphane nedeniyle Edirne'nin 1402'de payitaht (başkent) olduğu kabul edilir.)



MEHMED I
(Çelebi)
Akçe
Edirne - 816



MURAD II
Akçe
Edirne - 834



BAYEZID II
Akçe
Edirne - 886



MEHMED II
Akçe
Edirne - 855



SÜLEYMAN I
Akçe
Edirne - 926



MURAD II
Akçe
Edirne - 825



MURAD II
Mangır
Edirne



SÜLEYMAN I
Mangır
Edirne - 963

EDİRNE POSTA MÜHÜRLERİ



ادرنه

Edirne — Edirne
Andrinople
29-7-13*16-5-29



ادرنه ٤

Edirne — Edirne
Andrinople
18-4-14*5-2-30
4



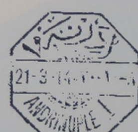
ادرنه ١

Edirne — Edirne
Andrinople
13-7-14*30-4-30
1



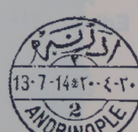
ادرنه ١

Edirne 1 — Edirne
Andrinople 1

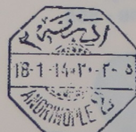


ادرنه ١

Edirne 1 — Edirne
Andrinople 1



Edirne — Edirne
Andrinople
13-7-14*30-4-30



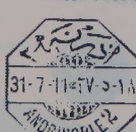
ادرنه ٢

Edirne 2 — Edirne
Andrinople 2
18-1-14*5-2-30



ادرنه ٣

Edirne 3 — Edirne
Andrinople 3
31-8-12*18-6-28



ادرنه ٢

Edirne 2 — Edirne
Andrinople 2
31-7-11*18-5-27



ادرنه ٨

Edirne 8 — Edirne
Andrinople 8
30-11-14*17-9-30



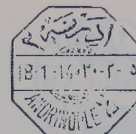
ادرنه (تلغراف)

Edirne (Telgraf) — Edirne
Andrinople (Telégr.)
13-24*1-12-29



ادرنه قاپوسی

Edirnekapısı — İstanbul
Edirné-kapou
31-8-12*18-6-28



ادرنه ٢

Edirne 2 — Edirne
Andrinople 2
18-1-14*5-2-30



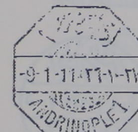
ادرنه ٣

Edirne 3 — Edirne
Andrinople 3
31-8-12*18-6-28



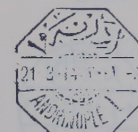
ادرنه ٢

Edirne 2 — Edirne
Andrinople 2
31-7-11*18-5-27



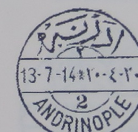
ادرنه ١

Edirne 1 — Edirne
Andrinople 1
9-1-11*27-1-26

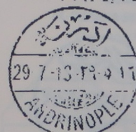


ادرنه ١

Edirne 1 — Edirne
Andrinople 1
21-3-14*8-1-30

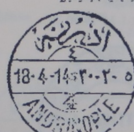


Edirne — Edirne
Andrinople
13-7-14*30-4-30
2



ادرنه

Edirne — Edirne
Andrinople
29-7-13*16-5-29



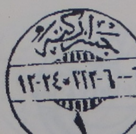
ادرنه ٤

Edirne — Edirne
Andrinople
18-4-14*5-2-30
4



ادرنه ١

Edirne — Edirne
Andrinople
13-7-14*30-4-30
1



جسر ارکه

Cisr-i Ergene — Edirne
12-24*6-6-332



جسرارکه

Cisr-i Ergene — Edirne
Djisrierguéné
[illegible]



اوزون کوپری پوسته
وتلغرافخانسی ١٣٣١

Uzunköprü Posta ve
Telgrafhanesi
1331 — Edirne



ادرنه ٣
Edirne Edirne
Andrinople
31-1-11*18-11-26
3



ادرنه ٤
Edirne Edirne
Andrinople
31-1-11*18-11-26
4



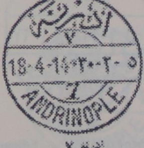
ادرنه ٤
Edirne 4 Edirne
Andrinople 8
30-11-14*17-9-30



ادرنه ٥
Edirne Edirne
Andrinople
1-1-14*19-10-29



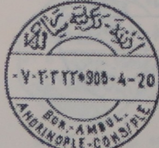
ادرنه ٦
Edirne Edirne
Andrinople
1-1-14*19-10-29



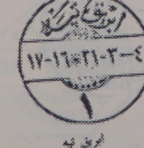
ادرنه ٧
Edirne Edirne
Andrinople
18-4-14*5-2-30



Rüstempaşa Hanı (Edirne)



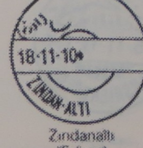
Edirne - Deraliyye
Seyyar Merkezi



ابریق تپه
İbriktepe Edirne
16-12*4-3-31



Sarrafhanı
(Edirne)



Zindanaltı
(Edirne)

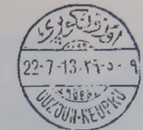


Eskicami
(Edirne)

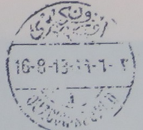
EDİRNE'DE ESKİCAMİ

اینوز
İnoz Edirne
Enos
19-7-13*6-5-29





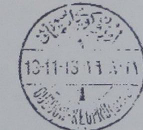
اوزون کوپری
Uzunköprü Edirne
Ouzoun-Keupru
22-7-13*9-5-29



اوزون کوپری ١
Uzunköprü Edirne
Ouzoun-keupru
16-8-13*3-6-29
1



اوزون کوپری ٢
Uzunköprü Edirne
Ouzoun-keupru
16-8-13*3-6-29



اوزون کوپری استاسیونی ١
Uzunköprü İstasyonu
Edirne
Ouzoun-keupru (Gare)
13-11-13*31-8-29



اوزون کوپری استاسیونی ٢
Uzunköprü İstasyonu
Edirne
Ouzoun-keupru (Gare)
13-11-13*31-8-29

Makamlar



ایپساله ١
İpsala 1 Edirne



ایپساله
Ipsala Edirne
Ipsala
19-7-13*6-5-29



ادرنه پوسته خانسی
Edirne PostahanesiEdirne
Poste Impériale Ottomane
Andrinople



بابا اسکی
Babaeski Edirne
Baba-Eski
13-8-13*31-5-29



Kaleiçi İtalyan Kilisesi onarım görürken



(Açıklama: Sayfa 120)



SAFER ŞAH KÖPRÜSÜ
(Şimdi E-5 Yolu altında kalmıştır.)
(Kapıkule Yolu Üzerindedir)



TÜRK OCAĞI BİNASI
(Şimdi Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Korosu)



Açıklama: Sayfa 93'te.

Bulgar Okul (cimnasium)

(Şimdi Erkek Yetiştirme Yurdu)



BALKAN SAVAŞINDA DÜŞMAN CEPHESİNİ
TARASSUT EDEN EDİRNE BALON BİNASI

(Mevcut)



Edirne'nin turistik amaçlı ilk broşürü

Hazırlayan: Mehmet Tüfek Edirne Lisesi Resim - İş Öğretmeni

UN COUP D'OEIL SUR L'HISTOIRE DE LA VILLE D'EDİRNE ...

C'est depuis 395, date définitive de la séparation en deux de l'Empire Romain que l'on entend parler du nom de la ville d'Edirne. Témnin de plusieures invasions elle fut envahie successivement en 812 par Kurum Han en 904 par Simeon (Rois de Bulgarie) et en 969 par le fils de Uygur Han Svietoslav. En 971 elle fut récuperée de nouveau par l'empreus byzantin Cimischi.

Changeant de maitres à plusieures reprises pour un délai très bref 1205=1207 elle resta finalement jusqu'à 1362, date de sa prise par Murat I, dans les mains des byzantins.

Après s'être emparé de la ville d'Hadrianopl Murat 1 décida d'en changer du nom; ainsi il la surnomma Edirne qui deviendra plus tard Edirne.

Choisie comme capitale de l'état Ottoman en 1362 elle s'en glorifa à juste titre jusqu' à la conquete d'Istanbul.

Elle fut longtemps un des plus grands centres culturels de l'Empire Ottoman et conserva cette place jusqu' à la guerre balkanique dont les conséquences désastreuses l'avaient transformée en ruine; elle supporta stoïquement les sombres jours de l'occupation bulgare pendant lesquels sa population fut l'objet à des atrocités incuies de la part des occupants bulgares. Occupée à 20 juillet 1920 par les ennemis elle fut rattachée à la mère patrie Conformement à l'armistice conclut en 1922 à Mudanya.

LA MOSQUEE DE YILDIRIM

Cette mosquée est construite en 1400 par Le Sultan Yıldırım Bajazet sur les fondements d'une vieille église, dit-on; sa voûte repose sur quatre colonnes. La guerre turco - russe la ruina; deux pinces y sont inhumés.

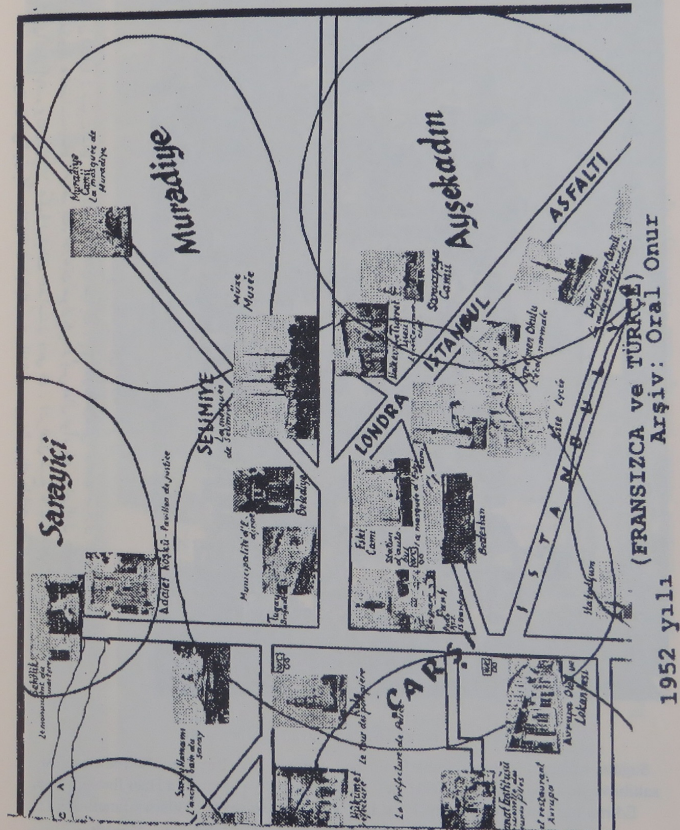
LA VIEILLE MOSQUEE

La construction de cette mosquée fut entamée en 1403 et fut achevée en 1414 par Çelebi Mehmet. l'un de ces deux minarets possède deux escaliers à l'interieur. Son syle de polyvoûte est impressionnant. Les inscriptions de cette mosquée qui est pourvue des installations d'eau froid et chaud, sont d'une valeur artistique.

La préesence d'un petit morceau de pierre appelée Rüknüyemani qui se trouve à droite de l'autel augmente davantage sa valeur sprituelle.

ÜÇ ŞEREFELİ

Sa construction commença en 1438 et Murat II la fit terminer en 1448 avec le butin qu'il ramassa après la prise d'Izmir. L'architeckte a donné tout son talent artistique à cette mosquée considérée comme chef - d'oeuvre de l'époque. Ses minaret le style de sa voûte les fermetures interieures des fenêtres, ses portes et son harem caracterisent d'une façon imposante la finesse et la beauté de la linégne harmonieuse des architects turcs. Ce temple avec tous ses particularités mérite d'être minutieusement étudié. La sculpture artistique de la grande porte qui donne sur le Harem est un Chef d'oeuvre

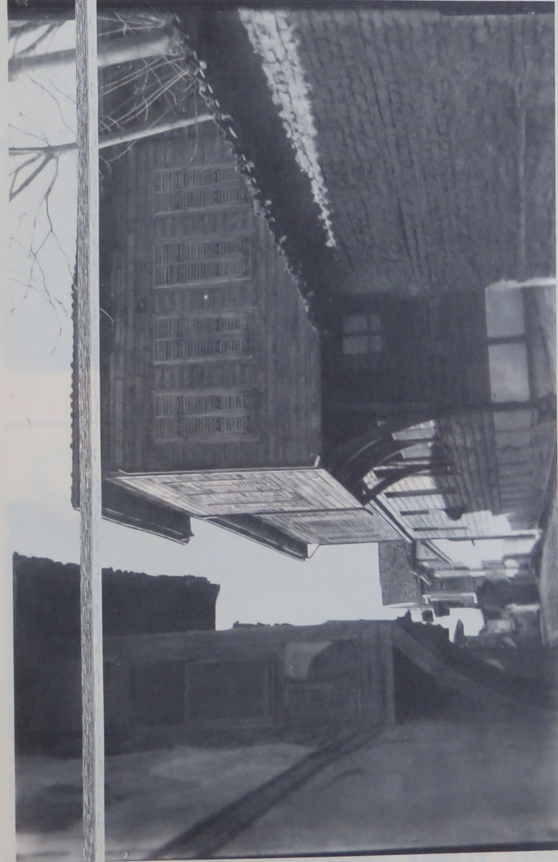




Hayat-ı mahsuriyette yaşayan Edirne eşrafı

Sağdan itibaren: Mebus-u sadık Emin Bey, eşraftan Ziya Bey, Yeni Edirne Gazetesi sahibi ve imtiyazı eşraftan Şevket Bey, eşraftan belediye azasından Hacı İbrahim Bey, Edirne'nin son belediye reisi Fuad Bey, eşraftan hapishane müdürü Ahmed Bey.

Sağdan itibaren ayakta bulunanlar: Mahkeme-i istinaf azasından Fethi Bey, eşraftan Şeyh Galip Efendizade Bahaeddin Bey, eşraftan Muhiddin Bey, eşraftan Ziya Bey, eşraftan merhum Nazmi Bey, damadı Cevad Bey.



BALKAN SAVAŞINDA EDİRNE SAVUNUCUSU ŞÜKRÜ PAŞA'NIN KONAĞI

(Devlet Hastanesi yanında, şimdi apartman – Erol Eneyli Apt.)



Hacı Adil Bey Çeşmesi
ve Bosnaköy Karakol binası



Şehir istasyon binası ve raylar
(1980 ihtilalinde Edirne Tüm. K. MO
bu binayı yıkmak istediOral Onur uğraşıları
yıkmaktan kurtardı.



EDİRNE

(Zindanaltı – SELANİK OTELİ)



EDİRNE

(Karaağaç semtinde ilk tren istasyonu binası)

KAYNAKÇA

– T. C. Başbakanlık Arşivi (Cağaloğlu)

– Yöre çalışmaları.

– Basiret Gazetesi.

– Yöre gazeteleri.

– Bülent Bankacı Özel Arşivi.

– Oral Onur Arşivi.



ORAL ONUR

10 Mayıs 1929 tarihinde Edirne Darüssiyade (Ayşekadın) mahallesinde doğdu. Annesi FatmaSabiha Onur ile babası Akif Onur öğretmendir.İlköğretimini Edirne İstiklal İlkokulu'nda, orta öğrenimini Edirne Lisesi'nde tamamladı. Ticaretle uğraşarak, manifaturacılık, bisküvi imalatı ve turizmcilik yaptı. İşlettiği kamp tesisleriyle 25 yıl turizme hizmet etti. Genç yaşlarından beri ilgi duyduğu tarih, kültür ve turizm alanlarında kendini yetiştirerek arşivci, araştırmacı ve yazar kimliğiyle Edirne'nin tarih ve kültür değerlerinin korunması için uğraş verdi. Çalışmalarını 21kitap halinde yayınladı. Yerel ve ulusal yayınlarda yazıları yayımlanmaktadır. Edirne'deki altı anıtın yapılmasında öncülük yaptı. Trakya Üniversitesi'nin ilgili bölümlerinde turizm dalında öğretim görevlisi olarak çalıştı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapan Edirne, kent ve yöre yönetiminde çok çeşitli aşamalar geçirmiştir. Sınırları Viyana kapılarına dayanan devletin egemenliğinde olan Balkan ülkelerinin yönetim merkezi Edirne olmuştur.
Oral Onur bu kitabında, Edirne tarih ve kültürüne ait birçok belgeyi başbakanlık arşivinde bularak toplamış, arapça harfli yazıları latin harflerine çevirmiştir.
Edirne tarihi ile ilgili geçmiş yüzyıllara ait yüzlerce belge ve arşivler, araştırma ve inceleme yapanların çok yararına olacaktır.
Oral Onur hiç bilmediğimiz ve araştırma yapılmayan arşiv ve belgeleri orijinal halleri ile bu kitapta toplanmıştır.